ULUSLARARASI KOMÜNİST HAREKETİN BELGELERİ: 4

3. ENTERNASYONAL'DE
FAŞİZM ÜZERİNE TARTIŞMALAR

BELGELER -I-

DÖNÜŞÜM
YAYINLARI

III. ENTERNASYONAL'DE
FAŞİZM ÜZERİNE TARTIŞMALAR

BELGELER -I-

Bu kitap Komünist Enternasyonal'in 3,4,5,6. Kongre tutanakları, KEYK (Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi)'in 10,11,12,13. Plenumlarında kabul edilen tezler ve bu dönem içinde yazılan konu ile ilgili bazı makalelerden Almanca'dan dilimize çevrilmiştir.

1. Basım: Eylül 1991

Dönüşüm Yayınları : 10
Çeviri Dizisi : 4
Uluslararası Komünist
Hareketin Belgeleri : 4

Baskı : Teknografik Matbaacılık A.Ş.

DÖNÜŞÜM YAYINLARI
Alemdar Mah. Hamam Sok. 2/6
Cağaloğlu-İST.
Tlf: 528 03 41

III. ENTERNASYONAL'DE

FAŞİZM ÜZERİNE TARTIŞMALAR

BELGELER –I–

Çeviren
İsmail Yarkın

İÇİNDEKİLER

- Komünist Enternasyonal III. Kongre Tutanağı'ndan s. 9
- Komünist Enternasyonal IV. Kongre Tutanağı'ndan s. 12
- Genişletilmiş KEYK Toplantısı 3. Oturumu. Haziran 1923 Faşizm Üzerine s. 22
- Komünist Enternasyonal V. Kongre Tutanağı'ndan s. 27
- 23. Oturum, Konu: Faşizm, Konuşmacı: BORDİGA s. 32
- 23. Oturum, Konu: Faşizm, Konuşmacı: FREIMUTH s. 50
- Komünist Enternasyonal VI. Kongre Tutanağı'ndan s. 63
- KEYK 10. PLENUMU (3.7.-19.7.1929) s. 69
  Uluslararası Durum ve Komünist Enternasyonal'in Önünde Duran Görevler. s. 69
  1- Kapitalizm'in Temel Çelişmelerinin Keskinleşmesi s. 69
  2- İktidardaki II. Enternasyonal Partileri. s. 73
  3- Devrimci İşçi Hareketinin Yeni Atılımının Olgunlaşması. s. 74
  4- Komintern ve Komünist Parti'lerin Önünde Duran Görevler. s. 75
- KEYK II. PLENUMU (26.3.-11.4.1931) s. 79
  Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi XI. PLENUMA TEZLER: İKTİSADİ KRİZİN DERİNLEŞMESİ VE BİR DİZİ ÜLKEDE DEVRİMCİ KRİZİN ÖNŞARTLARININ YÜKSELMESİ İLE BAĞINTI İÇİNDE KOMÜNİST ENTERNASYONAL SEKSİYONLARININ GÖREVLERİ ÜZERİNE
  1- Kapitalist Sistemin Krizi-Sovyetler Birliği'nde Sosyalizmin Yükselen Atılımı. s. 79
  2- Sınıf Mücadelesinin Keskinleşmesi, Devrimci Atılım ve Bir Dizi Kapitalist Ülkede Devrimci Krizin Önşartlarının Yükselmesi. s. 82
  3- Burjuvazinin Temel Dayanağı Olarak Sosyal-Demokrasi. s. 85
  4- Komünist Enternasyonal Seksiyonlarının Durumu ve En Yakın Görevleri. s. 86
- 12. PLENUM (Eylül 1932) s. 89
  Uluslararası Durum ve Komünist Enternasyonal Seksiyonlarının Görevleri Üzerine s. 89
  1- Kapitalist İstikrarın Sonu ve Sovyetler Birliği'nin Yükselişi.
  2- Yeni Bir Dünya Savaşı Tehlikesi. Japonya'nın Çin'e Karşı Savaşı. Sovyetler Birliği'ne Karşı Bir Müdahale Savaşı Hazırlığının Yeni Aşaması. s. 90
  3- Burjuva diktatörlüğü, Milliyetçilik, Faşizm ve Sosyal-Faşizm. s. 91
  4- Devrimci Atılımın Gelişimi ve Proletarya Diktatörlüğü İçin Mücadelenin Hazırlanması. s. 92
  5- Komünist Enternasyonal Seksiyonlarının En Yakın Görevleri. s. 94

- 13. PLENUM (28.11.-12.12.1933). FAŞİZM, SAVAŞ TEHLİKESİ VE KOMÜNİST PARTİLERİN GÖREVLERİ s. 97
  1- Faşizm ve Devrimci Krizin Olgunlaşması s. 98
  2- Komünist Partilerin Görevleri s. 106
  3- A- Faşist İdeolojiye Karşı Mücadele s. 106
     B- Burjuva Devlet İktidarının Faşistleşmesine ve Savaşa Karşı Mücadele. s. 107
     C- Sosyal Demokrasiye Karşı Tabandan Birlik Cephesi İçin. s. 109
     D- Kitle Çalışmasının Görevleri ve Komünist Partilerinin Sağlamlaştırılması. s. 110
     E- Krizden Çıkışın Devrimci Yolu İçin, Sovyet İktidarı İçin! s. 112
- 1929- BELA KUN- SOSYAL- REFORMİZMİN SOSYAL-FAŞİZME GELİŞMESİ. s. 115
  1- Demokrasi ve Faşizm. s. 116
- 1929- TRADE-UNIONİZMDEN SOSYAL-FAŞİZME s. 120
- 1933- SOSYAL-FAŞİST KAÇAKÇILAR VE TARİH ÇARPITMA KAHRAMANLARI ÜZERİNE S. 124
- 1933- FRİTZ HECKERT s. 130
  SOSYAL-DEMOKRASİ HALA BURJUVAZİNİN TEMEL TOPLUMSAL DAYANAĞI MIDIR? s. 130
- 1929- BORİS BEİSTEİN- II. ENTERNASYONAL'İN YARI-MARKSİZMDEN SOSYAL-FAŞİZME KATETTİĞİ YOL s. 138
- 1933- YAŞASIN İŞÇİ SINIFININ BİRLİĞİ, KPD MK'SİNİN AÇIK MEKTUBU s. 149
- 1934- W.KNORİN- FAŞİZM, SOSYAL-DEMOKRASİ VE KOMÜNİSTLER s. 161
  1- Bizim taktiğimiz Doğrudur. s. 161
  2- Şu Anki Kapitalist Devlet s. 162
  3- Faşizm ve Alman Sosyal-Demokrasisi s. 164
  4- Eğer Sosyal-Demokrasi 1932 Yılında... s. 166
  5- Sosyal-Demokrasinin Şimdiki Krizinin Özellikleri s. 167
  6- Devrime Doğru Gidiyoruz... s. 169
  7- Almanya Sorunu ve Komünist Enternasyonal s. 170
  8- "Sol" Sosyal-Demokrasiye ve Komünist Partiler İçindeki Sağ Sapmaya Karşı Mücadele... s. 171
- KAPİTALİZMİN GENEL BUHRANI VE DÜNYA DEVRİMİNİN İLK AŞAMASI s. 174
  1- Dünya Savaşı ve Devrimci Buhranın Gelişmesi s. 174
  2- Devrimci Buhran Ve Karşı-Devrimci Sosyal-Demokrasi s. 176
  3- Kapitalist Buhran ve Faşizm s. 178

ÖNSÖZ

Bu derlemenin amacı, Komintern belgelerinde faşizm sorununun nasıl ele alındığı üzerine okuyucuyu birinci elden bilgilendirmektir. Bu derleme çalışmanın birinci bölümü olup, VII. Kongre'ye kadar olan dönemi kapsamaktadır.

Bu amaçla, Komünist Enternasyonal'in III., IV., V., VI., Kongre tutanakları, KEYK'in 10,11,12,13. Plenumlarında kabul edilen tezler ve bu dönem içinde yazılan konu ile ilgili bir dizi önemli makale incelenmiştir.

VII. Kongre'de yapılan tartışmalar ve tespitlere temel oluşturduğu için 13. Plenumda kabul edilen tezler tamamen çevrilmiştir.

Bunun dışındaki konuşma ve yazılar özetlenmiş, özetlerde de önemli yerler çevrilmiş ve tırnak (" ") içine alınmıştır.

* * *

Faşist hareket, siyasal bir güç olarak ortaya çıktığından itibaren Komintern tarafından sürekli izlenmiş, onun tarihsel kökleri, oluştuğu iktisadi-siyasi koşullar, temsil ettiği ve dayandığı sınıf ve katmanlar, program ve ideolojisi, örgütlenme biçimleri, kullandığı metodlar sürekli incelenmiş, onu yıkmak için taktikler geliştirilmiştir.

Faşizm, 20'li yılların başlarında, İtalya'da ciddi bir güç olarak siyasal arenaya çıkmasından itibaren Komintern'de ele alınmıştır, doğal olarak bu dönemdeki tartışmalarda sorun üzerine tam bir netlik yoktur. Faşizm üzerine ilk rapor İtalyan komünisti Bordiga tarafından hazırlanıp 1922 sonunda yapılan IV. Kongre'ye sunulmuştur.

Faşist hareketin güçlenmeye başlamasıyla birlikte ona verilen önem artmış ve özel komisyonlar kurulmuştur.

Bu dönemde önemli rol oynayan sosyal-demokrasinin gelişimi ve konumu da Komintern tarafından sürekli izlenmiştir. Sosyal-demokrasinin, Marksizmden reformizme, reformizmden sosyal-şovenizme, sosyal-şovenizmden sosyal-faşizme nasıl bir yol katettiği, onun tarihsel ihaneti ve "burjuvazinin temel toplumsal dayanağı" olarak oynadığı rol tarihsel gelişimi içerisinde gösterilmiştir.

Komintern'de faşizmin nasıl ele alındığı, incelendiği, tanımlandığı ve izlendiği anlaşıldığında, ülkemizde revizyonist ve oportünistlerin bu soruna ilişkin yaptıkları tartışmaların ve tespitlerin ne kadar sığ, yüzeysel, sekter ve yanlış olduğu daha iyi görülecektir.

Bu yüzden ülkemizde bu alanda varolan boşluğu doldurmak için önemli belgelerin çevrilip yayınlanması önümüzde duran, mutlak yerine getirilmesi gereken bir görevdir.

DÖNÜŞÜM Yayınları

KOMÜNİST ENTERNASYONAL III. KONGRE TUTANAĞI'NDAN

(Moskova, 22.6.-12.7.1921)

1. OTURUM, AÇILIŞ KONUŞMALARI

Konuşmacı: KOLAROV

Bulgaristanlı komünist Kolarov, tüm kapitalist dünyadaki beyaz terörü anlatırken, İtalya ile ilgili olarak "faşistlerin, sermayenin ve hükümetin koruması altında işçi kulüplerini ve komünist gazetelerin matbaalarını yağmaladıkları ve ateşe verdikleri, işçi önderlerini öldürdükleri ve şehir ve kırdaki aç, örgütsüz yığınları terörize ettikleri"ni aktarıyor.

Protokoll des III. Weltkongresses der Kommunistischen Internationale, Verlag der KI, Hamburg 1921, s.40

4. OTURUM, ÇALIŞMA RAPORU

Konuşmacı: ZİNOVYEV

Zinovyev, çalışma raporunu aktarırken İtalya'daki duruma değinerek, II. Kongre sırasında herkesin, gelecek devrimin İtalya'da gerçekleşeceği düşüncesinde olduğunu söyleyip, İtalyan burjuvazisinin bastırıldığı, işçi sınıfının her yerden daha örgütlü ve savaşmaya hazır olduğu, ordunun büyük çoğunluğunun işçilere ve köylülere sempati beslediği ve daha da önemlisi işçilerin Eylül'de fabrikalara elkoyması karşısında burjuvazinin tamamen örgütsüz olup birşey yapamadığı

şartlarda iktidarın ele geçirilmemesinin suçunun Serrati önderliğindeki İtalyan Sosyalist Partisi'nde olduğunu belirtiyor. Zinovyev devamla, çok elverişli şartlardan yararlanamayıp devrim gerçekleştirilemeyince burjuvazinin bu bir yılık sürede toparlandığını ve faşist hareketle işçi hareketini bastırdığını söylüyor.

A.g.e., s. 166.

6. OTURUM, RAPOR ÜZERİNE TARTIŞMALAR
Konuşmacı: C. ZETKİN

C. Zetkin, İtalyan sorununa değinirken, Serrati ve Partisinin tamamen reformist ve oportünist hale geldiğini, onların sadece beyaz tugaylara ve faşistlere karşı tavırlarının bile bunu göstermeye yettiğini, çünkü onların iç savaşta faşistlere karşı sadece ahlaki araçlarla mücadele etmeyi savundukları-nı belirtip, gerçekte proletaryanın şiddete şiddetle karşılık vermesi gerektiğini ve İtalya'da faşizmin ancak proleter yığınların silahlı ayaklanması ile yerle bir edilebileceğini söylüyor.

A.g.e., s. 293.

8. OTURUM, İTALYAN SORUNU
Konuşmacı: GENNARİ

İtalyan komünisti Gennari, İtalyan sorununa ilişkin faşistlerin saldırılarına karşı mücadelede İSP'nin kararlı bir şekilde karşı koyamadığını, bölünmeden sonra partinin sağa kaydığını, hatta işin "Avanti"de İsa'dan alıntılar yapmaya kadar vardırıldığını söylüyor ve İtalyan Komünist Partisi delegasyonu olarak Sosyalist Partinin Komünist Enternasyonal'den atılmasını talep ettiklerini belirtiyor.

A.g.e., s. 360.

9. OTURUM, İTALYAN SORUNU

Konuşmacı: LOSOVSKİ

İtalyan sorunu ile ilgili Losovski, Sosyalist Parti ile sıkı bağlara ve ortak çizgiye sahip olan İtalyan Genel İşçi Konfederasyonu'nun (CGL), Uluslararası İş Bürosu'nda büyük İtalyan sanayicileri ile, faşistleri ve katliamları örgütleyenler ile yanyana oturduklarını belirtip Sosyalist Partinin, "Avanti"de, Amsterdam Enternasyonali ile dayanışma içinde olduğunu açıkladığını söylüyor. Devamla Losovski, eğer faşistler işçi kuruluşlarını yağmalayıp, katliamlar yapıp, işçi önderlerini öldürüyorlarsa bunun suçunun, buna karşı mücadele etmeyen Sosyalist Parti'de olduğunu söylüyor. İtalyan partisinin reformistlerden temizlenmesi gerektiğini, devrimin onlarsız ve onlara karşı olacağını belirtiyor.

A.g.e., s. 403-409.

KOMÜNİST ENTERNASYONAL IV. KONGRE TUTANAĞI'NDAN

(Petrograd – Moskova, 5.11.–5.12.1922)

1. OTURUM, AÇILIŞ KONUŞMALARI

Konuşmacı: BERON

İtalya'daki durum üzerine konuşmasında Beron, merkezciler sağcılar ile uğraşırken burjuvazinin zaman kazanıp güçlerini toparladığını ve karşı saldırıya geçtiğini belirtip, şu an faşistlerin duruma hakim olduklarını söylüyor. Devamla faşistlerin sanıldığı kadar kuvvetli olmadıklarını, faşistlerin özellikle toprak sahiplerinin elinde bir silah olduğunu, büyük sanayi ve ticaret burjuvazisinin bolşevizm korkusu yüzünden onları takip ettiğini anlatıyor.

"Nihayet faşizmin, bir uluslararası macera siyaseti anlamına geldiğini" söyleyip bu hareketin kısa zamanda kendi karşıtına dönüşeceğini, bunu doğru kanallara aktarmak gerektiğini, KP önderliğinde bu protesto hareketini mümkün olduğu kadar gericiliğe karşı ileriye götürmek gerektiğini belirtiyor.

Protokoll des IV. Weltkongresses der Kommunistischen Internationale, Verlag der KI, Hamburg 1923, s. 19.

2. OTURUM, ÇALIŞMA RAPORU
Konuşmacı: ZİNOVYEV

Zinovyev, komisyon çalışmalarına değinirken, faşist dönem altında güçlerin nasıl yeniden örgütleneceği sorununa değinip, bu dönemin ne kadar süreceğinin bilinmediğini, ama en kötü ihtimale hazırlıklı olunması gerektiğini belirtiyor.

A.g.e., s. 44.

3. OTURUM, RAPOR KONUŞMASI
Konuşmacı: ZİNOVYEV

Zinovyev, İtalya'da meydana gelen olayları değerlendirirken, İtalya'da olanların yerel bir olay olmadığını, zorunlu olarak diğer ülkelerde de değişik biçimlerde aynı olayların ortaya çıkacağını belirtip, devamla, eğer İtalya'da faşistler zafer kazanırsa –ve o bunun yakın gelecekte mümkün olduğunu söylüyor– o zaman kesinlikle benzer olayların Almanya'da, belki tüm Orta Avrupa'da gerçekleşeceğini söylüyor. Avusturya'da, Çekoslovakya'da, Macaristan'da, Balkan ülkelerinde benzer olayların şimdiden yaşandığını belirtiyor.

A.g.e., s. 57.

7. OTURUM, RAPOR KAPANIŞ TARTIŞMALARI
Konuşmacı: ZİNOVYEV

Zinovyev, faşistlerin sendikal örgütlenmesine değinip, bunun yeni birşey olduğunu ve onların kitle örgütü haline gelmek istediklerini söyleyip, işçilerin ne yaptığını soruyor. Örnek verip işçinin tavrını anlatıyor: Bir büyük fabrikada işveren faşist sendikadan üye kartı getirmeyeni işe almıyor, işçiler bir an düşünüp faşistlerden kart alıyorlar, ama seçimlerde faşistler %1 oy alıyorlar, ezici çoğunluk komünistleri seçiyor, işçiler durumu çakmışlardır, biz kartı getiririz, ama

komünist olarak kalırız. Tabii ki biz faşist sendikalara girmeli, onları fethetmeliyiz.

A.g.e., s. 205.

10. OTURUM, DÜNYA DEVRİMİNİN PERSPEKTİFLERİ

Konuşmacı: TROÇKİ

Troçki, İtalya'da 1920'de devrimin fiyasko ile sonuçlanması ve devrimci bir partinin yokluğu yüzünden Mussolini ve faşistlerin iktidarı aldıklarını, Mussolini'nin, devrime karşı tüm güçlerin, artı devrime kazanılabilecek bir sürü unsurun birleştirilmesini ve örgütlenmesini temsil ettiğini belirtiyor.

A.g.e., s. 269.

11. OTURUM, SERMAYENİN SALDIRISI

Konuşmacı: RADEK

Radek, uluslararası sermayenin saldırısını ele alırken Mussolini'nin faşizmin zaferinden önceki programına değinip Almanya'daki ağır sanayi temsilcileriyle, İtalyan faşistlerinin aslında aynı gücü temsil ettiklerini vurguluyor. Daha sonra "faşizmin zaferi" başlığı altında faşizmi ele alıyor.

III- Faşizmin zaferi

İtalya'da faşizmin zaferi, sermayenin Orta Avrupa ve Almanya'da proleter harekete karşı başlattığı karşı-devrimci saldırının bir parçasıdır. "Faşizmin zaferi, sadece mekanik olarak faşist silahların zaferi değildir, bilakis sosyalizm ve komünizm, dünya devrimi süreci başlayalı beri en büyük yenilgisini almıştır. Bu yenilgi Macar sovyetlerinin yenilgisinden daha büyüktür, çünkü faşizmin zaferi, İtalyan sosyalizminin ve tüm İtalyan işçi hareketinin anlık manevi ve siyasal iflasının sonucudur." Faşizmin zaferi nasıl mümkün oldu?

İtalya savaştan galip çıktı, fakat siyasal zaferine uygun ekonomik çıkarlar elde edemedi, savaştan dönen askerlerin, küçük-burjuvaların, aydınların iktisadi durumu korkunçtu. İşsizlik had safhadaydı. Proleter devrim gerçekleşmeyince kitleler faşizme yöneldiler. Faşizm içinde büyük çelişkiler barındırmaktadır, bu onun uzun ömürlü olamayacağının göstergesidir.

A.g.e., s. 308.

12. OTURUM, FAŞİZM ÜZERİNE RAPOR

Konuşmacı: BORDİGA

Faşist hareketin kökleri:

Faşist hareketin kökleri 1914/15'lere dayanır, o zamanlar İtalya'nın savaşa girmesini destekleyen çeşitli eğilimde gruplar vardı; büyük sanayicilerin oluşturduğu sağ grup; cumhuriyetçilerin, İtalyan radikallerinin, sol demokratların oluşturduğu sol grup ve üçüncü sırada devrimci sendikacılar ve anarşistler – kişisel bir durum olmasına rağmen burada belirtmekte yarar var, Sosyalist Parti'nin sol kanadının önderi, "Avanti"nin yöneticisi Mussolini!

İkinci grubun faşistlere katılmadığı, geleneksel burjuva siyasete devam ettiği söylenebilir, faşist harekette aşırı sağcılar ile aşırı solcular katıldılar.

Bu grup savaş sonrasında tüm etkisini kaybetti. Ama grup kendini dağıtmadı, önderleri sürekli Mussolini'ydi. 1919 seçimlerinde gazetelerini çıkardıkları Milano'da büyük bir yenilgi aldılar, ama çalışmayı bırakmadılar.

Ben, Zinovyev'in Sosyalist Parti'yi iktidarı alabilecek güçte görmesine katılmıyorum, ama o en azından işçi yığınları arasındaki devrimci güçleri sağlam bir örgüte kavuşturabilirdi, ama bunu da beceremedi.

Sosyalist hareket, siyasal hayatın her alanında üst üste hatalar yapınca faşistler güçlenmeye başladılar.

Sosyalist Parti'nin mücadele morali bozuldu. Halbuki 1919 ve 1920'nin ilk yarısında orta sınıflar dahi proleter devrim bekliyorlardı ve ona karşı tarafsız kalmaya hazırdılar. Sosyalist Parti duruma uygun örgütlenmeyi gerçekleştiremeyince orta katmanlarda huzursuzluk arttı ve onlar karşı yöne yöneldiler.

Bu aşamada burjuvazinin saldırısı başladı, faşizm, burjuvazi açısından sorunun çözümüydü. "İtalyan örneği, sermayenin saldırısının klasik bir örneğidir." Faşizmin gelişim sürecinde biz, sermayenin saldırısının tüm biçimlerini yaşadık.

"Faşistlerin kullandığı yöntemler çok karakteristiktir; faşizm, toplumda savaştan sonra yerini bulamayan tüm terhis edilmiş unsurları topladı ve onların askeri tecrübelerinden yararlandı."

Sadece büyük sanayi merkezlerinde değil küçük şehirlerde de askeri birlikler oluşturdular, devlet organlarından yardım gördüler, kanun önünde cezasız kaldılar. Faşistler ilk önce küçük bir birim seçip, buradaki proleter örgütlere saldırdılar, önderlerini öldürdüler veya göçe zorladılar. İşçiler böyle bir saldırıya karşı hazırlıksız olduklarından ve karşılarında çevreden toplanmış güçlü bir hareket gördüklerinden geri çekildiler. Faşistler böylelikle İtalya'daki önemli mevkileri ele geçirdiler ve ilerlediler.

Faşistlerin çıkış noktası Bolongna oldu.

Zincirlerinden boşanmış şekilde faşistler arkalarındaki devlet gücü ile birlikte kundaklamalara, yağmalamalara, proleter örgütlere karşı saldırılara başladılar ve nihayet tarihi gün 21 Kasım 1920'de şehir üzerinde hakimiyet kurdular. Buradan iki kol üzerinden Roma'ya doğru ilerlediler.

Faşizm, burjuvazinin geri kanadının bir hareketi değildi. "Faşizm güneyde değil, bilakis proleter hareketin en fazla geliştiği ve sınıf savaşımının en belirgin ortaya çıktığı yerlerde ortaya çıktı."

Faşizm, bir tarım hareketi değildir, burjuvazinin bir tek kanadının bağımsız hareketi de değildir.

Faşizm, tüm sınıfların işbirliğini savunan ve sınıf mücadelesini reddeden bir sendikal hareket yarattı. Sözümona tüm çıkarlar ulusal birlik içinde kaynaştı.

Faşizmin oluşumu bize göre üç faktöre bağlanabilir; devlete, büyük burjuvaziye, orta katmanlara.

Birinci faktör devlettir: Devlet, faşizmin oluşumundan beri önemli bir rol oynadı. Savaştan hemen sonra devlet aygıtı büyük kriz geçirdi, bu krizin temel sebebi savaşın bitmesindeki olumsuz durum ve terhislerdi. Düşman içerde değil, dışardaydı ve sorunlar askeri değil siyasal arenada çözülmeliydi. Bu aşamada savaş sonrası ilk sol hükümet kuruldu, bu hükümet devlet gücünü tekrar tesis etmek için, askeri karakterde bir örgüt olan "kral tugayını" kurdu. Bu örgüt, devlet içinde anayasal temele sahip ikinci orduyu oluşturdu. Devlet aygıtı tamamen faşistlerin hizmetine sunuldu. Faşistlerin işçiler tarafından püskürtüldüğü her yerde, devlet müdahale edip faşistlerin kazanmasını sağladı.

"Faşizmin ikinci faktörü, daha önce söylediğim gibi büyük burjuvazidir. Sanayide, banka sisteminde, ticaretteki büyük burjuvazinin, aynı şekilde büyük toprak sahiplerinin, emekçilere karşı saldırılarında onları destekleyecek bir mücadele örgütünün kurulmasında doğal çıkarları vardır."

Ama üçüncü faktör, faşist gücün oluşmasında çok önemli rol oynadı. Bu faktör faşizme kitle tabam sağladı, bunlar savaşm sonuçlarından ve siyasal, iktisadi durumdan memnun olmayan küçük-burjuvalar, tüccarlar, bakkal sahipleri, burjuva gençliğin aydın unsurları, terhis edilmiş askerler, subaylar vb. idi. Bu unsurlar faşizme önemli sayıda taraftar sağladılar ve onun askeri olarak örgütlenmesini mümkün kıldılar.

Görüldüğü gibi faşizm, yeni bir siyasal doktrin oluşturmamaktadır, ama o, büyük bir siyasal ve askeri örgüte, önemli bir basına sahiptir.

Şimdi de faşizmin ideolojisine ve programma geçelim.

"Faşizm, ideoloji ve burjuva siyasetinin geleneksel prog-

ramı açısından hiçbir yeni şey getirmemiştir. Onun üstünlüğü ve özgünlüğü, tamamen örgütünden, disiplininden, hiyerarşisinden oluşmaktadır." Bu askeri görünüşün yamında faşistlerin önünde aşılmak zorunda olan bir sorunlar dağı vardır. İktisadi kriz, değişik çıkarlara sahip burjuva katmanların çatışmaları, kapitalist sistemin iktisadi anarşisi.

"Faşizm, tüm birleşik burjuva unsurların karşı-devrimci mücadelesini cisimlendirmektedir, bu yüzden onun için demokratik kurumların dağıtılması mutlak zorunluluk değildir."

"Faşizmde yeni olan, onun burjuva hükümet partisini örgütlemesidir." Herkesin, burjuvazinin artık yönetemez duruma geldiğini zannettiği durumda faşistler, burjuvazinin örgütlü gücünü oluşturmuşlardır.

Son olaylar.

Söylediğim gibi faşistler devletten büyük yardım görmektedirler. Hükümet faşist darbe için temeli hazırlamaktadır. Fransız hükümeti bile gizli ödenekten Mussolini'ye yardım etmiş ve ona kolaylıklar sağlamıştır.

Faşistler şu an 300.000 üyeye sahiptir. Onlar "demokrasi"de bile zafere ulaşabileceklerini söylüyorlar.

24 Ekim'de Nepal'de faşistlerin kongresi vardı. Kongre, daha önemli görevler dolayısıyla yarıda dağıldı. 26 Ekim'de faşist bir seferberlik başladı.

Başbakan Facta istifa etmeyeceğini bildirmesine rağmen krala istifasını sundu, Salandra, yeni hükümeti kurmakla görevlendirildi, fakat gelişmelerden dolayı bunu reddetti. Facta, sıkıyönetim ilan etmek istedi, fakat kral bunu onaylamadı. Sıkıyönetimin kalkmasından sonra Mussolini, Roma'ya yürüdü ve danışıklı döğüş Mussolini'nin yeni hükümeti kurmakla görevlendirilmesiyle bitti. Mussolini, yeni hükümeti kurdu.

"Bizim görüşümüze göre faşizm, iktidarı korumak için tüm yönetici sınıfların hizmetinde olan bir araçtır." İktisadi

kriz ortaya çıktığında devlet alışılmış metodlarla iktidarı koruyamamakta, bu yüzden yekpare bir karşı-devrimci örgüte ihtiyaç duymaktadır. Bu örgüt faşizmdir.

Komünist Partisi, faşizmin zaferini, devrimci hareketin bir yenilgisi olarak gördü. Fakat o bugün, faşistlere karşı bir saldırı yürütebilecek durumda değildir. Proletarya, sadece Roma'da savaştı. Devrimci işçi birlikleri, faşistlerle savaştılar, bir sürü işçi yaralandı. İkinci gün "kral tugayı" olaya müdahale etti ve işçi mahallelerini işgal etti, işçileri kurşuna dizdi, ayaklanma kanla bastırıldı.

İKP, belki hatalar yaptı, bunun için eleştirilebilir, ama şu an devrimci bir partinin oluşturulması çalışması içindeyiz. İtalyan Komünistleri tanınmayı talep etme hakkına sahiptirler.

A.g.e., s. 330-350.

13. OTURUM, SERMAYENİN SALDIRISI ÜZERİNE TARTIŞMALAR

Konuşmacı: HÖRNLE

Hörnle, birkaç söz de faşizm sorunu ile ilgili diye başlayıp, Komintern'in faşizm sorununu çok ciddi ele alıp, analize etmesi gerektiğine değinip, değişik ülkelerdeki faşist görüntülerin sadece birbirlerine paralel değil, aynı zamanda birbirleriyle bağıntılı olduklarına değiniyor.

Devamla Hörnle, Almanya'da iki tip faşist hareket olduğunu belirtiyor. Birincisi Bavyera'daki aşırı monarşist karşı-devrimcilerin, geniş orta katmanlarla bağlantılı hareketi. İkincisi Kuzey'deki işçi grupları, tarım işçileri arasında örgütlenen faşist hareket. İki hareketin de deklase olmuş aydınlar tarafından yönlendirildiğine dikkat çekiyor.

Devamla Hörnle, daha şimdiden işçilere karşı silahlı saldırılara başlayan bu örgütlere karşı, proleter savunma örgütleri kurulmasını öneriyor.

A.g.e., s. 385.

30. OTURUM, İTALYAN SORUNU

Konuşmacı: ZİNOVYEV

Zinovyev, konuşmasının sonunda İtalyan komünistlerinin görevlerini sayarken; **birinci** görev olarak, birleşik güçlerle (Komintern, Sosyalist Parti içindeki, Komintern'in 21 koşulunu kabul eden kesim ile, önceden SP'den ayrılmış komünistlerin birleşmesini karara bağlıyor) reformizmin parçalanmasını, **ikinci** görev olarak siyasal ve iktisadi alanda faşizme karşı birleşik cephesinin yaratılmasını, **üçüncü** görev olarak mücadele parolası olarak "işçi hükümeti"nin öne çıkarılmasını, **dördüncü** görev olarak faşist sendikalara girilip, işçi sınıfının çoğunluğunun komünizme kazanılmasını, **beşinci** görev olarak KP'nin faşizme karşı mücadelede öncü rolü oynaması gerektiğini, **altıncı** görev olarak birleşik KP'nin yaratılmasını sayıyor.

A.g.e., s. 919.

KONGRE BELGELERİ BEŞİNCİ EK: İTALYAN SORUNUNA İLİŞKİN KARAR

Kararda savaştan sonra İtalya'daki durumun objektif olarak devrimci olduğu belirtilip, devrimci önderliğin eksik olması yüzünden bu durumdan devrimci bir şekilde yararlanılamadığı, bu durumun daha sonraki faşistlerin zaferinin hazırlayıcısı olduğu belirtiliyor.

Devamla 1921 Livorno Kongresi'nde merkezcilerin 16.000 reformisti dışlamamak için 58.000 komünistten koptuğu, bu kongreden sonra Komünistlerin ayrı örgütlendikleri, ancak Ekim 1922'deki Roma Kongresi'nde reformistlerin SP'den atıldığı ve SP'nin Komintern'e katılma isteğini belirttiği aktarılıp Komünist Parti ile SP'nin İtalyan Birleşik Komünist Partisi olarak örgütlenmesi karara bağlanıyor.

A.g.e., s. 998.

KONGRE BELGELERİ, YEDİNCİ EK: KOMİNTERN'İN TAKTİĞİ ÜZERİNE

Madde 5: Uluslararası faşizm

Bu bölümde, sermayenin iktisadi alandaki saldırısıyla çok sıkı bir bağıntı içinde siyasal alanda da işçilere karşı uluslararası faşizm ile saldırdığı belirtiliyor.

"Klasik" faşizm olan İtalyan faşizminin karakteristik özelliğinin sadece saldırgan karşı-devrimci, dişlerine kadar silahlı bir mücadele örgütü olmasıyla kalmadığı, bilakis sosyal demagojilerle geniş yığınlar arasında taban yaratmaya çalıştığı ve kitlelerin huzursuzluğunu böylece kendi yararına kullandığı belirtiliyor. Faşizm tehlikesinin şu an Çekoslovakya, Macaristan, Balkan ülkeleri, Polonya, Almanya, Avusturya, Amerika ve hatta Norveç gibi ülkelerde bile belirdiği belirtiliyor. Faşist hareketlerin değişik biçimlerde Fransa ve İngiltere'de de mümkün olduğu belirtiliyor.

KP'lerin en önemli görevlerinden birinin uluslararası faşizme karşı mücadeleyi örgütlemek ve bu çalışmada illegal çalışma yöntemlerinin öğrenilmesinin mutlak zorunluluk olduğu vurgulanıyor. Faşist örgütlerin, burjuvazinin elindeki son kart olduğu vurgulanıyor.

A.g.e., s. 1011.

Genişletilmiş KEYK Toplantısı 3. Oturumu

Haziran 1923

FAŞİZM ÜZERİNE

"Faşizm, karakteristik bir çöküş göstergesi, kapitalist ekonominin ilerleyen çözülmesinin bir ifadesi ve burjuva devletin yozlaşmasıdır."

"Küçük ve orta burjuvazinin, küçük köylülüğün ve aydınların geniş yığınlarının eski yaşam koşullarına karşı besledikleri umutları ve bilhassa varlık garantilerini yokeden emperyalist savaş ve onun tarafından arttırılan ve hızlandırılan kapitalist ekonominin bozulması gerçeği faşizmin en güçlü köküdür." Bu toplumsal katmanların bir bölümü, devrime ihanet eden, kapitalizm önünde teslim olan ve tüm bunları 'demokrasi' adına yapan reformist parti ve sendikalardan radikal toplumsal değişiklikler bekledikleri için büyük hayal kırıklığına uğradılar. Reformistlerin bu hain davranışları geniş yığınların gözünde sosyalizmin kurtarıcılığına olan güveni sarstı. Sovyetler Birliği dışındaki ülkelerde proletaryanın ezici çoğunluğu bu ihanete ses çıkarmadı. Küçük ve orta burjuvazi, küçük köylülük ve 'aydınların' yanında, tüm siyasal partilerin davranışlarından tatmin olmayan, eylem talep eden bazı proleter unsurlar da faşizme kaydılar. Bunlardan başka hayal kırıklığına uğrayan kökünden kopmuş deklase unsurlar, özellikle savaşın sona ermesinden bu yana işsiz ve gelirsiz olan eski subaylar faşizme kaydılar.

Faşistler, sözümona sınıflar- ve partilerüstü olan bir dev-

letten herşeyi düzeltmesini beklemektedirler. Faşizm, içinde bulunulan anda proleter-devrimci taleplere sempati göstermekte veya en azından bu taleplere cilve yapmaktadır.

Faşizmi takip eden yığınlar, tarihsel sınıf zıtlıkları ve savaşlarının iki büyük ordusu arasında sallanmışlar, burjuvazinin tekrar güçlenmesi ve önderlerinin başından beri burjuvazinin yanında olmaları dolayısıyla burjuvazinin tarafına geçmişlerdir. Burjuvazi faşizmi proletaryanın mücadelesini ezmek ve onu köleleştirmek için kullanmıştır. Kapitalist ekonominin krizi ne kadar uzun ve güçlü olursa, proletaryanın omuzlarındaki yük ne kadar artarsa, varolan aygıtla emekçi yığınların dayatmalarına karşı burjuva düzenin korunması o kadar zor olacaktır. Bu yüzden burjuvazinin işçi sınıfına karşı saldırgan güçlere ihtiyacı vardır. Böyle saldırgan bir güç faşistlerdir. "Faşistler başlangıçta burjuva devlete de zarar verebilecek bazı devrimci eğilimler taşısalar bile onlar, karşı-devrimin en tehlikeli gücü haline gelmişlerdir. Bu onların zafere ulaştıkları yerde, İtalya'da ispatlanmıştır."

"Faşizm değişik ülkelerde değişik özellikler göstermekte ama her yerde faşizmin özünü, demogojik bir şekilde geniş yığınların ruh haline ve ihtiyaçlarına seslenen kanlı, terörist şiddetin tumturaklı sözlerle birleştirilmesi oluşturmaktadır." "Faşizm, en olgunlaşmış haline İtalya'da erişmiştir." Sosyalist parti ve reformist sendika önderlerinin pasifliği faşizme kapıyı açmış ve faşizmin tumturaklı devrimci sözlerle bazı proleter unsurları peşinden sürüklemesini mümkün kılmıştır. Faşizmin zaferi, işçi hareketini, hatta siyasal olmayan saf ücret talebi için mücadeleyi bile engelledi, bu durum kendi ülkelerinde işçi hareketini bastırmak isteyen diğer ülkelerin burjuvalarının da ilgisini çekti. "Tüm dünya işçi sınıfını, İtalyan işçilerinin kaderi tehdit etmektedir."

Sadece İtalya'daki faşist gelişme bile faşizmin çelişmeli bir karaktere sahip olduğunu, çözülmeyi ve parçalanmayı içinde taşıdığını göstermiştir. "Faşistlerin, eski burjuva 'de-

mokratik devlet'i faşist şiddet devletine dönüştürme amaçları, eski yerleşik bürokrasi ile yeni faşist bürokrasi arasındaki; düzenli ordu ve onun subayları ile yeni kara gömlekli milisler ve "führer"leri arasındaki; liberal ve demokrat burjuva kanatları ile şiddet yanlısı faşist burjuva kanadı arasındaki; monarşistler ile cumhuriyetçiler arasındaki; faşistlerin yığınları kandırıp kazandıkları çıkış programları ile sanayi burjuvazisinin çıkarlarına hizmet eden şimdiki faşist politikaları arasındaki çelişkiler zincirlerinden boşanmış olarak yeni çatışmalara kaynaklık etmektedirler." Ama bu ve diğer çelişkilerin ardında değişik kapitalist katmanlar arasındaki iktisadi ve sosyal çelişkiler, büyük burjuvazi ile küçük ve orta burjuvazi ve aynı şekilde küçük köylülük ve aydınlar arasındaki çelişkiler ve hepsinden daha önemlisi burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişkiler yatmaktadır. Bu çelişkiler sayesinde faşizm, iflasını kendi içinde taşımaktadır.

Faşizmin çöküşüne proletarya sadece seyirci kalmamalı, "bu süreci bilinçli ve aktif olarak hızlandırmak onun tarihi görevidir." İşçi sınıfının bilinçli devrimci öncüleri, İtalya'da iktidardaki ve diğer ülkelerde örgütlenen faşizme karşı savaş açmalı ve onu siyasal olarak silahsızlandırıp onu aşmalı ve onun saldırılarına karşı güçlü ve başarılı bir savunma ağı örgütlemelidirler. Bunun için şunlar yapılmalıdır:

I

Her ülkede işçi partileri vb. tarafından faşizme karşı mücadeleyi yönetmek için organlar kurulmalıdır. Bu organların görevleri şunlardır:

1- Ülkedeki faşist hareket ile ilgili olguların toplanması.

2- Çeşitli yollarla faşist hareketin sınıf düşmanı karakteri üzerine işçi sınıfının sistematik olarak aydınlatılması.

3- Yeni proleterlerin ve proleterleşmekle tehdit edilen

yığınların, kendi durumları ve faşizmin büyük kapitalistlerden yana rolü üzerine sistematik olarak aydınlatılması.

4- İşçiler arasında bölükler kurarak, bunları silahlandırıp faşist saldırılara karşı savunmanın örgütlenmesi.

5- Yönelimine bakmaksızın tüm işçilerin bu mücadeleye çekilmesi.

6- Parlamentoda ve kamu kuruluşlarında faşizme karşı mücadele. Uluslararası yeni bir savaş tehlikesini arttırdığından faşistlerin şovenist ve emperyalist karakterlerinin vurgulanması.

II

"Faşist güçlerin örgütlenmesi enternasyonaldir, bu yüzden ona karşı mücadele de enternasyonal olmahdır. Bu amaçla bu mücadeleyi yönetecek uluslararası bir işçi komitesi kurulmalıdır." Uluslararası mücadele için önemli hususlar:

1- Çeşitli yollarla İtalyan faşizminin işçi düşmanı karakteri üzerine uluslararası aydınlatma kampanyaları düzenlemek.

2- Faşizme ve faşist İtalyan devletinin temsilcilerine karşı uluslararası yığın gösterileri düzenlemek.

3- Parlamentolarda faşizme karşı mücadele etmek.

4- Tutuklu veya yargılanan komünist, sosyalist veya partisiz işçilerin hemen salıverilmesi için mücadele etmek.

5- Tüm işçilerin katılacağı, tüm işkollarında İtalya'ya karşı uluslararası bir boykot hazırlamak.

6- Zulmedilen İtalyan işçilerine çeşitli yollarla maddi, manevi yardımda bulunmak.

Eğer hakim sınıflara karşı enerjik ve devrimci bir mücadele ile daha az sınıf bilinçli kesimin faşizme kayması önlenemezse, İtalyan işçilerinin kaderinin kendi kaderleri olacağı işçilerin bilinçlerine kazınmalıdır. İşçi örgütleri, faşistlerin sahte, demagojik parolalarına karşı ciddi, örgütlü yığın müca-

delesi ile karşı koymalı, kendi ülkelerinde faşist örgütlenmeleri daha başında ezmeli, İtalya'da ve diğer yerlerde faşizme karşı en başarılı mücadelenin, kendi ülkesindeki faşistlere karşı enerjik bir mücadeleden geçtiğinin bilincinde olmalıdır.

GDS derlemesi, cilt 1, s. 317-319.

KOMÜNİST ENTERNASYONAL V. KONGRE TUTANAĞI'NDAN

3. Oturum KEYK Raporu,
Konuşmacı: ZİNOVYEV
Faşizmin Bir Kanadı Olarak Sosyal-Demokrasi

"Sosyal-demokrasi bir dizi ülkede burjuvazinin üçüncü partisi haline geldi. Bu uluslararası durumda yeni bir gerçek ve komünistlerin elinde taktik bir anahtardır. Faşizmin sosyal-demokrasiyi 'yendiği' teorisi, oportünist sonuçlara varan yanlış bir anahtardır. Eğer sosyal-demokrasi gerçekten faşizme karşı savaşsa ve faşizm tarafından yenilseydi o zaman komünistlerle sosyal-demokrasinin yakınlaşması doğardı, yoksa mücadelenin daha da sertleşmesi değil." Sosyal-demokrasi, faşizmin bir kanadı haline gelmiştir. Fransa Sosyalist Partisi, burjuvazinin sol kanadından başka nedir? FSP seçimlere burjuva partileri ile ortak liste halinde girmiştir. Hükümette yeralmamakla birlikte yönetime ortaktır, gelişmenin seyri içinde bu daha da ortaya çıkacaktır.

"II. Enternasyonal burjuvazinin sol kanadı, burjuva hükümetin yardımcısı haline geldi. Bu sadece sosyal-demokrasinin sosyal-hain ruhundan değil, bilakis burjuva kampındaki huzursuzluk ve bu yüzden burjuvazinin bu araçlara sarılmak zorunda kalmasından kaynaklanmaktadır."

Protokoll des V. Weltkongresses der Kommunistischen Internationale,
s. 67.

V. Oturum, Raporlar ve Dünyada Durum Üzerine Tartışmalar
Konuşmacı: TREINT

Treint, Fransa'da ekonomik çöküntü üzerine bilgi verdikten sonra siyasal arenada sınıf mücadelesinin keskinleşeceği ve bu durumun, bir yandan Komünist Partisi tarafından örgütlenen işçiler ile diğer yandan Fransa'da en saldırgan biçimde burjuva diktatörlüğünü gerçekleştirmek isteyen faşistler arasında büyük mücadelelere yolaçacağı tespitini yapıyor.

A.g.e., s. 134.

7. Oturum, Rapor Üzerine Tartışmaya Devam
Konuşmacı: RUTH FISCHER

R.Fischer, burada Radek'in "Kasım Cumhuriyeti üzerinde faşizmin zaferi" şeklindeki faşizm ile sosyal-demokrasiyi kapitalist diktatörlüğün değişik biçimleri gibi değil de birbiriyle savaşan iki düşman güç gibi gösteren tezini ele alıyor ve bu taktiğin yanlışlığının pratik tarafından ispatlandığını belirtip tüm politikamızı burjuva kampındaki ayrılıklar üzerine kuramayacağımız, bu ayrılıklardan sadece yararlanmamız gerektiğini, yoksa bunun Komünist Partisini demokrat burjuvazinin bir kanadı haline getirmek olduğunu söylüyor.

A.g.e., s. 196.

9. Oturum, Rapor Üzerine Tartışmaya Devam
Konuşmacı: SCHÜLLER

Schüller burada, Radek'in sosyal-demokrasi ile devrimci bir işçi hükümeti oluşturmanın imkanı üzerine yaptığı konuşmasıyla polemik içinde, sosyal-demokrasinin ölümüne

kadar burjuvaziye bağlı kalacağı ve gittikçe daha fazla burjuvazinin üçüncü partisi haline, faşizmin bir kanadı haline geleceği tespitini yapıyor.

A.g.e., s. 249.

13. Oturum, Rapor Üzerine Tartışmaya Devam
Konuşmacı: PICCINI

Piccini, konuşmasının başında İtalya'da büyük siyasal öneme sahip olayların cereyan ettiğini söylüyor. Kötü haber kaynakları yüzünden sağlıklı bilgi alınamadığı, ama durumun tamamen tersine dönmesinin, İtalyan proletaryası ve halk yığınlarının eyleme geçmesinin mümkün olduğunu, böyle bir durumda Komünist Parti'nin önderliği ele alması gerektiğini, bunun faşizme karşı silahlı bir ayaklanmaya götüreceğini belirtiyor. Ama faşistlerin muhalefetle, hem meşru burjuva muhalefet hem de sosyal-demokrasi ile uzlaşabileceklerini tespit ediyor. İtalyan burjuvazisinin bir kesimi, halk yığınları içinde biriken devrimci birikimi bilmekte ve bu yüzden eninde sonunda bir patlama olacağını bilmekte ve bunun sadece faşist diktatörlüğü değil burjuva rejimi de yıkıp geçebileceğini hesaplamakta, faşist diktatörlüğü legalizm, demokrasi, normallik rayına çekmeye çalıştığını tespit ediyor. Faşizmin üçüncü yolu olarak da yeni bir gerici dalga, tekrar Roma'ya yürüme olasılığı belirtiliyor.

İtalyan işçi sınıfının faşizm altında inlemesine rağmen 22'deki faşist darbe sonucu kendine olan güveni yitirdiği ve kendi gücüyle faşizmi yıkacağına inanmayıp bunu başka faktörlerden beklediği tespitini yapıyor.

A.g.e., s. 373.

14. Oturum, Rapor Üzerine Tartışmaya Devam
Konuşmacı: BORDİGA

Dünya burjuvazisinin veya dünya burjuvazisinin bir bölümünün döneme uygun olarak sağ ve sol silahları kullandığı ve içinde bulunulan pasifist dönemin kısa dönemde faşist döneme dönüşeceği söylendi, oysa bana göre önümüzdeki dönem bu iki dönemin bir sentezi olacaktır. Geçen kongrede yapılan "kapitalizmin kriz dolayısıyla işçi sınıfına karşı saldırısının sertleşeceği" tespiti geçerliliğini korumaktadır. Saldırı kendini faşizm olarak gösterdiği yerlerde bu, burjuvazinin üçüncü partisi olarak sosyal-demokrasinin işçi aristokrasisini, köylülüğü ve küçük burjuvaziyi burjuvazinin çıkarları doğrultusunda harekete geçirmesinden pek farklı değildir. Faşizm artık sıkıyönetimin, terörün eski geleneksel tepkisi değildir, o belirli katmanlar içinde taban tutmayı hedefleyen, oldukça modern, akıllı, tecrübeli bir harekettir. Faşizm, sanayi işçileri arasında tutunamaz, ama çalışmasının başlangıcında küçük burjuva ideolojiyi safdışı ederek değişik katmanlar arasında yayılabilir. Sosyal-demokrasi ve faşistler, burjuvazinin devrimci harekete karşı iki saldırı kanadını oluşturmaktadırlar, biz buna karşı hazırlıklı olmalıyız.

Sonuç olarak; burjuvazinin faşist saldırısına karşı, diğer demokratik, küçük-burjuva, sosyalist veya köylü partileri ile koalisyon yapma taktiği yanlıştır. Doğru taktik işçi sınıfını kazanma, üstten değil alttan birleşik cepheyi kurma, faşist gelişmeye karşı proleter sınıf hareketiyle karşı koymaktır.

A.g.e., s. 396.

15. Oturum, Kapanış Konuşması
Konuşmacı: ZİNOVYEV
DEMOKRATİK PASİFİST DÖNEMİN KÖKLERİ

Savaş sırasında durum her yerde keskindi, her yerde sıkıyönetim vardı, savaştan sonra 'demokrasi' canlandı, bir

sürü ülkede burjuva demokratik devrimler yaşandı. Kısa bir süre sonra burjuvazinin keskin reaksiyonu olarak faşizm ortaya çıktı. "Bu kaçınılmazdı, çünkü bu ülkelerde işçi sınıfını mücadelede yönlendirecek ve burjuvazinin zaferini önleyecek KP'ler yoktu.

İTALYA'DA FAŞİST REJİMİN KRİZİ

Şimdi İtalya'da yeni bir devrimci dalganın, genel grevlerin vb. başladığını söylemek abartılıdır ama yeni bir dönem başlamaktadır. Komünist organ "L'Unita" iki sayı baş sayfada "Kahrolsun Katillerin Hükümeti" diye başlık atmasına rağmen Mussolini bu gazeteyi yasaklamamıştır. Bu yeni bir 'dönemin'işaretidir, bu İtalya'da faşist rejimin bir krizidir.

Eğer yarın gerçekten burjuva demokrasisi zafer kazanırsa bu 1920'den önceki demokrasiye benzemeyecektir. İşçi sınıfı bu süreçten daha tecrübeli, daha bilinçli çıkacaktır. Komünistler de önce demokrasi, ardından faşizm, ondan sonra proletarya diktatörlüğü diye bir sıralama şeklinde sorunu açıklarlarken tam haklı değildirler...

A.g.e., s. 458.

Gündem: Ulusal ve Sömürgeler Sorunu
Konuşmacı: LARKIN

İrlanda'daki faşizm her yerdekinden daha korkunçtur. Bizde terör ve katliamlar sadece hükümet tarafından değil, her biçimde gündeme gelmektedir. Kardeş kardeşe, baba oğluna, anne kızına düşman olup bütün her yerde kamplaşma vardır. Bizim tek umudumuz proleter devrimdir. Bu arada kendine komünist diyen bir sürü unsur partiye doldu, bunlar gerçekte cumhuriyetçi politikacılar, emperyalistlerdi. Biz onları tasfiye edip, "İrlanda İşçi Birliği"ni kurduk. Enternasyonal'den talebimiz bize destek vermesidir.

A.g.e., s. 684.

23. Oturum, Konu: FAŞİZM
Konuşmacı: BORDİGA

Bilindiği gibi faşizm üzerine ben 4. Kongreye bir rapor sundum. O zamanlar faşizmin iktidara gelmesinin arifesiydi. Şimdi faşizm üzerine ikinci defa konuşuyorum. Şimdi de Matteotti olayıyla faşizm ikinci dönüm noktasını yaşıyor. Herşeyi tekrar edecek değilim, sadece o zamanki faşizm eleştirimin temel noktalarına değineceğim.

Birinci olarak faşizmin oluşumu.

Faşist hareket kökü itibarı ile İtalya'yı dünya savaşma sokmak isteyen gruplara bağlıdır. "Bu politikayı savunan bir sürü grup vardı, onlar arasında sendikalizm, anarşizm ve bazı durumlarda –esas olarak Mussolini olayında olduğu gibi– sosyalizmin aşırı solcularının döneklerinden oluşan aşırı solcular vardı. Bu gruplar ulusal çıkarlar için siyasal çelişmeden vazgeçme ve merkezi güçlere karşı askeri müdahale politikası ile tamamen uyuşuyorlardı."

"Savaştan sonra faşizmin genelkurmayını oluşturması bu grubun çok karakteristik bir özelliğidir." Bu ilk politik gruplaşmayla şimdiki faşist hareket arasındaki bağıntı çok açık izlenebilir.

Faşizm, savaş sonrası Giolitti döneminde uygulanan burjuva-liberal siyasetin yadsınması olduğu şeklinde açıklandı. Bize göre ise bu iki dönem arasında diyalektik bir bağ vardır. Kriz sırasında İtalyan burjuvazisi kendini tehdit eden proleter saldırıyı kendi gücü ile ezebilecek durumda değildi. Önce bu hareketi sol politikacıların manevralarıyla oyaladı, bu arada faşistler gelecekteki iktidar aygıtını hazırladılar ve ikinci dönem için önşartları yaratıp devrimci güçleri tamamen ezmek için saldırıya geçtiler.

Faşizm, ilk başta tarımsal bölgelerde örgütlenip devrimci proletaryanın pozisyonlarına tarımsal bölgelerden saldırıyordu. Bolongna, Po ovasının başkentidir. Faşizm tüm İtal-

ya'yı saran saldırılarına buradan başlamıştır. Burada sadece, faşizmin sanayi merkezlerine ve büyük şehirlere ikinci derecede saldırdığını belirtmek yeterlidir.

Fakat bu tespitten, faşizmin sadece tarım burjuvazisine, toprak-ağalarına dayandığı çıkarılmamalıdır. Tam tersine, onun ardında büyük sanayinin, büyük tüccarların, bankerlerin çıkarları vardır. "O tüm burjuva güçlerin ortak bir karşı-devrimci saldırısı anlamına gelmektedir."

Görünüşte faşizm, büyük burjuvazinin, büyük toprak sahiplerinin değil de sanki sadece orta katmanların, savaş artıklarının, aydınların, proleteryanın kendine kazanmadığı kesimlerinin bir hareketiymiş gibi görünmektedir. Tüm bu katmanlar arasında muazzam bir ideolojik, siyasal ve örgütsel hareketlenme meydana geldi, onlara proleterya ile burjuvazi karşısında üçüncü oldukları söylendi. Kriz sırasında proletarya devrimci politikasını uygulayamayınca sıra onlara geldi. Bu faşizmin dış görünüşüdür. Özünde o, büyük burjuvazinin tutucu kesiminin inisiyatifi altında orta katmanların harekete geçirilmesidir. "Bu yüzden faşizm ikiyüzlüdür. Birinci derecede büyük burjuva çıkarların korunması, ikinci derecede orta katmanların örgütlenmesi."

İlk raporumda ben, faşizmin ideolojisini eleştirdim, bugün artık faşizmin ideolojiye sahip olmadığı açıktır. Faşizm, temelden değişikliklere yolaçacak yeni bir teori yaratmak için hiçbir şey yapmamıştır.

Faşizmin başlangıçta aşırı solcuların programından bazı noktaları aldığı açıktır, ama faşizm ipleri eline geçirir geçirmez bu noktaların tersini uygulamıştır.

"Faşizm, devrimci bir hareket değildir, tersine varolan burjuva düzeni savunan tamamen tutucu bir harekettir." Ama o, örgütlenme alanına epey yenilik getirmiştir. Faşizm o zamana kadarki burjuva örgütlenme şekillerini altüst etmiştir, o, muazzam bir mücadele aygıtı, hem siyasal hem askeri muazzam bir örgüt kurmuştur.

Bu, kapitalizmin derin krizinin yaşandığı anda varolan devlet aygıtının burjuvaziyi savunmaya yetmediğinin ispatıdır. Bu yüzden burjuvazinin, proleter devrim tehdidine karşı koyabilmek için tüm ülkede örgütlü, orta katmanlar arasında dayanaklar bulan, işçi sınıfının belli kesimlerine bile sokulan bir örgüte ihtiyacı vardır.

Faşizm ile proletarya arasındaki ilişkiler nelerdir?

"Faşizm, doğası icabı anti-sosyalist ve anti-proleter bir harekettir." Ama o, aşırı sağcıların eski gericiliği ile aynı değildir. Faşizm aynı zamanda proleter yığınlar arasında nüfuz kazanmaya çalışan modern, olgunlaşmış bir harekettir. Faşizm, işçi sendikaları vb. kurmaktadır. Bunlar bağımsız sendikalarla karşılaştırılamasalar da, yığınları etkilemede önemli rol oynamaktadırlar. Faşist sendikaların en önemli özelliği, sadece işçileri değil, o meslek dalında herkesi, işçi, işveren vs. birarada örgütlemesidir. Böylelikle faşizm ile demokrasinin karşılaştığı bir noktaya geliyoruz; çünkü bu, proletaryayı ulusal çıkarlar için sınıf barışma çağıran siyaset, eski burjuva sol partilerin ve sosyal-demokratların politikasıdır. Gerçekte ama bu siyasetin özü, proleter mücadele örgütlerini dağıtmak ve proleter yığınları kapitalist sömürüye sunmaktır.

Aslında faşizm, burjuvazinin eski programıyla ortaya çıkmakta (belli noktalarda sosyal-demokrat program) ama o yeni olarak, varolan düzenin tutucu güçlerinin hizmetinde muazzam bir siyasal, askeri örgütle ortaya çıkmaktadır.

Faşizm, toplumdaki iktisadi ve sosyal çatışmaları dengelemek ve söndürmek iddiasıyla ortaya çıktı ama o, sadece çeşitli burjuva gruplar arasındaki çıkarları dengeleyerek burjuvazinin birliği için çalıştı.

Faşizm, iktisadi alanda tamamen eski liberal yolu tutarak iktisadi yaşama her müdahaleyi reddetti. Bu yöntemle, aralarında muazzam çıkar çatışması olan burjuva grupları birleştirmek mümkün değildir. Buradan faşizmin, ekonomik anarşi sonucu iflas edeceği sonucunu çıkarabiliriz.

Faşizm, kurduğu muazzam aygıt sayesinde iktidarını sürekli koruyacakmış görüntüsü verebilir ama, o kapitalizmin krizini aşmak için hiçbir yeni çare göstermediği için temelden çürüktür. Biz eskiden olduğu gibi bugün de kapitalizmin krizinin 'kahramanlıkla' aşılamayacağı görüşündeyiz. Ben, burada iki yıllık faşist pratikle ispatlanan faşizmin analizi üzerine 4. Kongre'deki raporun temel düşüncelerini tekrarladım.

Şimdi, 4. Kongre sırasında faşistlerin iktidarı ele geçirdiği tarihsel döneme dönelim ve faşistlerin iktidarı ele alışını karakterize eden gerçekleri ele alalım.

Herhangi bir silahlı mücadele yoktu, devrimci fetih ile iktidarı tehdit eden faşizmin, kitleleri harekete geçirişi ve devletin savunma halinde harekete geçişi ve hatta birara sıkıyönetim ilan edişi vardı. Silahlı mücadele olmadı, bunun yerine uzlaşıldı, çünkü uzlaşma çoktandır hazırlanıyordu. Bunun akabinde faşist hükümet normal yollardan kuruldu. Herhangi bir devrim sözkonusu değildi. Sadece bir ayaklanmayla iktidar fethedilmediği için değil, faşizm, toplumsal bakımdan bir darbe olmadığı ve evet eski burjuva hükümet yöntemlerini yadsımadığı için. Biz kesin olarak faşizmin iktidarı almasının bir devrim olarak görülmesine karşıyız.

Mussolini, bir devrim yaptıklarını ileri sürdü, iktidarın fethedilmediği, devrimci terör uygulanmadığı, karşıtların yokedilmediği eleştirilerine karşı Mussolini, bunun için daha zaman var şeklinde yanıt verdi. Ama her halükarda Roma'ya yürüyüş bir devrim değildir. Hükümet gücünde olağanüstü bir değişiklik oldu, bir darbe bile olmadı, darbede hiç olmazsa eski yönetim tamamen yenileriyle değiştirilir. Mussolini, birbuçuk sene eski meclisi dağıtmadı, hükümeti sadece faşistlerden bile oluşturmadı, kabinede Giolitti, Popolari ve demokratik solcuların temsilcileri vardı. O, sadece burjuva egemenliğini devam ettirmek için eski hükümet organlarını şiddetli bir biçimde tasfiye etti.

Ama İtalya'da çok önemli olaylar da meydana geldi. Mussolini'nin hükümeti alması işin sadece resmi yanıydı. Bütün hükümetler faşistlere hareket serbestliği sağladılar. Faşistler devletin bütün araçlarını kullanarak tüm İtalya'yı işgal ettiler. Olan devrim falan değildir, olan burjuvazinin yönetici kademelerinde bir değişikliktir. Bu değişiklik yavaş yavaş hazırlandı ve gerçekleştirildi. O, İtalyan burjuvazisinin iktisadi, sosyal ve hatta iç politika alanındaki programında bir değişikliği ifade etmemektedir. Çünkü, sözümona faşist 'devrim'in itici gücü, devlet aygıtının resmi usullerine değil, polisin, şehir idaresinin, bürokrasinin ve ordunun illegal ve sessiz yardımıyla desteklenen gericiliğe dayanıyordu. Bu sessiz yardım, faşistler iktidarı almadan önce de muazzam yaygındı.

İlk meclis konuşmasında Mussolini, "bende sizi buradan kovacak güç var, ama benimle birlikte çalışırsanız yerinizde kalırsınız" dedi ve eski meclisin ezici çoğunluğu yeni führerin önünde boyun eğdi.

Gerçekten faşistler iktidarı aldıktan sonra yeni kanunlar çıkarmadılar, olağanüstü hal yasaları yapmadılar, siyasal kovuşturmalar tabii ki oldu, ama geçmişte devrimci dönemlerin burjuva hükümetlerinin yaptığı gibi devrimci partilere karşı askeri mahkeme, sıkıyönetim, vb. uygulamalar yapılmadı.

Buna karşın faşizm, proleter güçlere karşı iktidarı almadan önceki aynı orijinal ve modern metodları uyguladı. Hatta o, eğer diğer partiler de hemfikir olursa devlet dışı savaş tugaylarının dağıtılmasını önerdi. Ama bu gerçekte faşistlerin devlet dışı savaş tugaylarını dağıtıp, kendi tugaylarını devlet içinde "ulusal milis" olarak örgütleyip diğer partilerin savaş tugaylarından kurtulmak için bir siyasetiydi. Gerçekten de bu silahlı güç şimdi Mussolini'ye bağlı çalışmaktadır. Bu örgüt faşizmin esas dayanağıdır. Tabii ki bu faşist güç, hiçbir anayasal kısıtlamayı takmadı ve faşist iktidarı yıkmayı amaç-

layanlar karşısında en korkunç güç olarak kalmaya devam etti.

Hukuki alanda olağanüstü yasalar yoktu. Şubat 1923'te İtalya'da binlerce komünist tutuklandı ve çok ağır cezalara çarptırılacakları düşünüldü, ama olaylar çok olumlu gelişti ve biz geçmişte aşırı sol burjuvazi tarafından yapılan eski, çok demokratik yasalar sayesinde beraat ettik. Biz o zamanlar, faşizmin devlet aygıtını ele geçirdiğini, ama onu kendi amaçları için değiştirmeyi anlamadığını tespit etmiştik.

Onun, mahkemeler yolu ile komünist önderleri yoketmeye niyeti yoktu, onun kendi kadroları, kendi terörist örgütleri vardı. Bizim savunmamızı legal yollardan yaptığımız bir gerçektir, ama düşmanın sorunu başka türlü çözmeyi amaçlayan illegal örgütlere sahip olduğu yerde demokratik güvenceler her türlü anlamını yitirmektedir.

Faşizm, kanun önünde herkesin eşit olduğu eski sol demokratik yalanları sürdürdü, bununla proletaryaya karşı ağır takibatların yapılmadığını değil, sadece eski burjuva-demokratik hükümetler ile faşizm arasında devrimci proletaryaya karşı yürütülen mahkemelerde bir değişiklik olmadığını söylemek istiyorum.

Şimdi faşistler iktidarı aldıktan sonra olan değişikliklere değinmek istiyorum.

Önce İtalya'nın iktisadi durumu üzerine birkaç söz. 1920 yılındaki krizin, onlar iktidarı aldıktan sonra yokolduğu, istikrarın geldiği, ekonomide dengenin sağlandığı ve genel durumun oldukça düzeldiği ve İtalyan halkının tüm bu iyilikleri faşizme borçlu olduğu iddiasında bulundular ve bunu iktidarda olan bir partinin tüm imkanlarını kullanarak yaydılar. Ama bu resmi bir palavradan başka birşey değildir.

İtalyan ekonomisi şu an kötü bir durumdadır. Lira savaş sonrası en düşük noktasına inmiştir. Mussolini, eğer iktidara gelmeselerdi Lira'nın daha da düşeceğini söylemiştir. İşsiz sayısı 1920 ve 1921'in korkunç rakamlarının gerisin-

de kalsa da son aylarda yine artış vardır ve ekonomik kriz kesin olarak aşılamamıştır. Ticarette durum endişe vericidir. Büyük şehirlerde temel ihtiyaç maddelerinin fiyatları sürekli olarak artmaktadır. Başarılanlar da, sadece hakim sınıfların çıkarına proleterler üzerinde uygulanan korkunç baskı sayesinde gerçekleşmiştir.

Şimdi faşist hükümetin proletaryaya karşı tavrına geçiyorum. Daha önce resmi yargı aygıtının siyasal davalardaki yetersizliklerine değinmiştim. Ama bundan başka, yoldaşlarımızın "siyasal" değil de "adi" suçlu olarak yargılandıkları ve bu yüzden çok ağır takibatlara uğradıkları da gerçektir. Sürekli faşistler ile proleterler, ilk başta komünistler arasında ölenlerin, yaralıların olduğu çatışmalar olmaktadır. Faşistler hakkında çok açık deliller olsa da onlar serbest bırakılmaktadır. Kendilerini savunan işçiler ise ağır cezalara çaptırılmaktadır. Çıkarılan af, "ulusal çıkarlar için" mücadele edenlere, yani faşistlere tanındı. Bir başka af, 2-3 senelik cezaları hafifletti. Bizim yoldaşlarımız 10, 15, 20 seneye mahkum edilmişlerdir. Bu tamamen bir sınıfsal aftır.

Basında da durum aynıdır, resmi olarak tüm partiler özgürce yayın yapabilir ama hiçbir kanuni güvence olmadığından polis istediği gazeteyi yasaklamaktadır. Triest'de basılan gazetemiz "Lavoratore" orada hala yürürlükte olan Avusturya yasaları sayesinde yasaklanmıştır. Bunun yanında basım-dağıtımı silahlı çeteler tarafından engellenmektedir.

Faşist hükümet sendikalara korkunç baskı yaptı, işçiler zorla faşist sendikalara girmeye zorlandı, açıklanan sayılar blöftür, gerçekte bugün proletarya örgütsüzdür. Yığınlar, bazen faşistler tarafından yönlendirilen hareketlere katılmaktadırlar, çünkü grev yapabilmenin tek imkanı budur. Belli işkollarındaki işyeri seçimlerinde faşistlere karşı devrimci adayları destekleyen işçiler, burjuvazi karşısında mücadeleyi yürütebilmek için bile faşist birliği tanımaya zorlanmaktadırlar. Böylece faşist sendikal hareketin içinde muazzam bir çatışma oluşmaktadır.

Son zamanlarda hükümet, bağımsız sendikaların yönetimi üzerinde devletin resmi kontrolünü şart koştu. Bağımsız sendikalar hala vardır, ama onların üye sayısını tam olarak vermek mümkün değildir. "İtalya'daki sendikal örgütlerin kadro ağını tekrar tesis etmek bugüne kadar mümkün olmadı. Faşizmin büyük yürüyüşü grev yapılamaması sayesinde olmuştur."

Daha faşizmin gelmediği 1920 yılında her yerde grevlerin, yollarda işçi yığınlarının, gösterilerin, yürüyüşlerin, çatışmaların olduğu, bugün ise grevlerin, iş kaybının olmadığı, her yerde sükunet ve düzen olduğu iddia edilmektedir. Bu işverenlerin görüşüdür. Buna rağmen grevler olmaktadır, durum kesinlikle istikrarlı değildir. Sınıf mücadelesi değişik biçimlerde yoluna devam etmektedir.

Faşistler proleterya için hiçbir büyük burjuva devlette olmayan bir kazanım getirdiklerini söylemektedirler: Sekiz saatlik işgünü. Bu kanun aynı zamanda sekiz saatlik işgünü uygulamasını rafa kaldıran bir sürü ek maddeler ile doludur. Zaten uygulanmamıştır. İşverenler faşist sendikaların onayıyla istediklerini yapmaktadırlar. Ayrıca proletarya İtalya'da örgütü sayesinde sekiz saatlik işgününü kendisi elde etmiştir, hatta bir dizi iş dalında daha aşağılara bile inmiştir. Yani bu, faşistlerin bir lütfu değildir. İşçi ücretleri geçici olarak arttırıldıktan sonra korkunç şekilde düşürülmüştür. Temel gıda maddeleri savaş öncesinin 4-5 katıdır. İşçilerin hayat seviyesi düşmüştür. Ücretlilere uygulanan tüm yaptırımlar kırda da görülmektedir. Örnek olarak faşist sendika tarafından yönetilen Lomellina bölgesinde pirinç tarlalarında kadınların yaptığı grevi vereyim. Bu grev, faşist birliğin onayıyla başladı, ama ondan sonra gericiliğin terörü başladı, grevci kadınlar polis, milis, yani faşist hükümetin organları tarafından saldırıya uğradılar, öldürüldüler, grev kanla bastırıldı. Böyle yüzlerce örnek verilebilir.

Faşizmin orta katmanlarla ilişkileri nasıldır?

"Orta katmanların hayal kırıklığına uğradığını gösteren bir dizi olgu vardır. Halbuki ilk başlarda orta katmanlar, faşizmde kendi hareketlerini ve yeni bir çağın başlangıcını görmüşlerdi." Onlar, büyük burjuvazinin egemenliğinin bittiğini, onların çıkarlarını savunacak, kapitalist ve proleter diktatörlüklere karşı kendi politikalarını uygulayacak yeni bir iktidar umut ediyorlardı. Bu programın iflası, faşizmin sadece proletaryayı değil orta katmanları da yaralayan uygulamalarıyla görüldü. Faşizm tüm uygulamalarıyla büyük burjuvazi, endüstri, finans ve ticaret sermayesinin, aynı şekilde büyük toprak sahiplerinin hizmetinde olarak tüm diğer sınıflara, sadece proletaryaya değil, orta katmanlara da karşı olduğunu ispatladı.

Örneğin kira sorunundaki uygulamalar herkesi sarsmaktadır. Savaş sırasında kiralara sınır kondu, faşistler bu sınırı kaldırdı. Bu da kiraların müthiş artmasına yolaçtı, daha sonraları artan huzursuzluk dolayısıyla faşistler yeni sınırlamalar koymak zorunda kaldılar, ama bu sorunu çözücü nitelikte değil hafifletici nitelikte idi.

Mussolini'nin, faşist reform olarak gördüğü "okul reformu"nda da durum aynıdır. Bu reform ile daha fazla okul parası ödeyebilen zenginlere ayrıcalıklar yaratılıp, işçi ve küçük burjuva çocuklarının iyi eğitim yapmaları engellenmiştir.

Bütçe dengelenmek için proleterlerin, tüketicilerin, orta katmanın ve küçük burjuvazinin zararına vergiler arttırıldı.

Faşizm, sanayi proletaryasının düşmanıdır. Ama o, köylülüğün durumunu da daha az kötüleştirmedi. Daha önceki hükümetler zamanında kırla ilgili vergilerin düzenlenmesi için belli kararlar alınmış ama uygulanmamıştı. Faşistler bu kararları büyük bir katılıkla uyguladılar. Küçük köylü, yarıcı, tarım işçilerinden gelir vergisi, ayrıca belediye ve bölgesel vergiler, hayvan vb. vergileri ve şarap vergisi. Tüm bu vergiler köylülük üzerinde eskiden olduğu gibi korkunç bir baskı oluşturmaktadır.

Köylüler ürettikleriyle ancak giderlerini karşılama durumundadırlar, geçinebilmek için ek işler yapmaktadırlar. Savaştan sonra toprak kiralarını arttırmak yasal olarak yasaklanmıştı. Faşistler bu yasağı kaldırdılar. Bugün köylüler %100 ile %400 arası fazla kira ödemektedirler. Faşist hükümetin tüm uygulamaları tarım proletaryasının durumunu daha da kötüleştirdi. Faşist uygulamalar sonucu köylülük, bugün hükümetteki gücü kendi düşmanı olarak görmekte ve yavaş yavaş ona karşı mücadele konumuna geçmektedir. Daha şimdiden faşist yerel yönetimlere ve vergilere karşı silahlı köylü ayaklanmaları vardır.

Faşizmin sosyal politikası üzerine bu bilgilerden sonra faşizmin diğer alanlardaki politikasına, ilkönce din politikasına geçiyorum. Faşizmin bu alandaki tutumu, onun teorik kaypaklığı üzerine çok iyi bir örnek teşkil etmektedir. Başlangıçta faşistler, orta katmanları ve aydınları yanına çekmek için din ve kilise karşıtı bir politika uyguladılar ve bununla Halk Partisi'nin (Katolik Parti) kırdaki etkisini kırmayı amaçladılar.

İkinci zaman diliminde faşizm, Katolik Parti ile rekabete girdi ve dinin ve katolizmin resmi partisi haline geldi. Bu olgu tarihsel ve teorik açıdan ilginçtir. Vatikan faşizme yakın bir siyaset izledi. Faşistler, din adamlarının durumunu düzelttiler, okullara tekrar din dersleri koydular. Bir zamanlar İsviçre'de din karşıtı bir kitaplığın sahibi olan ve Allah'ın olmadığı, papalığın cinayetleri vb. üzerine neşriyatlar yapan Mussolini, gerekli gördüğünde "ebedi baba"dan sözetmekten ve İtalya'yı "tanrı adına" yönettiğini söylemekten kaçınmadı. Vatikan'ın oportünizmi bir çelişkinin su yüzüne çıkmasını önledi. Faşizm anavatan şovenizmi demektir, ama bu, katolizm açısından bir kafirliktir. Faşizm, katolizmi bir İtalyan ulusal sorunu haline getirmek istiyordu. Katolik kilise ise temelde, etkisini sınırlar ötesine yaymak için evrensel bir siyaset izliyordu. Bu oldukça ilginç çelişki, şu an Vatikan ve faşistler arasında bir uzlaşmayla çözülmüş gözükmektedir.

Faşizm, dış politika alanında yeni birşey getirmedi. Mussolini, daha başlangıçta Korfu olayı ile esas kartını oynadı ve çok çabuk bu olaydan elini çekti. Mussolini'nin şu an güttüğü politika, güdebileceği tek politikadır, yani ikinci derecede bir politika, çünkü büyük güçlerin mücadelesinde İtalya, ancak ikinci derecede bir rol oynayabilir.

Faşizm, İtalyan sınırları içindeki güç ilişkilerini değiştirebilir, ama o bunu uluslararası ölçekte tekrarlayamaz, çünkü onun bu alanda etkisi yoktur.

Sovyetler Birliği'nin tanınması, aşırı sağcıların İtalya'da uyguladıkları siyaseti, uluslararası alanda uygulamada karşılaştıkları zorlukların ispatıdır. Sovyetler Birliği'nin tanınması, İtalyan proletaryası üzerinde hangi etkiyi gösterdi? İtalya proletaryası belli ölçülerde iyi bir eğitime sahiptir. Bu yüzden o, faşistlerin belli bir güne kadar bolşevizm üzerine yazdıklarına inanmadığı gibi, aniden o andan sonra yazdığı Rusya'da komünist devrimin olmadığı, bolşevizmin tasfiye edildiği, Rusya'nın burjuva bir ülke olduğu ve İtalya ile ortak maddi çıkarlara sahip olduğu şeklindeki haberlere de inanmadı. Bu manevra, dış ticarette oldukça olumsuz bir konumda olan İtalyan burjuvazisinin Sovyetler Birliği'nde yeni pazarlar bulabilme düşüncesinin bir ifadesidir. İtalyan proletaryası bu olayları, Sovyetler Birliği'nin değil İtalyan faşizminin bir zayıflığı olarak algıladı. Fakat bu olayı bazı Rus yoldaşların, resmi İtalya'ya ve Mussolini'ye protokolü aşan yaklaşımları bunu gölgelemektedir. Bu gereksiz tavırlar faşistler tarafından ezilen ve takibata uğrayan İtalyan proletaryası arasında endişe yaratmaktadır.

Şimdi de faşist parti aygıtı ile yeni hükümet yönetimindeki devlet aygıtı arasındaki problem dolu ilişkilere geçmek istiyorum.

700.000 örgütlü üyeye sahip olan faşist örgüt, böyle büyük bir örgütün sahip olması doğal olan çelişkilerden öteye büyük olağanüstü çatışmalar yaşamaktadır. İlk planda,

faşist parti ile devlet arasındaki ilişki çok kötü çözülmüştür. Devlet dairelerinde memurları kontrol etmekle görevli faşist komiserler atanmış, bu dairelerde büyük çatışmalara yolaçmış, daha sonra bu komiserler geri çekilmiştir. Bu kriz çok zor aşılabildi ve tam olarak sorun çözülemedi, çünkü faşist hareket içinde iki kanat oluşmaktadır. Bir kanat, aşırı faşizmin revizyonunu talep edip, legalleşmek, terörden vazgeçmek, yasalara uygun iktidar yürütmek istemektedir. İkinci kanat, yerel önderlerin aşırı unsurlarından oluşmaktadır. Bunlar, yerel diktatörlük için faşist işgal ordusunun tüm İtalya'da yürüttüğü "ırkçılıktan" ve tüm muhaliflere karşı yürütülen "ikinci dalga" terörden sorumludurlar. Bunların, meclisteki karakteristik temsilcisi Farinani, geçenlerde anti-faşistler için ölüm cezasını önermiştir.

Faşistler parlamentoyu dağıtmadı. Eski meclis defalarca Mussolini'ye güvenini ilan etti ve ona her türlü yetkiyi tanıdı. Buna rağmen faşistler, zaferlerini garantilemek için, seçim yasasını değiştirdiler. Yeni yasaya göre oyların %25'ini alan parti, parlamentodaki sandalyelerin üçte ikisine sahip oluyordu. Mussolini, %25'i garantilemek için yaklaşık 10.000 faşist önder arasından 375 adayı bizzat kendisi seçti. Faşistler ikili taktik izlediler. Çok güçlü oldukları Kuzeyde listeleri tamamen faşistlerden oluşturdular, oldukça zayıf oldukları Güneyde ise listede önde gelen yerel kişilere de yer verdiler.

Seçimler yapıldı. Faşist terör, seçilme hakkını muhalefetin elinden tamamen alacak kadar ileri gitmedi. Bu, seçimin siyasal anlamını yokederdi. Bunun yerine hükümet, seçimleri kendi aygıtıyla vargücüyle etkilemekle yetindi. Daha sonra Mussolini, "çoğunluğun onayını aldıklarını, artık meşru bir iktidar bulunduğunu ve azınlık egemenliğinden söz edilemeyeceğini" ilan etti.

Faşistler Kuzeyde güçlü olduklarından kendilerine güvendiler, rakiplerine amansızca saldırdılar ama onlara seçilme hakkı da tanıdılar. Bu yüzden faşistler Kuzeyde çok

az bir çoğunlukla seçimleri kazandılar. Bazı şehirlerde, örneğin Milano'da muhalefete karşı azınlıkta kaldılar. Buna karşılık güçlü örgütlere sahip olmadıkları Güneyde faşistler, muazzam bir çoğunlukla seçimleri kazandılar. Bu seçimin en ilginç yönüdür. Güneyde hatırı sayılır bir faşist örgütlenme yoktur. Faşistler iktidarı aldıktan sonra yerel klikler, yönetim aygıtını ellerine geçirebilmek ve sömürmek için formel olarak faşistlere katıldılar. Seçimler tamamen keyfi yürüdü, muhalefet safdışı bırakıldı, faşist çeteler oluşturuldu, bu çetelerin üyeleri 30, 40, 50 defa oy kullandılar. Böylelikle muazzam çoğunluk elde edildi. Bunun üzerine Mussolini, Güneyi övücü konuşmalar yaptı.

Seçime katılan partilere gelince, milliyetçi ve liberallerin sağ kanadı faşistlerle ortak çalıştılar. Tutarlı anti-faşist olmayan bazı listelere faşistler fazla müdahale etmeyip birkaç sandalye kazanmalarına müsaade ettiler. Eski meclisteki faşist hükümette yeralan Halk Partisi ağır bir yenilgi aldı. Kendilerini hiçbir partinin temsil etmediğini düşünen huzursuz küçük köylüler tarafından kurulup birkaç ilde seçimlere giren Köylü Partisi, gelecekte belki de ulusal öneme sahip bir parti olabilir. Kısmen proleter bir parti olarak görülebilecek olan küçük Cumhuriyetçi Parti, muğlak olmasına rağmen faşist hükümete karşı enerjik muhalefet yürüttü ve sandalye sayısını 5'ten 7'ye çıkardı.

Bunlardan başka eski geleneksel Sosyalist Parti'den çıkan üç parti vardır. Bunlar tek parti iken 150 sandalyeye sahiptiler. Birleşik Sosyalist Parti (reformistler) 24'ten fazla, Maximalistler 22'den fazla ve komünistler 19'dan fazla sandalye kazanmışlardır. Komünistler bazı yerlerde Maximalist Parti içindeki III. Enternasyonalcilerle birlikte çalışmışlardır. Bunlar arasında bir tek komünistler sandalye sayısını arttırmışlardır.

Anarşist hareket önemli bir rol oynamamaktadır.

Güçlü faşist çoğunluğa karşı, değişik muhalif akımların

nasıl karışık bir tablo oluşturdukları görülmektedir. Bu gruplar, basında belli bir güce sahip olsalar da faşizme karşı pratik olarak bir saldırıyı mümkün kılacak politik ve askeri örgütlere sahip değildirler. Cumhuriyetçiler ve Masonlar gibi bazı örgütler illegal örgütlenmelere sahip olduklarını iddia etseler de bunlar ciddi değildirler.

Faşizme karşı muhalefet esasta proleter ve orta katmanlar olarak ikiye ayrılabilir. Proletarya, sınıf bilinci temelinde anti-faşisttir. O, faşizmi şiddetle yıkıp faşizmin diktatörlüğü yerine devrimin diktatörlüğünü kurmayı amaçlar. Orta katmanların anti-faşistliği ise pasif olup, tartışma ve düşünce özgürlüğünün olduğu ama copların ve şiddetin olmadığı, faşistlerin de, komünistlerin de çalışma yapabildikleri normal siyasal düzene duydukları kalpten özlemdir ve hayalcidir.

"Faşizme karşı huzursuzluktan oluşan bu iki hareket birbirinden kesin olarak ayrılmalıdır."

Burjuvazi içinde de faşist hareketin yararlılığı üzerine kelimenin dar anlamında şüpheler vardır. İtalyan burjuvazisinin en aydın kesimleri, faşizmin ve gerici saldırıların karşı patlamaları yaratacağı korkusuyla faşizmin revizyonunu talep etmektedirler.

Matteotti olayından önce faşizm sola kaydı. Matteotti'nin öldürülüşünün arifesinde Mussolini muhalefete yönelik bir konuşma yaptı ve şunları söyledi: "İstesek seçim yapmazdık, ama biz halkın onayını istedik ve ezici çoğunlukla aldık". Tam da Matteotti, bu çoğunluğun yapay ve hile ile kazanıldığını savunuyordu. Mussolini şöyle devam etti: "İki tür muhalefet olur, birincisi komünistler gibi, bunlara söyleyecek birşeyim yok, onlar tamamen mantıklı, bizi günün birinde proleter devrimle yıkmak istiyorlar. Güç bizde. Buna cesaret edebilecekler mi göreceğiz. Diğerlerine gelince, sizin programınızda devrimci şiddet vb. yok. Öyleyse ne istiyorsunuz? Gelin beraber çalışalım, öneriler getirin ortak bir yol bulu-

ruz". Bu Mussolini'nin ortak bir çalışma için muhalefete çağrısıydı ve bu çağrıda o, komünistleri tamamen ayırdı.

Anti-faşist muhalefetin eriştiği güç Mussolini'yi sola kaymaya zorladı. Ama Matteotti olayı, herşeyi altüst etti. Günün birinde reformist milletvekili Matteotti kayboldu. Polis, birşeyden haberi olmadığını söyledi. Olayı görenler Matteotti'nin 5 sivil tarafından yaka paça götürüldüğünü söylediler. Kamuoyunun zorlaması sonucu hükümet olaya el koydu. Matteotti'nin faşist bir çete tarafından öldürüldüğü ortaya çıktı. Hükümet olayın kendileri tarafından da kovuşturulan illegal örgütlerin bireysel bir eylemi olduğunu açıkladı. Kamuoyu bununla yetinmedi, olayın arkasını araştırdı ve en üst yöneticilere kadar bir sürü bağlantıyı ortaya sererek olayın bireysel olmadığını ispatladı. Olayın siyasal bir cinayet mi, yoksa rüşvetlerle ve üçkâğıtlarla ilgili bir sürü belgeyi ele geçiren birinin susturulması mı olduğu tam aydınlanmadı.

Bu olaya yaklaşımda da komünist ve burjuva muhalefetin tavrı değişiktir. Burjuva muhalefet, olayı tamamen hukuki bir durum olarak gördü, suçluların yakalanmasını ve tüm olayın aydınlatılmasını talep etti. Olaya siyasal ahlak açısından yaklaşıp, terör ve böyle şiddet olaylarına son verilip ülkede sosyal barışın tekrar tesis edilmesini talep etti.

Oysa bize göre sorun, siyasal, tarihsel, sınıf mücadelesinin bir sorunuydu. Olaydan, bu tip cinayetleri mümkün kılan tüm faşist parti, tüm hükümet ve tüm burjuva sınıfı sorumludur. Ve böyle bir durum, sadece proletaryanın devrimci eylemi ile tasfiye edilebilir. İlk başlarda komünistler parlamenter muhalefetin protesto metodlarına katıldılar. Ama hemen bir ayrım çizgisi çekildi.

Komünist Parti, Matteotti'nin öldürülüşünü protesto etmek için ülke çapında genel grev önerdi. Kendiliğinden grevler zaten bir sürü yerde patlak vermişti. Bu önerinin somut ve ciddi olduğunu ispatladı. Diğer partiler 10 dakikalık bir grev önerdiler. Burjuva partiler de bu öneriye katılın-

ca eylem siyasal niteliğini kaybetti. Zaman, sadece komünistlerin, proletaryayı ilerletecek bir öneri ileri sürdüklerini göstermiştir.

Bugünkü durum, Mussolini hükümetine hangi perspektifleri sunmaktadır?

Huzursuzluk artmakta, durum gittikçe kötüleşmektedir. Ama bir kriz daha oldukça uzaktır. Son olaylar, toplumda doğal olarak zaten varolan gelişmeyi olağanüstü hızlandırmıştır. Faşistler, ahlaki ve psikolojik olarak oldukça ağır bir yenilgi aldılar. Mussolini içişleri bakanını değiştirmek zorunda kaldı. Faşistlerin gelecekti durumunun epey zorlaşacağı ve anti-faşist eylemlerin pratik olanaklarının arttığı açıktır.

Bizim durumumuza gelince. Komünist Partisi kendi bağımsız rolünü vurgulamalıdır, sloganımız: "varolan anti-faşist muhalefet gruplarının tasfiyesi ve onun yerine komünist hareketin doğrudan ve açık eylemi olmalıdır." Faşistler iktidara geldiklerinde, kitleler halinde yoldaşlarımızı tutukladılar ve komünist, bolşevik güçlerin yokedildiğini ilan ettiler. Ama, seçimler ve diğer olaylardan sonra parti güçlü bir yaşam işareti verdi, Mussolini, her konuşmasında komünistlere değinmek zorunda kaldı.

Sosyal-demokrasi'nin tüm kanatları, kendilerini göstermek için yeterli imkana sahiptiler ama yeteneksiz ve başarısız olduklarını gösterdiler. Hala iflas etmemiş olan tek hareket, proletaryanın öncüsü Komünist Parti'dir. Ama İtalya'da bağımsız bir siyasal mücadele yürütebilmek için, parti içinde zafere olan inançsızlığın olmaması gerekir. Olaylarla partinin, mücadeleyi örgütlemeyi ve kendi taktiğini uygulamayı bildiğini, tek muhalefet partisi olarak yaşadığını ispatlamalıyız.

Çalışmamızın hedefi, devrimci eylemler için yığınların, Komünist Parti önderliğinde şehir ve kır proletaryasının yekpare birleştirilmesidir. Matteotti olayı dolayısıyla faşistler ikinci bir terör dalgasına başvurabilirler. Belki de bu terör

sonucu muhalefetin geri çekilmesini, huzursuzluğun açıktan ifadesinin azalmasını yaşayabiliriz. Ama zamanla huzursuzluk ve muhalefet yine artacaktır. Faşistler, iktidarlarını sürekli baskıyla ayakta tutamazlar.

Seçimlerde komünist olmayan unsurlar da, komünistlerde en açık, en radikal anti-faşizmi bulduklarından bize oy verdiler. Bizim bağımsız konumumuz, bizimle doğrudan bağı olmayan kitleler arasında etkimizi arttırmak için bir araçtır.

Biz, kırdaki çalışmalarımızda sadece kır proletaryasını değil, bilakis yarıcıları, küçük köylüleri de, kendi sınıf çıkarlarını savunmak için örgütlemeliyiz. Biz küçük mülk sahipleri sorununda onların ezilmelerine karşı berrak bir program hazırlayabiliriz.

Bizim üzerimize efsaneler kuruldu, terörist veya silahlı, kahraman azınlıkların eylemlerini savunanlar olarak gösterildik. Biz bu eğilime hep karşı koyduk. Biz beyaz tugayların silahsızlandırılmasından ve proletaryanın silahlandırılmasından yanayız. Mücadele, sadece yığınların katıldığı şartlarda mümkündür. "Proletaryanın büyük kitlesi, sorunun sadece kahraman öncülerin saldırılarıyla çözülemeyeceğini biliyor." Barışçıl, legal yollardan iktidarı ele geçirmek hayaldir. Devrim gerçekleştirmek basit değildir. Biz, birkaç yüz veya birkaç bin silahlı komünist ile mücadeleye başlanmayacağını biliyoruz. Geniş yığınların mücadeleye çekilmesi kaçınılmazdır ve silahlanma sadece devrimci araçlarla çözülebilecek bir sorundur. Proletaryanın devrimin taşıyıcısı olduğunu söylemek terörizm değildir.

"Biz, "seçkin" komünistler olduğumuzu ve küçük bir azınlığın eylemiyle sosyal dengeyi yıkacağımızı hiçbir zaman söylemedik." Biz, tam tersine proleter yığınların önderliğini ele geçirmek, proleter eylemin birliğini sağlamak istiyoruz. Proletarya, işçiler iktidarı alacak duruma geldiklerinde, burjuva ve sosyal-demokrat güçlerin faşizm ile birleşeceğini

unutmamalıdır. Hazırlanmamız gereken mücadele için perspektifler işte bunlardır.

Birkaç söz de uluslararası faşizm üzerine söylemek istiyorum. Biz, belli anlamda faşizmin İtalya'nın dışına yayılmaya çabaladığı görüşündeyiz. Birkaç benzer hareket, örneğin Bulgaristan, Macaristan ve belki de Almanya'daki [faşist hareketler –ÇN], İtalyanlar tarafından desteklenmektedir. Faşizmin İtalya'da böyle güçlü gelişmesinin, ilk planda ulusal ve dinsel olmak üzere önşartları vardır. Ben, faşizmin kitleleri harekete geçirebilmek için bu dinsel ve ulusal birliğin mutlak gerekli olduğu görüşündeyim.

Almanya'da iki değişik mezhebin ve kısmen ayrılık eğiliminde değişik ulusal eğilimlerin bulunması, büyük bir faşist partinin oluşmasının önünde engeldir. İtalya, faşizmin gelişmesi için çok elverişliydi. İtalya, galip devletlerdendi. Galibiyetin maddi avantajları ortada yokken, şovenizm ve milliyetçilik müthiş arttı. Orta katmanlar, bir süre proletaryanın iktidarı almasını beklediler. Ama devrimci partilerin güçsüzlüğü belli olunca iktidarı almak için kendisi bağımsız olarak hareket etti.

Bu gerçekler temelinde ben, diğer ülkelerde şimdilik faşizmin İtalya'daki kadar olgunlaşamayacağı görüşündeyim. Sömürücü üst katmanların yekpare hareketi ve bunların çıkarları doğrultusunda orta katmanların ve küçük-burjuva geniş yığınların harekete geçirilmesidir faşizm.

Diğer ülkelerde faşizm, çeşitli biçimlere bürünse de küçük-burjuva ideolojisinin bir hareketi olarak kalmaktadır. Proletaryaya düşman olsa da İtalya'daki kadar tehlikeli değildir. Ayrıca gündemde uluslararası kamuoyu tarafından İtalyan faşizminin mahkum edilmesi sorunu ve ona karşı propaganda kampanyası vardır.

Komünistler ve devrimciler, diğer ülkelerin burjuvazisinin bu demokratik ve ince ruhlu hayallerine inanmazlar. Pasifist ve sol eğilimlerin olduğu yerlerde bile, yarın sınıf

mücadelesinin aracı olarak faşizm kullanılabilir. Biz uluslararası sermayenin, İtalya'daki faşizm ve işçiler, köylüler üzerindeki teröre sempatiyle baktığını biliyoruz.

"Faşizme karşı mücadelede biz, sadece ve yalnızca devrimci proleter enternasyonale güvenebiliriz." Biz, diğer ülkelerin demokratik partilerine, "İnsan Hakları Ligası" gibi aptal ve ikiyüzlülere seslenmiyoruz. Zamanı geldiğinde onların da İtalya'daki faşizm gibi cinayetler uygulayacaklarını biliyoruz. Biz bu mücadelede sadece İtalya'da ve dışarıdaki devrimci güçlere güveniyoruz. İtalyan faşizmini boykot edecek olan tüm ülkelerin işçileridir.

İtalya'daki gericilik ve törer, İtalyan faşizmi ve burjuva baskısının tüm diğer biçimlerine karşı dünya çapında mücadele uğruna tüm devrimci güçlerin enternasyonal birliği için bizde sınıf kinine ve proletaryanın karşı saldırısına yolaçmalıdır.

27.06.1924

A.g.e., s. 715.

24. Oturum, Konu: FAŞİZM

Konuşmacı: FREIMUTH

Yoldaş Bordiga konuşmasında İtalya'daki faşizm üzerine çok ayrıntılı bilgi verdi. Bana göre orada sorunun özü berrak ve kesin biçimde konulmadı. Faşizmin oluşum tarihine ve sebeplerine bakmamız yeterlidir.

Faşizm, savaştan sonra oluşan devrimci dalgaya karşı gerici bir karşı-devrim saldırısından başka birşey değildir. Savaş, orduların birbirini yenmeleri yüzünden değil, savaş içinde devrimci hareketler patladığından ve burjuva düzeni tehdit ettiğinden bitti. O zamanlar, en akıllı burjuva politikacılar, bolşevizm tehlikesini bertaraf edip kurulu düzeni kurtarmak için en akıl almadık kampanyalara giriştiler. Kasım 1918'den 1920'ye kadar Almanya'nın tüm meydanları anti--

bolşevik ilanlar ile doldu. Devlet ve kapitalistler her türlü araçla bu burjuva pasifist partileri desteklediler. Bu kampanyanın en ön sırasında sosyal-demokratlar duruyordu. Belli bir anlamda işbölümü yapıldı. Anti-bolşevik liga, "bolşevizm geliyor, evlerimizi, barınaklarımızı yıkacak" diye küçük burjuvaziyi korkuturken, Kautsky'nin görevi, işçiler, askerler arasında bedavaya geniş çapta dağıtılan broşürler ile şaşkınlık yaratmaktı ve oldukça başarılı da oldular. Tüm bu propaganda ve önlemlere rağmen demokratik-pasifist partilerin devlet gücü, 1918-19'daki bolşevik saldırıya karşı koymaya yetmedi. Ancak Ebert-Scheidemann'ların sözümona devrimci hükümetinin görevlendirdiği cani Noske'nin eski subaylardan, gerici, krala sadık bölüklerden oluşturduğu çetelerin saldırılarından sonra Berlin, Hamburg, Bremen, Düsseldorf, Münih'te ayaklanan devrimci proletarya yenildi. Ve orada Almanya'da faşizmin ilk temelleri atıldı.

İtalya'daki ve Almanya'daki olayları karşılaştırırsak, faşizmin, proletaryanın devrimci ayaklanmasına karşı bir karşı hareket olarak oluştuğunu görürüz. Küçük veya büyük tüm burjuvazinin sınıf egemenliğinin korunması için faşizme ihtiyacı vardır. Sosyal devrim, kapitalist karşı-devrimi doğurmuştur. Devrimci proletarya sadece kendi deneyimlerinden değil, karşı-devrim tarihinden de öğrenmelidir. Faşizm, raporda ve Bordiga'nın konuşmasında belirtildiği gibi küçük burjuvazinin kendi başına uyguladığı milliyetçi bir politika değildir. Faşizm, kapitalist düzeni korumak, karşı-devrimci mücadeleler ile devrimi yenmek için burjuvazinin bir mücadele biçimidir. Küçük ve orta katmanların bu mücadelede burjuvazi tarafından kullanılışı faşizmin bu özünü değiştirmez.

Ben, kabaca Almanya'daki faşizmin gelişimine değinmek istiyorum. Bunu 4 aşamada ele alabiliriz.

Birinci aşama olarak, Ebert ile Kapp arasındaki dönemi kapsayan ilk "devrimci" hükümet ile Kapp darbesi arasındaki

dönemi alabiliriz. Bu dönemde devrimci proletaryaya karşı, kurulu kapitalist düzeni ve burjuva-sosyal-demokrat hükümeti korumak için hükümetin onayıyla çeteler oluşturuldu. Ruhr işçileri madenlere, Hamburg işçileri tersanelere elkoymuştu. İşçiler ancak bu çeteler ve eski ordunun karşı-devrimci subayları ve generalleri sayesinde yenildiler.

Ama bu çeteler, burjuva-sosyal-demokrat hükümete uzun süre itaat etmediler ve onu devirmeye kalkıştılar. Faşizmin ilk özelliklerini taşıyan örgütlenmeler bu örgütlerdir.

İkinci aşama olarak Kapp darbesini, bu darbe karşısında hükümetin korkusunu ve kendi yarattıkları örgütlere karşı savaşmak zorunda kalışlarını alabiliriz. İşçiler genel greve çağrıldı ve işçilerin bu mukavemeti karşısında darbe başarısızlığa uğradı, darbeciler dağıtıldı ama kısa zamanda illegal olarak tekrar örgütlendiler.

Bunlar değişik isimler altında legal ve illegal örgütlendikten sonra darbe, komplo, terör ile iktidarı ele geçirmeye çalıştılar. Proletaryaya saldırıya geçmeden önce bunlar, demokratik-pasifist hükümet ile hesaplaşıp hakimiyeti ele geçirmek istiyorlardı. Suikastlerle Erzberger ve Rathenau'yu öldürdüler. İşçiler buna çok büyük tepki gösterdiler.

Bu, faşizmin bireysel terör dönemi olan ikinci aşama, faşizm kitle hareketi haline gelene kadar sürdü. Faşistler bireysel terör ile ve tüm yapılanmalarını temelden değiştirmeden iktidara gelemeyeceklerini anlamışlardı.

Faşistler her yerde Marksizme karşı mücadele ettiklerini anlatıyorlardı. Ama Marksizmi hiçbir hareket faşizm kadar haklı çıkarmadı. İşçiler, birkaç yılda Marksizmi bu derecede haklı çıkaran faşist hareketin aldığı biçimler, eğilimler, nitelikler sayesinde birkaç on yılda edinebilecekleri tecrübeye kısa zaman dilimi içinde kavuştular.

Faşizmin üçüncü aşaması olarak onun yığın hareketi haline geldiği dönemi alabiliriz. Faşist hareket ilkönceleri Güneyde olmak üzere politik partiler kurmaya başladı. İlk

kurulan faşist parti, Münih'teki Nasyonal Sosyalist İşçi Partisi'dir. Faşizm ilk kurduğu partiye işçi partisi adını vermiş ve karşı-devrimci eylemlerinde kullanmak için ilkönce işçilere yönelmiştir.

İkinci kurulan faşist parti, Kuzeydeki "Alman Halkı Özgürlük Partisi"dir. Bu parti de liberal burjuvazinin özgürlük hareketini çağrıştırmaktadır. Bunlar faşist hareketin Almanya'daki en güçlü partileridir. Faşistler, siyasetlerini burjuva düzenin çöküşü üzerine kurdular. Faşizmin hedef aldığı partiler aslında faşizmin doğmasına yardım eden partilerdi. Sosyal-demokratlar, merkez ve pasifist küçük-burjuva hükümet, işçilere ve küçük burjuvaziye karşı uygulanan gerici uygulamaları Versay Anlaşması ve savaş tazminatları gerekçesi ile zorunlu ve haklı gösteriyorlardı. Faşist hareket bu savaş tazminatları sorununda, işçiler ve küçük burjuvazi arasında çalışacağı konuyu ve dış politika programını buldu.

Burada ben kısaca faşizmin programına değinmek istiyorum. Dış politikada faşistler Versay Anlaşması'nın iptalini, Fransa ve İngiltere'ye karşı intikam savaşını, Ruhr bölgesi işgaline karşı aktif mukavemeti savunuyorlar. İç politikada, Marksizme, Yahudiliğe, tefeci kapitalizme, parlamentarizme karşı olarak halkın, Cermenlerin diktatörlüğünü savunuyorlar. Tek bir platformda anlaşmış değiller.

Hıristiyanlığa karşı mücadele edip, Vodan kültürüne, yani Cermen barbarlığına geri dönmek isteyenler, faşist ırk öğretisi itibarıyla gen toplumuna geri dönmek isteyenler var. Savaş öncesi monarşiye geri dönmek isteyenler olup, buna karşı çıkıp safkan Almanların diktatörlüğünü savunanlar var. Bu diktatörlüğün nasıl birşey olacağını Hitler'in kendine örnek aldığı Mussolini'de görebiliriz. Bu akım orta ve yüksek dereceli okullarda öğretildiği üzere köklerini tarihte ve ideolojide aramaktadır. Gelecek geçmiştedir.

Ama bu programla faşizm, işçileri ve orta katmanların ileri unsurlarını kazanamayacağını bilmektedir. Bu yüzden

işçileri kazanmak için, sekiz saatlik işgününü, sosyal sigortayı, sınıfların ortadan kaldırılmasını öne sürmüştür. Onlara göre faşist toplumda işçi ve işveren bir ailenin unsurları olduklarından sınıf çatışması olmayacaktır. Yahudi ve tefeci sermayeye karşı üretici sermayeyi savunmakta ve Henry Ford'u örnek almaktadırlar. Köylüleri kazanmak için de her köylüye bağımsız işletme ve Yahudilerin uşaklığından kurtulmayı vaadetmektedirler.

Faşizmin işçileri ve orta katmanları kazanmaya çalıştığı program noktaları bunlardır. Ve daha faşistlerin yığınları kazanmadıkları dönemde formüle edilen bu program ile faşistler kitleselleştiler. Faşizm, esas olarak Ruhr işgali ve Cuno hükümeti sırasında kitleselleşti. 1922 yılının Kasım ayına kadar faşistler gizli örgütlerde örgütlüydüler. Rathenau'nun öldürülmesiyle, yerine getirme politikasının (Erfüllungspolitik) küçük-burjuva demokrat rejimi çok çabuk iflas etti. Mark korkunç düştü, pahalılık muazzam arttı. Amerika ve İngiltere ile çok iyi ilişkilere sahip olan armatörlerin temsilcisi Cuno, bir kurtarıcı olarak görüldü. Ama Cuno'nun yerine getirmeme politikası (Nichterfüllungspolitik), yerine getirme politikasından daha hızlı iflas etti. Cuno iktidara geldiğinde 6.000 Mark olan Dolar, o giderken 6 trilyona (6.000.000.000.000) ulaştı.

Kasım 1922 ile Eylül 1923 arası faşizm, kitle hareketi haline geldi. Aynı zaman diliminde devrim de yeni bir yükseliş yaşadı. Bu devrim ile karşı-devrimin bir güç denemesiydi. Burjuvazi bir değişikliğe gitmenin zorunluluğunu komünistler ve işçilerden daha önce görmüştü. Faşistlerin geniş yığın propagandası bu dönemde başladı, Alman günleri alay gösterileri ve diğer büyük gösteriler bu dönemde faşistlere güven ve güç kazandırdı.

Bizler ilk başlarda yeterince tepki gösteremedik. Gerçi Frankfurt ve Essen'de ülkenin durumunu ortaya koyan konferanslar vb. yaptık, fakat pratik olarak zayıf kaldık. Faşist-

ler her yerde harekete geçtikten sonradır ki biz, 1923 Mart'ı ile Temmuz'u arasında canlı, güçlü anti-faşist propaganda ve gösteriler yaptık. Bu eylem Temmuz sonundaki Anti-Faşist Gün ile zirvesine ulaştı. Bu dönemde faşistler bir varlık gösteremediler. Bu Anti-Faşist Gün'den sonra komünist hareket yıkılan düzenden kaçan unsurlar için bir örgütlenme merkezi oldu.

Bordiga'nın dediği gibi faşizm, esas olarak küçük-burjuva ve orta katmanlara dayanmaktadır. Bunların sayısı Almanya'da yaklaşık 5,5-6 milyondur.

Yoldaş Zinovyev kapanış konuşmasında Alman partisinin en önemli görevlerinden biri olarak küçük köylülüğün kazanılmasına, en azından tarafsızlaştırılmasına dikkat çekti. Biz küçük köylülüğün örgütlenmesinde Prusya, Falz, Baden ve Hessen'de önemli başarılar elde ettik. Ayrıca şehirlerde orta katmanlar ve küçük-burjuvazi arasındaki çalışmada da başarılar elde ettik.

Ekim'deki mücadelenin başarıya ulaşmaması bizi oldukça geriletti. Reichstag seçimlerinde faşistlere oy verenlerin büyük çoğunluğu o zamana kadar komünist harekete sempati duyuyordu. Proleter başkaldırının yokolmasıyla bu kesim komünist harekete karşı güvenini yitirdi ve faşist kampa geçti.

Faşizmin üçüncü aşamasının zirvesi, Ekim'den hemen sonra 9 Kasım'da meydana gelen Hitler darbesidir. Bundan aslında bir darbe diye sözetmek yanlıştır. Bu Hitler hareketindeki milliyetçi-toplumcuların (Nationalsozialisten) büyük ve geniş bir ayaklanma hareketidir. Münih'te faşistler, on binin üzerinde çok iyi silahlanmış halde ve önlerinde onları örgütleyen Alman ordusunun dünya savaşındaki şanlı önderlerinden Ludendorff olmak üzere harekete geçtiler ama bu faşist sürü ilk vızıldayan birkaç kurşun ile birlikte, daha ayaklanmasının ilk saatlerinde çil yavrusu gibi dağıldı. Devrimci proletarya birkaç gün önce, 20-24 Ekim arası Hamburg'daki

sokak savaşlarında sadece 200 kişiyle, Reichswehr'in tank, top ve makinalı tüfeklerle donanmış on bin kişilik birliğine, polisine ve deniz kuvvetlerine karşı 3 gün 3 gece dayandı. Hitler hareketi ile karşılaştırınca devrimci proletaryanın nasıl bir mücadele gücü, bilinci ve fedakarlığına sahip olduğu görülmektedir. Bu bize gelecekteki mücadeleler açısından umut vermektedir.

Siyasal aşama olarak faşizmin yığın hareketi Hitler darbesi ile noktalandı. Onlar cephe değiştirip değişik mücadele metodlarına yöneldiler. Programlarında parlamentoya karşı olmalarına rağmen seçimlere katıldılar. 6 Nisan'daki yerel seçimde, çıkış yerleri olan Münih'te büyük başarı kazandılar. 1922'ye kadar yığın hareketine sahip olmadıkları büyük şehirlerde de görüldüğünden daha güçlü olduklarını gösterdiler. Ama 6 Nisan'dan Reichstag seçimlerinin yapıldığı 4 Mayıs'a kadar Münih'te büyük bir değişiklik oldu ve faşistler oylarının üçte birini Alman Milliyetçi Partisi'ne kaptırdılar. Faşizm, orta katmanların güçlü olduğu bütün şehirlerde önemli başarılar elde etti.

Faşizm, işçi hareketinin güçlü olduğu bölgelerde de önemli bir taban kazanmıştır. En büyük başarıyı, güçlü bir endüstri merkezi olan Nürnberg-Fürth'te elde etmiştir. Frankonya'da faşistler oyların %20,3'ünü almışlardır. Bunun yanında Turingya, Saksonya ve Hamburg gibi sanayi merkezlerinde önemli başarılar elde etmişlerdir.

Şimdi de Almanya'daki mücadele metodlarına değinmek istiyorum. Faşist hareketin gelişmesinin başlangıcında biz de hemen hemen tüm diğer kardeş partiler gibi aynı hatayı yapıp tarafsız kaldık. Fakat Kapp darbesi sırasında bu, hala mücadele eden proletarya tarafından pratikte düzeltildi ve biz sadece Kapp darbesine karşı değil, karşı-devrimci sosyal-demokrat hükümete karşı da aktif direnişe geçtik. İşçiler genel greve gitmekle kalmayıp kaderlerini kendi ellerine almak için silahlandılar ve ilk defa kızıl ordunun sözü edildi.

İleriki mücadelelerde küçük-burjuva hükümetin faşistleri devrimci proletaryaya karşı ve faşizmi ezmek için devrimci proletaryayı faşistlere karşı nasıl kullandığını görüyoruz. Erzberger ve Rathenau'nun öldürülmelerinden sonraki hareket-te komünistler, önder güç olmaktan çok sosyal-demokrat hareketin kuyruğuna takıldılar. Bu mücadelelerde biz kendimizi sosyal-demokratlardan yeterince ayırıp, bağımsız bir güç olarak mücadeleye katılamadık.

Komünist hareketin diğer kesimlerinin de faşizme karşı kullandığı yanlış metodlar mahkum edilmelidir. Örneğin en göze batan örneklerden birisi Radek'in Alman faşistlerine yönelik yazdığı Schlageter-mektubudur. Bu mektup, belli anlamda faşist hareketi ahlaki olarak haklı çıkarıyordu, mektubun başlığı zaten; "Karşı-devrimin yiğit askerlerine"ydi. Faşist ve komünist basında yeralan devamlı yazılarda faşistler ile komünistlerin ittifakından ve "bir parça ortak yol"dan bahsediliyordu. Halbuki komünizm ve faşizm su ve ateş gibidir, yanyana durmaları mümkün değildir. Bu tavırlar bizim faşistlere karşı yürüttüğümüz mücadelede şaşkınlığa yolaçmıştır. Bu durum faşistler ile tartışma imkanlarını da yaratmış ve tücrebelerimizden orta katmanlar üzerinde Versay Anlaşması, Ruhr işgali, Sovyetler Birliği'nin bunlara karşı tutumu üzerine sade formülasyonların ittifak önerilerinden daha fazla etkili olduğu görülmüştür.

Yine Almanya'da ya komünist ya da faşist diktatörlüğün geleceği söylenerek, faşizm, orta katmanların diktatörlüğü şeklinde formüle edilerek tartışma yanlış yönde yürütüldü.

Toparlarsak: Faşistler ile ittifak değil, Sovyet Almanya'sını kurmak ve kapitalist uşaklıktan kurtulmak için onlara karşı en keskin mücadele.

Şimdi de proletaryanın faşizme karşı mücadelesinin biçimleri. Burada akla ilkönce birleşik cephe gelmektedir, ama bu sadece tabandan, devrimci mücadele için işçilerin

birleşik cephesi olabilir. Faşizme karşı mücadelede proletaryaya sadece devrimci komünizmin mücadele araçları, yöntemleri ve ideolojisi yol gösterebilir. Başka bir yol yoktur.

Sık sık, komünistler gibi kendilerinin de faşizmin düşmanı olduğunu iddia eden sosyal-demokratlarla ittifak sorunu gündeme gelmektedir ve bazen de bunların tuzağına düşülmektedir. "Gerçekte sosyal-demokrasi ve faşizm aynı amaca ulaşmanın iki değişik yöntemidir, yani, büyük burjuvazinin proletarya üzerindeki diktatörlüğünün korunması." "Sosyal-demokrasi ile faşizm bir zıtlık değil, görünüşteki çatışmaya rağmen et ve kemik gibi birbirini tamamlayan iki nesnedir. Bu yüzden sosyal-demokratlar faşizme karşı mücadelede hiçbir zaman devrimci proletaryanın müttefiki olamazlar. Sosyal-demokrasinin tarihi misyonu, proleter devrimleri çağında onu faşizmin yanında yeralmaya zorlamaktadır."

Frankfurt kongresinden sonra biz, tüm taktiğimizi gerçek devrimci bir yöntem ile değiştirip, faşistler nerede bir eylem yaparsa şiddetle eylemi engelleme kararı aldık ve gerçekten de devrimci bir küçük savaşa başladık. Bu eylemi gözden düşürmek için burada eski Brandlerci parti yönetimi ve Radek tarafından yalanlar yayılıp, Halle ve Fürstenwalde'deki "yenilgi"den vb. bahsedildi. Belli olumsuzlukların olduğu doğrudur. Saflarımızda hala bir sürü sözde devrimci vardır. Bunlar bu tip yenilgilerden sonra mücadeleden çekilmektedirler, bunlar rahat ve düzen içinde toplantı ve kararlar ile devrim yapmak istemektedirler, bunlardan temizlenmek iyidir. Diğer kesim ise, belli yenilgilerin olmasına rağmen bizim de başarılarımızın olduğunu, bir sürü yerde polisin elinden silahının alındığını, demiryolu trafiğinin durdurulduğunu vb. belirtip, bu yeni metodun mükemmel olduğunu söylemekteler. Bunlar yeni yetişen ve mücadelenin dümdüz gitmediğini, oldukça zorlu, uzun bir süreç olduğunu kavrayan devrim savaşçılardır. Halle ve Fürstenwalde olaylarının proletaryanın cesaretini kırmadığını, Neubrandenburg'daki

Alman Günü'ne faşistleri ve polisi yenerek son veren komünist hareket göstermiştir.

Bu mücadeleler, sosyal-demokrasinin anti-faşistliğinin maskesini de düşürmüştür. Faşistlerin toplantılarına, gösterilerine izin verip onları koruyan, komünist karşı eylemleri yasaklayan ve faşistler ile elele bastıran sosyal-demokratlardır. Bu olaylar burjuvazinin tarihi misyonunu yüzlerce toplantı ve bildiriden daha iyi göstermektedir.

Ve bu mücadelenin üçüncü politik yönü olarak komünistlerin durumu.

Parti basını hemen hemen tamamen baskı altındadır. Toplantılar yasaklanmakta ya da konuşmacılar çoğunlukla illegal veya hapiste olduklarından yapılması mümkün olmamaktadır. Bu şartlar altında geniş propaganda yapmak mümkün değildir. Ama faşistler ile bu mücadelelerden sonra en küçük yerlere kadar tüm burjuva basın, artık yokolmuş olan, yaşamayan Komünist Partisi'ni birdenbire çok büyük bir tehlike olarak tanıtmaya başladı. Çatışmalarda sadece iki üç bin komünist yeralmaktadır, ama bir gün sonra 30-40 milyon gazete okuyucusu, büyük başlıklarla "Faşistler ile komünistlerin çatışması" veya "Komünistler ile polisin kanlı çatışması"nı okumaktadır. İşçiler böylece faşizme ve karşı-devrime karşı kimin gerçek mücadele yürüttüğünü görmektedirler. Bu mücadele biçimi doğruluğunu göstermiştir.

Biz burada faşizmi, tarihi ve toplumsal sınırlılığı içinde, burjuva toplumun diğer örgütlenmelerinin yanında bağımsız bir hareket olarak ele aldık. Burjuva toplumun ve onun siyasal sınıf örgütlerinin, özellikle sosyal-demokrasinin ne ölçüde faşist metodlar kullandıkları ayrı bir araştırma konusudur.

Faşizmin, özünden, toplumsal konumundan, iktisadi ve sosyal yapısından yola çıkarak geleceğine göz atarsak, onun iç çelişkilerinin, barındırdığı çelişkili iktisadi ve sınıf çıkarlarının onu yıkıma götüreceği genel sonucunu çıkarabiliriz. İtal-

ya'da olduğu gibi zafere ulaştığı yerlerde faşizm, siyasal olarak çok çabuk iflas etmekte ve bunu iç parçalanma takip etmektedir. "İkinci güçlü faşist hareketin varolduğu Almanya'da faşistlerin tek başına iktidara gelmeleri –hiç olmazsa önümüzdeki yakın dönemde– mümkün değildir. Çünkü orada devrimci proleter hareket güçlüdür." Faşizmin kitle hareketi haline gelmeye başladığı her yerde onu aşmanın yolu, şaşırtılmış kitlelere kurtuluşun tek yolunun komünizmde olduğunu açık, kesin ve cesur bir şekilde göstermekte yatmaktadır.

Son olarak toparlıyorum: "Faşizm, proleter devrimleri çağında ve kapitalist toplum düzeninin çöküş çağında karşı-devrimin klasik biçimlerinden bir tanesidir. Faşizm, proletaryanın iktidar mücadelesine başladığı ama devrimci tecrübenin eksik olduğu, öncü devrimci sınıf partisinin olmadığı, proleter devrimin örgütlenemediği ve yığınların ayaklanmasının proletarya diktatörlüğünün kurulmasına kadar yükseltilemediği yerlerde yığın hareketi haline gelecektir. Faşizm, büyük burjuvazinin proletaryaya karşı bir mücadele aracıdır. Faşizm, burjuva düzeni proletaryadan korumak için devletin mücadele araçlarının yetmediği yerde kullanılan legal olmayan bir mücadele aracıdır. Faşizm, büyük sermayenin proletaryaya karşı mücadelede kullandığı, yapısı itibarıyla bir küçük-burjuva harekettir."

Son olarak komünistlerin faşizme karşı mücadelesi üzerine: Bu mücadele, hem faşizmin siyasal olarak aşılmasını hem de onun silahlı saldırılarına karşı devrimci proletaryanın korunmasını hedeflemelidir. Bunlar şunlardır:

A- SİYASAL ALANDA

1– Komünist Partinin, proleter yığınların, burjuva orta katmanların ve küçük köylülerin komünist harekete güven duymasını sağlayacak ve kurtuluşun komünizmde olduğunu

gösterecek bir devrimci stratejiye ve politikaya sahip olunması.

2- Faşizmin, işçi düşmanı ve karşı-devrimci karakteri üzerine işçi sınıfının sistematik aydınlatılması.

3- Proleterleşmekle tehdit edilen küçük burjuva ve küçük köylülerin kendi durumları ve büyük sermayenin bir aygıtı olarak faşizm üzerine sistematik aydınlatılması.

4- Aktif dış politika. Emperyalist barış antlaşmalarına, tazminat politikasına vb. karşı mücadele. Emperyalist dış politika üzerine işçilerin aydınlatılması.

5- Faşizme karşı mücadelede tüm emekçi katmanların birleşik cephesi için mücadele.

6- Anti-faşist mücadelenin parti merkezine bağlanması, basın-yayın ve her türlü yolla faşizme karşı mücadele.

B- ÖRGÜTSEL VE ASKERİ ALANDA

1- Silahlanmış faşizme karşı silahlı işçi birliklerinin oluşturulması.

2- Faşist gösterilere karşı güvenliği sağlanmış karşı işçi gösterileri.

3- İşçi kuruluşlarına ve önderlerine karşı yönelen faşist teröre karşı genel grevin ve yığın terörünün örgütlenmesi.

4- Faşistlerin işletmelerden atılması.

5- Faşist gösteriler için kullanılan demiryolu ile ulaşımın engellenmesi.

6- Faşistlerin silahsızlandırılması ve silahlarına el konulması.

Yoldaşlar bu 12 nokta bizim Almanya'daki deneyimlerimiz sonucu çıkarılmıştır. Bunlara diğer ülkelerin durumuna uygun mücadele metodları eklenmelidir.

Yoldaşlar, komünist hareketin yeni gelişmeye başladığı yerlerde faşizme karşı mücadele iyi bir fırsat olarak değerlendirilmelidir. Faşizmin varlığı, silahlı karşı-devrimin ancak

silahlı bir mücadele ile yıkılabileceğini daha iyi göstermektedir. Faşizme karşı mücadeleden, proletaryayı kurtuluş savaşında zafere götürecek olan mücadele metodlarını öğrenelim.

A.g.e., s. 752.

30. Oturum, Konu: AYDINLAR SORUNU

Konuşmacı: C. ZETKİN

C. Zetkin, bu konuşmasında aydınlar arasında çok güçlü bir politizasyonun yaşandığını, bu sürecin en belirgin ifadesi olarak aydınların faşizme kayışını gösteriyor. Aydınların sadece faşizmin taşıyıcısı olmadıkları, aynı zamanda onun ideolojisinin yaratıcıları oldukları belirtiliyor. Devamla aydınların, burjuva toplumun ilk ideolojik savaşçıları oldukları ve onu silahla da koruduklarını belirtip, faşistler olarak bugünkü aydınların ise, -kısmen faşizme kaymış reformistler sayılmazsa- burjuvazinin son mücadele grubunu oluşturduklarını söylüyor.

Konuşmanın devamında aydınların politize olmasına faşizmin yanında burjuva-demokrat pasifizmi örnek veriliyor.

A.g.e., s. 959.

KOMÜNİST ENTERNASYONAL VI. KONGRE TUTANAĞI'NDAN

AÇILIŞ OTURUMUNDAKİ ÇAĞRILAR

Konuşmacı: HANNINGTON

FAŞİZME KARŞI ÇAĞRI

Çağrıda, gittikçe daha fazla iktisadi ve toplumsal krize batan İtalyan faşizminin, baskı politikasını daha da katmerleştirdiği belirtilip, örnekler ile işçiler üzerindeki teröre değiniliyor.

İtalyan faşizmine karşı mücadelenin uluslararası proletaryanın bir görevi olduğu belirtilip, faşizme ve dünya gericiliğine karşı tüm güçlerin harekete geçirilmesi çağrısı yapılıyor.

Protokoll des VI. Weltkongresses der Kommunistischen Internationale, cilt 1, s. 23.

RAPOR ÜZERİNE TARTIŞMALAR

Konuşmacı: GRAHAM

Graham, Çekoslovakya'da faşizmin durumuna değiniyor. Resmi faşistlerin birkaç macera örgütlemek dışında bir güçlerinin olmadığını, ama doğrudan büyük sermayenin polisi olan ulusal demokratlarm denetimi altındaki bir sarı "sendika hareketi" ile işletme faşizminin oturtulmaya çalışıldığını, ayrıca avcı dernekleri, komünist kulüpleri ve çok geniş

tabana sahip olan spor kulüpleri ile faşist milisler oluşturulmak istendiği belirtiliyor.

A.g.e., s. 186.

RAPOR ÜZERİNE TARTIŞMALAR
Konuşmacı: HECKERT

Heckert, kapitalizmin kritik durumlarda bulunduğu ülkelerde reformizmin faşizme kaydığını belirtiyor.

A.g.e., s. 189.

RAPOR ÜZERİNE TARTIŞMALAR
Konuşacı: DİMİTROV

Dimitrov, Balkan ülkelerinin durumuna değinirken, büyük kapitalist ülkelerden değişik olarak buralarda proletaryanın içinde kayda değer bir aristokrat kesim olmadığından sosyal-demokrasinin büyük bir etkinliğe sahip olmadığı ama burjuvazinin ajanı ve devlet memurları ile küçük burjuvazi arasında sosyal-faşizmin yayıcısı olarak sosyal-demokrasiye karşı mücadelenin hafifletilmeden sürdürülmesi gerektiğini belirtiyor.

Troçkizmin Balkan Komünist Partilerinde ve proletaryası arasında taraftarı olmadığını, Balkanlarda onun savunucularının sosyal-faşistler ile dönekler olduğunu belirtiyor.

A.g.e., s. 242.

RAPOR ÜZERİNE TARTIŞMALAR
Konuşacı: THÄLMANN

Thälmann, sosyal-demokrasinin sosyal-faşizme doğru gelişmesinin bir dizi ülkede görülebileceğini belirtip, Almanya ve Polonya'da sosyal-demokratların, komünistlere karşı tavırlarından, saldırılarından Sovyetler Birliği'ne karşı düş-

manlıklarından, işçi hareketini nasıl böldüklerinden vb. örnekler veriyor. İşçi sınıfını ezmede burjuvazinin iki metodu, yani reformizm ile faşizmi kullandığını belirtiyor.

Thälmann, emperyalizmin proleter devrime karşı, kapitalist devletin tüm gücünü, faşizmi, burjuva partilerini ve nihayet en önemli aygıtı "sol" önderler de dahil olmak üzere sosyal-demokrasiyi kullandığını belirtip, bizim bu düşmana karşı nelerimiz var sorusunu sorup, üçlü cephe diye yanıtlıyor: "Sovyetler Birliği, kapitalist ülkelerde proleter sınıf mücadelesi ve sömürgelerde kurtuluş savaşları."

A.g.e., s. 306.

RAPOR ÜZERİNE TARTIŞMALAR
Konuşmacı: ERCOLİ

Ercoli, Komünist Enternasyonalin faşizme karşı yaklaşımda önemli gelişmeler kaydettiğini belirtiyor. Ercoli, 1921, 22, 23'lerde faşizmden belirli zaman ve şartlar altında kapitalizmin işçi sınıfına karşı saldırısının gelişmiş özel bir biçimi olarak sözedildiğini, bugün ise faşizme bakış açısının, kapitalist dünyanın objektif çelişkilerinin derinleşmesi ile paralel giden burjuvazinin ve onun devletinin siyasal kurumlarının gerici dönüşümü olduğunu vurguluyor.

Devamla Ercoli, "faşizm, gericiliğin en mantıki, en tam biçimidir" şeklinde bir tanım yapıyor. Ercoli, faşizm sosyal-demokrasi benzetmesi ile ilgili olarak, faşizm ile sosyal-demokrasi arasında ideolojik birlik noktalarının olduğuna ve sosyal-demokratların bazen açıktan faşist metodlar kullandığına değinip, buna rağmen abartılı genelleştirilmelerden kaçınılmasını söylüyor.

A.g.e., s. 448.

RAPOR ÜZERİNE TARTIŞMALAR
Konuşmacı: KORÇİK

Korçik, Batı Ukrayna ve Beyaz Rusya köylülüğü arasındaki zengin kesimin faşizme kaydığını ve devrimci harekete karşı aktif mücadeleye başladığını belirtip, bunun faşist diktatörlüğün bir başarısı olduğunu söylüyor. Ama bu durumun aynı zamanda kırdaki sınıf mücadelesini daha da keskinleştirdiğini, yoksul köylülüğün daha sıkı biçimde Komünist Partisi etrafında örgütlendiğini belirtiyor. Bu arada Komünist Partisinin köylü ağırlıklı olmasına dikkat çekilip, sanayi proletaryası arasında daha fazla çalışma görevi tespit ediliyor.

A.g.e., s. 499.

EMPERYALİST SAVAŞ TEHLİKESİNE KARŞI MÜCADELE METODLARI
Konuşmacı: BELL

Bu konuşmasında Bell, faşizmin sosyal-demokrasinin pasifliğinden yararlanarak yığınların huzursuzluğunu kendi yararına kullandığını, faşizmin değişik ülkelerde değişik biçimlerde ortaya çıktığını, fakat ne biçimde olursa olsun faşizmin esas taktiğinin devrimci komünist hareketin yokedilmesi ve gericiliğin güçlendirilmesi olduğunu belirtiyor.

Devamla Bell, Fransız işçileri arasında belli çevrelerin, İtalyan faşizminin kendi ülke sınırlarını aşıp Fransa'ya saldıracağı korkusundan Fransız şovenizminin tuzağına düştüklerini ve İtalyan faşist emperyalizminin Fransız emperyalizminden daha büyük bir tehlike olduğuna inandıklarını, benzer durumun Yugoslavya ve diğer Balkan ülkelerinde de görüldüğüne değinip, komünistlerin taktiğinin anavatan savunmasında ve ulusal savaşlarda, anavatanın sosyalist mi kapitalist mi olduğuna göre temelden değiştiğini vurguluyor.

A.g.e., s. 572.

SAVAŞ TEHLİKESİ ÜZERİNE RAPORLAR
Konuşmacı: GARLANDİ

Garlandi, bu konu ile ilgili olarak önce İtalya'nın içinde bulunduğu ekonomik kriz üzerine bilgi verdikten sonra, faşizmin bu krizi sadece bir savaş ile aşmayı deneyebileceğini, bu nedenle faşist devletin her alanda savaş hazırlığı yaptığını belirtiyor.

İtalyan proletaryası arasında çıkacak savaşla ilgili iki ana sapmanın olduğunu, ilk sapmanın faşizmin yıkılmasını sadece, işçilerin eline silah geçmesini sağlayacak olan savaş ile mümkün gören, bu yüzden savaşın çıkması hızlandırılmalıdır diyen sapma. İkinci sapma özellikle Fransa'daki mülteciler arasında görüldü, bunlara göre Fransa ile İtalya arasında çıkacak savaşta İtalyan faşizmine karşı iki ülkenin proletaryası da "demokratik" Fransa'yı desteklemeliydi. Birinci sapmayı savunanlara biz, savaşın bir insan kıyımı olduğunu ve bizim savaşı tüm gücümüzle engellemek zorunda olduğumuzu, çünkü savaşı bir iç savaşa dönüştürebilmemizin ancak bu önşart ile mümkün olduğunu söylemeliyiz. İkinci sapmayı savunanlara da, İtalya ile Fransa arasındaki bir savaşın iki emperyalist arasında bir savaş olduğunu ve iki ülkenin proletaryasının da görevinin kendi ülkelerinde iktidarı ele geçirmek için içsavaş olduğunu söylemeliyiz.

A.g.e., s. 584-592.

SAVAŞ TEHLİKESİ ÜZERİNE RAPORLAR
Konuşmacı: SCHNELLER

"Faşist hareket" başlığı altında Schneller, burjuva savaş politikası ve tüm emperyalizm politikası için en önemli rolü faşist hareket ile reformizmin oynadığını belirtiyor.

Devamla faşist hareketin Almanya'da nasıl örgütlendiği ve savaşa hazırlandığı üzerine bilgi verdikten sonra, sosyal--

demokrasi ile faşizm arasındaki bağlara ve yakınlaşmalara değiniyor. SPD'den ayrılan bir grubun eski SPD diye faşist bir örgüt kurduğunu ve açıktan faşistler ile birlikte çalıştıklarını belirtip bunun istisna olmadığını vurgulamaktadır.

"Reformizmin rolü" başlığı altında Schneller, SPD'nin propagandasının soyyal-faşizme dönüştüğü bir aşamaya ulaştığını belirtiyor. "Anavatanın tehlikede" olduğu ve bu temelde örgütlenmeler, Rotfront'a (kızıl cephe) karşı örgütlenmeler vb.

A.g.e., s. 598-599.

45. OTURUM, SİYASAL KOMİSYON RAPORU

Konuşmacı: THÄLMANN

Raporda Thälmann, "Sınıf Mücadelesi, Sosyal-Demokrasi ve Faşizm" başlığı altındaki bölümde faşizme yaklaşımdaki değişikliklere dikkat çekiyor. Faşizm ile ilgili ilk tasarıda esas olarak İtalya ve Polonya üzerinde durulduğu ve ama bir dizi ülkede yeni biçimlerde ortaya çıkan faşist gelişmenin tümünün ve faşizm probleminin tümünün yeterince ele alınmadığına değiniyor. Yapılan değişikliklerde temel iki düşünce şunlardır: Birincisi genel faşist yöntemler, hem yığınları felakete sürüklemekte, hem de işçi ve yoksul köylü örgütlerinin yıkımına yolaçmaktadır. İkincisi, hemen hemen bütün ülkelerdeki sosyal-demokrat partilerin ve reformist sendikaların pratiklerinde faşist eğilimler vardır. Devamla Thälmann, işçi sınıfına karşı mücadelede burjuvazinin kullandığı iki metodun (faşizm, reformizm) birbirinden ayrılmasını savunan kişileri bu iki metod arasındaki bağı ve geçişleri görmemekle eleştirmektedir.

A.g.e., cilt 2, s. 596-597.

KEYK 10. PLENUMU (3.7.-19.7.1929)

ULUSLARARASI DURUM VE KOMÜNİST ENTERNASYONAL'İN ÖNÜNDE DURAN GÖREVLER

(Kuusinen ve Manuilski yoldaşların raporlarına ilişkin tezler)

VI. Dünya Kongresi'nden sonraki gelişmeler, VI. Dünya Kongresi'nin öngörülerini ve çizgisini haklı çıkardı. Sosyal-demokratların öngörülerinin tersine kapitalizmin istikrarı uzun sürmedi, emperyalist savaşlara, büyük sınıf çatışmalarına, kapitalist ülkelerde yeni devrimci atılıma, sömürgelerde büyük anti-emperyalist devrimlere yolaçacak olan kapitalizmin genel krizi olgunlaşmaktadır.

I- Kapitalizmin Temel Çelişmelerinin Keskinleşmesi

1- Dünya savaşının sona ermesinden beri geçen 10 yıl süresince burjuvazi, II. Enternasyonal partilerinin de yardımıyla emekçileri, 14-18 arası savaşın "son" savaş olduğu, artık kapitalist devletler arasında sürekli barışın mümkün olduğu efsanesiyle aldattı. Gerçekte ise savaş, hiçbir zaman 18 sonrası kadar gündemde olmadı.

Pazarlar, hammadde, sermaye ihracı ve nüfuz alanları uğruna büyük emperyalist güçler arasındaki mücadele kaçınılmaz olarak savaşlara götürür. İngiliz-Fransız emperyalizminin bir oyuncağı olan Milletler Cemiyeti aktif olarak savaşı hazırlamaktadır. Sovyetler Birliği'nin önerdiği genel ve gerçekten silahsızlanma reddedilmiştir. Emperyalist güçler

korkunç silahlanmakta ve siyasi, askeri paktlar oluşturmaktadırlar. (İngiliz-Fransız, İngiliz-Japon, Fransız-Polonya) Savaş tazminatları yüzünden Fransa-Almanya çatışması, dünya hegomanyası uğruna İngiliz-ABD çatışması ve sömürgeler, nüfuz alanları, hammadde kaynakları, vb. uğruna tüm büyük güçler arasındaki çatışmalar ve buna paralel korkunç silahlanma yeni savaşın boyutunun 14-18 arası savaştan daha büyük olacağını göstermektedir.

"Emperyalist kampın içindeki kıyasıya çatışmalara rağmen, bunun yanında temel, dünyayı etkileyen bir çelişme, kapitalist dünya ile Sovyetler Birliği arasındaki çelişme gittikçe daha fazla sivrilmektedir." Emperyalistlerin Sovyetler Birliği'ne saldırması esas tehlikeyi oluşturmaktadır. Sovyetler Birliği düşmanı savaş blokunun oluşturulması ve genişletilmesi, Sovyetler Birliği'ne sınır ülkelerin silahlandırılması, Sovyetler Birliği temsilciliklerine saldırılar vb. bunun işaretleridir. Yeni emperyalist savaşa yapılan tüm bu hazırlıklar "sosyalist" partilerin tam onayı ile gerçekleşmekte ve onların "sol" kanadı bu hazırlıkları pasifist laflarla örterek en alçak rolü oynamaktadır.

2 – Burjuvazinin bu zaman dilimi içindeki Sovyetler Birliği'nin kapitalistleşmesi, yavaş yavaş kapitalist dünyaya dönmesi ve Batı güçlerinin bir sömürgesi olması şeklindeki umutları boşa çıktı. Sovyetler Birliği eski düzenden miras kalan teknik-ekonomik gerilik, çok ilkel tarım ve kapitalist kuşatmaya rağmen Sovyetler Birliği Komünist Partisi önderliği altında ülkedeki kapitalist unsurlara karşı çok başarılı bir saldırı gerçekleştirmeyi başardı ve sosyalist ekonominin kapitalist unsurlara karşı üstünlüğünü güvence altına aldı.

Sovyetler Birliği'nde sanayileşmenin hızlı şekilde gerçekleşmesi, şehir ve kırda kapitalist unsurlar zararına sosyalist sektörün kesin bir şekilde güçlenmesini mümkün kılan 5 yıllık planın, proletaryanın ve kır emekçilerinin maddi ve kültürel seviyelerini muazzam ölçüde yükseltmesi sadece Sovyet-

ler Birliği'nin değil, tüm dünya proletaryasının büyük bir kazanımıdır.

"Sovyetler Birliği'nin sosyalizm yolunda başarılı ilerleyişi kapitalist istikrarın yıkılmasında ve kapitalizmin genel krizinin keskinleşmesinde çok önemli bir faktördür."

3- Başlıca kapitalist ülkelerde burjuvazinin "iş barışını" tesis etme denemeleri boşa çıktı. Pazarların problemli durumu, geri kalmış ülkelerin gelişmesi, sömürgelerdeki sürekli huzursuzluk, tröstlerin, kartellerin bunalımı aşmak için uyguladıkları yüksek fiyat düşük ücret politikası, rasyonalizasyon, bunun sonucunda milyonların işsizler ordusuna katılması bu ülkelerdeki kapitalist düzenin sürekli başağrılarıdır.

Çalışma zamanının uzatılması ve sinirleri mahvedici band sisteminin uygulanması, işçi sınıfının savaştan sonra elde ettiği bütün kazanımlarm (8 saatlik işgünü, sosyal sigorta, işsizlik yardımı vb.) hepsinin geri alınması emekçilerin yaşam seviyesini oldukça kötüleştirmiştir. Rasyonalizasyon yığınları işsizliğe sürüklemiştir. (Başlıca kapitalist ülkelerde 12-13 milyon işsiz vardı) Sosyal-Demokrat ve reformist sendika bürokrasinin yardımıyla burjuvazi, İngiltere'de "sanayi barışı", Almanya'da "üretim demokrasisi" ve faşist İtalya'da "yüksek hakem kurulu" bayrağı altında işçileri en barbar biçimde sömürmekte ve ezmektedir.

Orta katmanların ve köylülüğün hayat seviyesi de günbegün düşmektedir.

İşçi sınıfının ekonomik prangaya vurulması ile siyasal gericiliğin artması birarada yürümektedir. Burjuva devlet aygıtının faşistleşmesi, beyaz terörün ve saldırıların artması, dünya sermayesinin desteğiyle faşist darbeler (Yugoslavya), işçilerin kitleler halinde tutuklanması (Fransa, Polonya), devrimci örgütlerin yasaklanması (Almanya), grevcilere ve işçi gösterilerine saldırılar (Hindistan, Amerika, Berlin), Meksika, Küba, Kolumbiya, Venezuala ve Latin Amerika'nın diğer ülkelerinde işçi ve köylü hareketine karşı korkunç bir beyaz terör vb. bunun göstergesidir.

Sosyal-demokrat partilerin güçlü olduğu ülkelerde faşizmin özel bir biçimi olarak Sosyal-Faşizm, kitlelerin mücadelesinin bastırılmasında burjuvazinin elinde önemli bir araç haline gelmektedir. Sosyal-demokratlar tarafından desteklenen uluslararası burjuvazi ekonomik ve sosyal baskının bu ve benzeri biçimleriyle proletaryanın devrimci hareketini uzun sürede tasfiye etmek istemektedir. Ama bu çabalar da boşa çıkmaya mahkumdur. Devrimci işçi hareketinin yeni bir atılım kazanması bunun habercisidir.

4– Burjuvazi, sömürgelerdeki devrimci hareketi bastırmayı da başaramadı. Emperyalizm ile sömürgeler arasındaki antagonist çelişme gittikçe daha fazla keskinleşmektedir. Çeşitli emperyalist güçlerin bir oyuncağı olan Çin burjuvazisinin değişik kanatları, Çin'in bağımsızlığını değil, bağlı oldukları güçlerin çıkarlarını savunduklarını göstermişlerdir. Çin, emperyalist boyunduruğundan işçi sınıfı önderliğinde işçi ve köylülere dayanan, tüm feodal kalıntıları temizleyip emperyalistleri ülkeden kovacak olan bir burjuva demokratik tarım devrimiyle mümkündür.

Diğer güçlü bir devrimci hareket Hindistan'da gelişmektedir. Ulusal bağımsızlığa karşı Hint burjuvazisinin açıktan ihaneti, burada da bağımsızlığın, işçilerin durumunun düzelmesinin, tarım sorununun çözümünün sadece işçi sınıfı önderliğinde işçi-köylü yığınlarının İngiliz emperyalizmine ve Hint feodallerine karşı devrimci mücadelesi ile mümkün olduğunu göstermiştir.

Aynı zamanda diğer sömürge ve bağımlı ülkelerde de devrimci bir atılım olgunlaşmaktadır (Fas, Kongo, Latin Amerika vb.). Metropollerdeki devrimci işçi hareketinin ilerlemesi ve Sovyetler Birliği'nin sağlamlaşması ile sömürgelerdeki devrimci hareket daha hızlı gelişecek ve tüm kapitalist sistemin yıkılışını daha da hızlandıracaktır.

II- İktidardaki II. Enternayonal Partileri

5- Keskinleşen iç ve dış siyasal durumda, yeni emperyalist savaş hazırlığında, cephe gerisini sağlamlaştırmada çaresiz kalan burjuvazi çıkış yolunu demokrasi ve pasifizm maskeli sosyal-demokrasi ile açıktan işbirliği yapmada buldu. Bu yüzden Almanya'da sosyal-demokratlar, İngiltere'de işçi partisi iktidara geldiler. Bu hükümetlerin görevi burjuvazinin iç ve dış politikaya ilişkin planlarının işçi sınıfına kabul ettirilmesidir.

II. Enternasyonalin en güçlü partisi olan Almanya Sosyal-Demokrat Partisi (SPD) iktidara gelir gelmez grevleri boğdu, zırhlı gemilerin inşasını ve yeni savaş programını kabul ederek savaş öncesi geleneğin tüm kalıntılarını terketti, "1 Mayıs gösterilerini yasakladı, gösteri yapan silahsız işçilere ateş açtırdı, işçi basınını yasakladı ("Kızıl Bayrak"), devrimci işçi örgütlerini kapattırdı (RPB), KPD'nin yasaklanmasını hazırladı ve işçi sınıfının faşist metodlarla ezilmesini örgütledi."

Bu, koalisyon politikası yürüten SPD'nin sosyal-faşist gidiş yoludur. II. Enternasyonalin en büyük partisinin durumu budur.

Özellikle son yılların gösterdiği gibi İngiliz İşçi Partisi de SPD ile aynı yoldadır. O da kapitalist rasyonalizasyon politikasını kanlı biçimde uygulayacak, grev hareketini zorla bastıracak, sömürgelerdeki - ilkönce Hindistan'daki - ulusal devrimci hareketi boğacak, ilk planda Sovyetler Birliği'ne karşı olmak üzere saldırgan bir emperyalist politika izleyecektir. İngiliz Komünist Partisi ne kadar çabuk içindeki sağ ve oportünist sapmalardan kurtulur ve bu sözümona "işçi hükümeti"ne karşı ne kadar hızlı bir bolşevik örgüt yaratabilirse, İngiltere'nin işçi yığınları gerçek kurtuluşun Komünist Parti'de olduğunu o kadar çabuk anlayacaklardır.

II. Enternasyonalin büyük partilerinin burjuvazinin hiz-

metinde iktidara gelmeleri, onların gerçek yüzünün görülmesinde ve işçi sınıfının Komünist Partisi etrafında örgütlenmesi için önemli bir fırsattır. Sosyal-demokrasinin çöküş sürecini, hayalci muhalif konumlarıyla durdurmaya çalışan "sol" kanat sosyal-demokrasiye özel dikkat gösterilmelidir. "Gerçekte "sol" kanat, tüm gücüyle sosyal-faşist politikayı desteklemektedir."

III- Devrimci İşçi Hareketinin Yeni Atılımının Olgunlaşması

6- "Komünist Enternasyonal'in VI. Dünya Kongresi'nden sonra yeni olan bir şey de uluslararası işçi sınıfının radikalleşmesi ve devrimci işçi hareketinin yeni bir atılım kazanmasıdır." Kapitalist sömürünün katmerleşmesi, sosyal-demokrasinin burjuvazinin hizmetinde sosyal-faşist politika uygulaması ve işçi yığınları içinde komünistlerin etkisinin yükselmesi işçi yığınlarını burjuvaziye karşı aktif mücadele biçimlerini kullanmaya zorlamaktadır. Sınıf mücadeleleri çoğu yerde burjuvazinin saldırılarına karşı proletaryanın savunma mücadelelerinden ve bazen de bundan gelişen karşı-saldırı mücadelelerinden doğmaktadır. Lodz genel grevi ve Ruhr bölgesindeki mücadeleler buna örnektir. Almanya'daki işçi temsilcileri seçiminde Komünist Partisi'nin başarısı işçi hareketinin devrimci atılımının olgunlaşmasının yeni bir göstergesidir. Her yerde grev dalgası yayılmaktadır (Fransa, ABD, Avustralya, Almanya, Polonya, Yunanistan, Çekoslovakya, Bulgaristan, Hindistan, Çin vb.). Bu sayede örgütsüz kitleler aktifleşmektedir.

Buna bir dizi dayanışma ve protesto grevleri eklenmelidir. Aynı zamanda sömürgelerde ezilen ulusların devrimci ruh hali yükselmektedir. Köylüler daha da aktifleşmektedir (Batı Ukrayna, Polonya, Yunanistan, Romanya, Yugoslavya, Çekoslovakya, Hollanda, Fransa, vb.).

Tüm bunlar işçi sınıfını, iktisadi mücadele ile siyasi mücadeleyi birleştirmeye zorlamaktadır. Burjuvazi bu hareketi elindeki tüm araçlarla bastırmaya çalışmakla, bu gittikçe daha fazla siyasi içerik kazanan yeni dayanışma ve protesto grevlerinin oluşmasına yolaçmaktadır. Bu durum Komünist Partisi'nin önüne, siyasal yığın grevlerini örgütleme görevini koymaktadır.

7- Grev mücadelelerinin yükselen çerçevesi içinde Berlin proletaryasının 1 Mayıs eylemi çok önemli bir yere sahiptir. Komünist Partisi önderliğinde Berlin proletaryası, hem yasağa rağmen 200.000 işçi ile caddelere dökülerek, hem de burjuvazinin silahlı ayaklanma provokasyonuna (bu izolasyona ve yenilgiye götürürdü) pas vermeyerek devrimci taktikte ne kadar ustalaştığını gösterdi.

KEYK Plenumu, Berlin'in kahraman proletaryası, Neukölln ve Wedding barikatlarının cesur savaşçıları ile dayanışma içinde olduğunu ve KPD'nin Mayıs olayları süresince izlediği taktik çizgi ile hemfikir olduğunu açıklar.

IV- Komintern ve Komünist Parti'lerin Önünde Duran Görevler

8- Devrimci işçi hareketinin yeni atılımı ve sosyal-demokrasinin iktidara gelmesi Komünist Partilerin önüne en tehlikeli düşmanı olan "sol" kanat sosyal-demokratlara karşı mücadele görevini koymaktadır. Komünist Partiler içlerindeki burjuva etkinin taşıyıcısı olan oportünistlerden temizlenmelidirler, bu temizlik olmadan yeni bir aşamaya ulaşan işçi hareketinin sorunlarını çözmek mümkün değildir. "Komünist Partilerin içindeki şu anki esas tehlike sağ oportünist sapmadır."

9- KEYK Plenumu, son zamanlarda Komintern'in artan etkisini, seksiyonlarının örgütsel ve ideolojik olarak sağlamlaşmasını ve oportünist unsurlardan temizliği sevinçle

karşıladığını açıklar. Oportünist unsurlardan temizlenmeden bolşevikleşme yolunda başarılı adımlar atılamaz. Bolşevikleşme yolunda atılan adımlar bir dizi ülkede oldukça başarılı (ilk planda Almanya, Fransa, Polonya) sonuçlar vermiştir; oportünizmden temizlik Komünist Partilerin mücadele yeteneğini arttırmıştır; oportünizme karşı mücadelede ve yeni eylemler içinde yeni unsurlar öne çıkmış ve siyasal olarak olgunlaşmışlardır; Komünist Partilerde tam bir parti içi demokrasi ile birlikte bolşevik disiplin artmıştır. Sağ sapmaya karşı mücadele, sömürge ülkelerin Komünist Partilerinin de önünde duran bir görevdir.

Plenum, aynı zamanda Komintern ve Komünist hareket içinde sağların yerini alan, korkak oportünizm olarak ortaya çıkan, tasfiyecileri koruyan uzlaşmacıların durumuna dikkat çeker. KEYK uzlaşmacılardan: a) kendini sağcılardan açık olarak ayırma, b) sağ sapmaya karşı lafta değil gerçekte aktif mücadele etme, c) Komintern'in kararlarını şartsız yerine getirmeyi talep eder, aksi halde onlarla birlikte çalışma mümkün değildir.

KEYK Plenumu, Komünist Partilerin işçi sınıfını gelecek devrimci mücadelelere hazırlamak, savaş tehlikesine, sosyal-demokrat ve özellikle "sol" kanat sosyal-demokrasiye karşı mücadele etmek ve Sovyetler Birliği'ni savunmak gibi görevleri, içindeki sağ ve "sol" (Troçkist) sapmayı yenmeden, uzlaşmacılığı kesin olarak aşmadan başarıyla yerine getiremeyeceği görüşündedir.

10- Komünist Partiler tarafından işçi sınıfının çoğunluğunu kazanma görevi alanındaki, uzlaşmacılara ve tasfiyecilere karşı mücadele özel önem kazanmaktadır. Sosyal-demokrasinin gücünü büyüten, Komünist Partilerin rolünü küçümseyen bu güçler, işçi sınıfının çoğunluğunun kazanılmasının önünde engeldirler. KEYK Plenumu, tüm seksiyonlarını tüm güçlerini işçi sınıfının çoğunluğunu kazanma görevine yoğunlaştırmaya çağırır. Şu an en önemli görev budur.

Bunun ön şartı, işçi hareketi içindeki önder rollerin Komünist Parti tarafından kazanılmasıdır.

Bu merkezi görevin çözümüne Komünist Partiler, sadece tabandan Birlik Cephesi taktiğinin yeni biçimlerini kullanma temelinde ve örgütsüz yığınları mücadeleye güçlü biçimde çekme temelinde yaklaşabilirler. Bu amaçla onlar, tüm güçlerini işletmelere göndermeli ve işletmeleri komünizmin kalesi yapmalıdırlar.

Legal çalışması tehlikede olan Komünist Partiler hemen illegal çalışma altında da yığın çalışmasının aksamaması, hatta ilerlemesi için tüm tedbirleri almalı ve legal ile illegal çalışma yöntemlerini kullanmada ustalaşmalıdır.

11– Reformist sendikalar içindeki çalışmalar güçlendirilmeli, sendikal hareketin bölünmüş olduğu ülkelerde tüm enerji kızıl sendikaları güçlendirmek için harcanmalıdır. Faşizme, reformizme ve işverenlere karşı mücadelede komünistlerin etkisini güçlendirmek ve buna örgütlü bir karakter vermek için, işçiler tarafından seçilmiş devrimci işçi temsilcilikleri oluşturulmalıdır.

Genç işçi yığınlarının örgütlenmesi ve devrimci temelde harekete geçirilmesi özel önem kazanmaktadır.

Devrimci köylü hareketinin ve ulusal kurtuluş hareketinin olduğu ülkelerde, işçi sınıfının çoğunluğunun kazanılmasının yanında esas görev bu hareketler içinde proletaryanın hegemonyasını hakim kılmaktır.

12– Yığın partileri olma yolunda ilerlemek ve hem sekterizm kalıntılarına ve sosyal-demokrat geleneğe hem de ilkesiz fraksiyon mücadelesi artıklarına karşı mücadele etmek zorunludur. Komintern'in bir dizi seksiyonunda (örneğin İsveç'te) sağ sallanmalar hala oldukça yaygındır. Bu oportünist sallantılar aşılmadan Komünist Partilerin önlerinde duran devrim görevlerini aktif olarak yerine getirmeleri mümkün değildir.

Son olarak, içinde bulunduğumuz dönemde Komünist

Partiler için en büyük tehlike, devrimci yığın hareketinin gelişme temposunun ardında kalmaktır. KEYK Plenumu, tüm seksiyonlarını, sosyal-demokrat geleneğin kalıntısı olan bu arkada kalma eğilimine karşı kararlı mücadele yürütmeye çağırır. Bu başarılmadan Komünist Parti'ler, işçi hareketi içinde öncü rolünü oynayamaz ve işçi sınıfını yeni devrimci mücadelelere ve zafere götüremez.

GDS derlemesi, cilt 2, s. 340.

KEYK 11. PLENUMU (26.3. - 11.4.1931)
KOMÜNİST ENTERNASYONAL YÜRÜTME KOMİTESİ XI. PLENUMUNA TEZLER: İKTİSADİ KRİZİN DERİNLEŞMESİ VE BİR DİZİ ÜLKEDE DEVRİMCİ KRİZİN ÖNŞARTLARININ YÜKSELMESİ İLE BAĞINTI İÇİNDE KOMÜNİST ENTERNASYONAL SEKSİYONLARININ GÖREVLERİ ÜZERİNE

I- KAPİTALİST SİSTEMİN KRİZİ - SOVYETLER BİRLİĞİ'NDE SOSYALİZMİN YÜKSELEN ATILIMI.

Son yıllarda tarihteki en büyük iktisadi kriz olarak ortaya çıkan kapitalizmin genel krizi ile Sovyetler Birliği'nde sosyalist inşanın muazzam atılımı, yükselen sosyalizm ile batan kapitalizm arasındaki çelişkileri şimdiye kadar olmadık kesinlikte ortaya çıkardı. Şu anki uluslararası ilişkilerin esas akışını oluşturan bu zıtlık, emperyalist dünya içindeki çelişmelerin gelişimine de tesir etmektedir. Kapitalizmin istikrarı sona ermiştir. Sovyetler Birliği'nde sosyalist ekonominin temelinin inşası da tamamlanmıştır.

1- Kapitalist ülkelerde kriz gelişmektedir: a) üretimin durdurulamayan gerileyişi; b) geniş halk yığınlarının fakirleşmesi sonucu tüketimin azalması, içpazarın daralması; c) dış ticaretin korkunç gerileyişi.

Sovyetler Birliği'nde bir krizden bahsedilemeyeceği gibi, kapitalist ülkelerin hiçbir zaman yaşamadığı bir ekonomik atılım yaşamaktadır. Endüstriyel inşanın 5 yıllık planı zamanından önce gerçekleştirilmiş, bir sürü dalda aşılmıştır.

Sosyalist rekabet ve en modern teknik sayesinde verimlilik artmış, yığınların tüketim harcamalarında muazzam artış kaydedilmiştir.

2- Kapitalist ülkelerde, tarımsal ürünlerin fiyatlarının düşüşü, yüksek vergi, kesinti, kira ve borçlar sayesinde tam bir tarımsal kriz yaşanmakta, geniş köylü yığınları yoksulluğun sınırına itilmektedir.

Sovyetler Birliği'nde, işçi sınıfı önderliğinde yoksul ve orta köylülerin kollektifleşme yoluna sokulmasıyla tarım muazzam bir atılım kaydetmiştir. Kollektifleşme çok kısa zamanda tamamlanmış, Makine-Traktör-İstasyonları kurulmuş ve köylülüğün maddi, manevi yaşam seviyesi yükselmiştir.

3- Kapitalist ülkelerde krizin bütün yükünü emekçiler çekmektedir. Kitlesel işten çıkarmalar, işsizlik, ücretlerin düşürülmesi, vergilerin yükselmesi vb. sürekli gündemdedir. Tarihte görülmemiş biçimde 35 milyon kişi işsizdir. Ölüm oranı, fuhuş ve intiharlar sürekli artmaktadır. Sermayenin saldırısı özellikle sömürgelerde korkunç barbarlık boyutlarına ulaşmıştır.

Sovyetler Birliği'nde ülkenin sosyalist sanayileşmesi ve tarımdaki sosyalist dönüşüm, işçi sınıfının ve emekçi yığınların maddi ve kültürel durumunu temelden iyileştirmiştir. İşsizlik tasfiye edilmiş, sadece 1931 yılında 2 milyon yeni işçi üretime katılmıştır. Sanayide işgünü 7 saate düşürülürken ücretler %6 (1931) arttırılmıştır (daha önceki iki yılda ücretler %12,1 yükselmişti). Sosyal sigortalar için muazzam meblağlar birikmiş, yığınların yaratıcı yeteneği yükselmiş, sosyalist çalışmanın yeni biçimlerini ortaya çıkarmıştır.

4- "Kapitalist ülkelerde dünya iktisadi krizi, hem burjuva diktatörlüğünün örtülü biçimi olan burjuva demokrasilerinde hem de burjuva diktatörlüğünün açık biçimi olan faşizmde, hakim sınıfların siyasal gericiliğinin korkunç yükselmesine yolaçmıştır." Bu durumdan kurtulmak için burjuva-

zi, faşist çeteler örgütlemekte, işçi örgütlerini ve diğer devrimci örgütleri dağıtmakta, işçilerin, emekçi köylülerin elinden toplanma, basın, vb. gibi özgürlükleri almaktadır.

Sovyetler Birliği'nde, sömürücü sınıfların kökünün kalıntıları temizlenmekte, proleter demokrasi en geniş biçimiyle uygulanmaktadır. İşçi ve köylülerin geri kalmış katmanlarının kültürel ve siyasal seviyesi muazzam yükseltilmiştir. Sovyetlerde, sendikalarda, fabrikalarda ve hayatın her alanında siyasal aktivite ve yaratıcı inisiyatif yeşermektedir.

5- Sovyetler Birliği'ndeki işçi sınıfı iktidarı, sağlam bir barış politikası, tüm halklarla kardeşçe ilişkilerin kurulması, silahsızlanma için kararlı mücadele, Sovyetler Birliği'ndeki tüm ulusların iktisadi, siyasal ve kültürel ilerleyişi demektir.

Kapitalist ülkelerde, bir avuç tefecinin diktatörlüğü olarak emperyalist devlet, en haydut karakterine kavuşmuştur. Kriz, kapitalist dünyadaki çelişkileri özellikle keskinleştirmektedir: dünya hegemonyası için ABD ile İngiltere arasındaki mücadele; galip ülkeler ile yenik ülkeler (ilk planda Fransa ile Almanya) arasındaki mücadele; galip ülkeler arasındaki mücadele (Akdeniz ve Kuzey Afrika egemenliği için İtalya-Fransa mücadelesi). Silahlanma ve sömürgeler alanındaki sınırlamaların kaldırılmasıyla yeni askeri ittifaklar oluşturulmuş, silahlanma yarışı tekrar başlamış, askeri harcamalar bütçenin üçte birine, bazen yarısına ulaşmış, yeni savaş filoları ve askeri uçaklar inşa edilmiş ve kimyasal savaşın hazırlıkları yapılmıştır. Bu yüzden sömürgelerdeki ve bağımlı ülkelerdeki emperyalist baskı daha da katmerleşmiştir.

Dünya emperyalist sisteminin tüm çelişkilerini daha da keskinleştiren burjuvazinin emperyalist politikası yeni bir savaş tehlikesini arttırmakta ve bu çelişkilerin varlığı şartlarında da emperyalistler Sovyetler Birliği'ne karşı bir işgal savaşı hazırlamakta, bu savaşla Sovyetler Birliği halklarını boyunduruk altına almayı ve Sovyetler Birliği'nde tekrar kapitalizmi kurmayı amaçlamaktadırlar.

6- "Dünya iktisadi krizinin yayıldığı şartlar altında sınıf mücadelesinin gelişimi emekçilerin önüne şu seçimi koymuştur: Ya burjuva diktatörlüğü ya da proletarya diktatörlüğü; ya iktisadi ve siyasal kölelik, ya da kapitalist sömürü ve baskıya son; ya sömürgesel baskı ve emperyalist savaş ya da barış ve halklar arasında kardeşçe ilişkiler; ya kapitalist anarşi ve kriz ya da anarşi ve krizi ortadan kaldıran sosyalist iktisadi sistem."

Sosyalist dünya ile kapitalist dünya arasında çelişkilerin artması, Sovyetler Birliği'ne karşı askeri bir saldırı tehlikesini arttırmaktadır: "Sanayi Partisi" ve menşeviklerin "Birlik Bürosu"na karşı davalar, emperyalizmin Sovyetler Birliği'ne karşı örgütlediği uluslararası komplonun bir parçasını göstermektedir. Sovyetler Birliği'ni içeriden çökertme (Kulaklar, NEP burjuvazisi) taktiği boşa çıkan burjuvazi, şimdi dış baskı ve saldırılar (ekonomik abluka, müdahale savaşı) ile Sovyetler Birliği'ni çökertme taktiğini uygulamaktadır.

II- SINIF MÜCADELESİNİN KESKİNLEŞMESİ, DEVRİMCİ ATILIM VE BİR DİZİ KAPİTALİST ÜLKEDE DEVRİMCİ KRİZİN ÖNŞARTLARININ YÜKSELMESİ

1- İktisadi kriz sonucu daha da keskinleşen kapitalizmin genel çelişkileri, geniş halk yığınlarının artan huzursuzluğuna, komünizmin büyümesine ve proletarya diktatörlüğü ülkesinin itibarının artmasına götürürken, bir yandan da diktatörlüğün şiddet aygıtının burjuvazi tarafından gittikçe daha fazla açıktan kullanılmasına ve diğer yandan devrimci atılımın ve bir dizi kapitalist ülkede devrimci krizin önşartlarının yükselmesine yolaçmaktadır.

"Organik olarak burjuva diktatörlüğünün örtülü biçimi olan burjuva demokrasisinden çıkan ve burjuva diktatörlüğünün çıplak biçimi olan faşizm, kapitalist rejime ait olan ve

burjuva diktatörlüğünün tüm sisteminin ayrılmaz parçası olan emekçilerin ezilmesi ve uşaklaştırılması metodlarını daha da keskinleştirmektedir." "Parlamentonun varlığından veya yokluğundan bağımsız olarak faşist rejim, proleter sınıf örgütlerinin dağıtılması, Komünist Partisinin yasaklanması yolunda burjuvazi tarafından oluşturulmuş özel bir askeri-terörist örgütlenmedir." Faşizm, geniş halk yığınları üzerinde komünist hareketin etkisinin kırılması için sosyal demogoji ile yığınların kandırılmasıdır.

"Faşizmin son zamanlardaki gelişimi sadece, savaş sonrası dönemde, biçiminden bağımsız olarak burjuva diktatörlüğünün uluslararası sosyal-demokrasi tarafından desteklenmesiyle mümkün olmuştur." Sosyal-demokrasi, burjuva diktatörlüğünün "demokratik" biçimi ile faşizm arasındaki çelişkiyi meşrulaştırarak mücadele içindeki yığınların siyasal gericiliğe ve faşizme karşı olan uyanıklığını köreltti ve burjuva diktatörlüğünün bir biçimi olarak burjuva demokrasisinin karşı-devrimci özünü gizledi. Sosyal-demokrasi, kapitalist devletin faşistleşmesinin en aktif faktörü ve hazırlayıcısıdır.

Faşizme karşı başarılı mücadele Komünist Partisinden, tabandan birleşik cephe temelinde yığınların harekete geçirilmesine ve açık faşist diktatörlük için yolu açan tüm gerici önlemlere karşı ve faşizm ile burjuva demokrasisi, aynı şekilde burjuva diktatörlüğün parlamenter biçimi ile açık faşist biçimi arasındaki çelişkinin meşrulaştırılması olan, Komünist Partisi içindeki sosyal-demokrat etkiyi gösteren hatanın hemen ve kökten düzeltilmesini talep eder.

2- Son zamanlarda işçi sınıfının, hizmetlilerin ve şehir küçük-burjuvazisinin yaşam koşullarındaki kötüleşme, işsizliğin artması, köylülüğün yoksullaşması ve Sovyetler Birliği'nin devrimci rolünün güçlenmesi ile bağıntı içinde devrimci atılım yeniden güçlenmiştir.

Devrimci atılım şu şekillerde gelişmektedir;

a) grev mücadelesinin sertleşmesi ve işsizler hareketi,

b) Çin'de sovyet bölgesinin genişlemesi,

c) sömürgelerde devrimci hareketin gelişmesi,

d) devrimci köylü hareketinin gelişmesi,

e) Büyük Komünist Partilerin etkisinin artması,

f) Sosyal-demokrasi içinde muhalefetin keskinleşmesi,

g) şehirlerdeki küçük-burjuva yığınların muhalefetinin büyümesi.

Değişik şekillerde gelişen devrimci atılım, iktisadi krizin savaş sonrası krize özgü özel durumlarla çakıştığı ülkelerde daha büyük gelişmeler kaydetmektedir (Almanya, Polonya).

İktisadi krizin, tarım krizi ve korkunç emperyalist sömürü ile çakıştığı sömürge ve yarı-sömürgelerde milyonlar tüm emperyalist sömürge sistemine karşı ayaklanmakta ve devrimci kriz çok çabuk olgunlaşmaktadır.

Devrimci krizin bu unsurları temelinde gelişen yığınların devrimci atılımı, kapitalist egemenliğin tüm uluslararası ve iç siyasal sistemini sarsacaktır.

Almanya'da burjuvazi, sosyal-demokratların doğrudan yardımıyla gittikçe daha fazla faşist diktatörlük yönüne kaymaktadır. Aynı zamanda burjuvazi, küçük burjuva yığınların huzursuzluğunu kanalına aktarabilmek için faşist (nasnoyal-sosyalist) hareketi desteklemekte ve örgütlemektedir. Devrimci krizin önşartları olgunlaşmaktadır; proletaryanın devrimci güçlerinin güçlenmesi (Komünist Partisi oy oranını %50 arttırmış, devrimci kitle örgütleri güçlenmiştir), sosyal-demokratların sürekli kitle kaybı, yeni kitlelerin proleter devrime kazanılması; burjuvazinin huzursuzluğu vb. Alman iktisadi krizi, sınıf savaşının olağanüstü keskinleşmesine ve devrimci krizin önşartlarının yükselmesine götürecektir.

Sanayi ve tarımdaki krizin tüm iktisadi yaşamın çöküşü noktasına dayandığı ve proletaryanın yarısının işsiz olduğu Polonya'da devrimci kriz, şehirlerde sınıf mücadelesinin keskinleşmesi, kırda işsizlerin eylemleri ve ezilen ulusların (Batı Ukrayna) mücadelesinin keskinleşmesi şeklinde olgunlaş-

maktadır. Faşist İşçi Partisi, sosyal-faşist PPS (Polonya Sosyalist Partisi) ve Köylü Partisi içinde huzursuzluk artmakta, Komünist Partisi güçlenmektedir.

İspanya'da iktisadi ve ulusal baskıya karşı kitle hareketi yükselmekte, iktisadi ve siyasi grevler artmakta, monarşiye karşı yığın hareketi gelişmektedir. Bask ve Katalonya bölgelerinde ulusal baskıya karşı ulusal devrimci hareket gelişmektedir.

Çin'de devrimci kriz kendini, Sovyetler'in örgütlenmesi ve birkaç milyon insanın yaşadığı bölgeyi kontrol eden kızılordu ile kendini göstermektedir. Çin'deki Sovyet hareketi tüm sömürgeleri devrimcileştirmekte ve onun gelişmesi, Sovyetlerin ve kızılordunun sağlamlaşmasında yatmaktadır.

Hindistan'da, İngiliz emperyalizmine karşı yığınların devrimci hareketi gelişmekte, milyonlarca işçi ve köylü Gandizmin karşı-devrimci çerçevesini kırarak devrimci mücadelenin açık biçimlerine geçmektedir. Hint devriminin zaferinin en önemli ön şartı devrimci kurtuluş hareketi içinde proleter önderliğin gerçekleştirilmesidir.

III- BURJUVAZİNİN TEMEL DAYANAĞI OLARAK SOSYAL-DEMOKRASİ

1- "Dünya iktisadi bunalımı sosyal-demokrasinin, burjuva diktatörlüğünün temel toplumsal dayanağı olduğunu tam bir açıklıkla gösterdi." Sosyal-demokrasi, milyonları "anavatan savunması" bayrağı altında ölüme göndererek, kapitalizmi proleter devrimden koruyarak, Sovyetler Birliği'ne karşı askeri müdahalede kendi burjuvazisine yardım ederek, kapitalizmin istikrara kavuşmasında, işçilerin kapitalist rasyonalizasyon boyunduruğunda ezilmesinde burjuvazisine yardım etti.

2- "Sovyetler Birliği'nin kurulmasından ve savaştan bu yana sosyal-demokrasinin gelişim çizgisi, kesintisiz faşizme

evrim sürecidir." Kapitalizmin işçi sınıfına karşı saldırı çizgisinde, halk yığınlarının iktisadi ve mali soyulması çizgisinde, sömürgelerin yağmalanması çizgisinde, emperyalizmin talan çizgisinde sosyal-demokrasi faşizme evrimlenmektedir.

İngiliz İşçi Partisi, emperyalist burjuvazinin isteklerini yerine getirmekte, rasyonalizasyonu uygulamakta, ücretleri düşürmekte, sosyal sigortaları kısıtlamakta, Hindistan, Mısır, Arabistan'da ulusal hareketleri kanla bastırmakta, silahlanmaya büyük paylar ayırmaktadır.

Kısa zamana kadar iktidarda olan Alman Sosyal-Demokrat Partisi, sosyal sigortaya ilk saldırıyı başlatmış, 1 Mayıs 1929'da işçilere ateş açtırmış, devrimci basını yasaklamış, grevleri boğmuş, aldığı önlemlerle faşist diktatörlüğün yolunu açmış, sürekli Sovyetler Birliği'ne düşman politika izlemiş, müdahale savaşma hazırlanmıştır.

3- Uluslararası sosyal-demokrasinin tüm karşı-devrimci, işçi düşmanı siyaseti kendini, Sovyetler Birliği'ne karşı, saldırı ve kuşatma savaşı hazırlığında göstermektedir.

4- İşçilerin kendi saflarını terkettiğini gören sosyal-demokrasi, işçilere bir sürü vaadlerde bulunarak onları tekrar saflarına kazanmaya çalışmaktadır. Gerçekte sosyal-demokrasi, kitlelerin yaşam seviyesini düşürerek, burjuva diktatörlüğü sağlamlaştırarak, yığınların direnişini bastırarak, tabandan birlik cephesini engelleyerek, Sovyetler Birliği'ne karşı savaş hazırlığını gizleyerek, emekçilere karşı saldırısında sermayeye yardım etmektedir.

Bu yüzden sosyal-demokratların ve II. Enternasyonalin maskesinin düşürülmesi, işçilerin onların etkisinden kurtarılması ve onların izole edilip aşılması Komünist Partilerin en acil görevidir.

IV- KOMÜNİST ENTERNASYONAL SEKSİYONLARININ DURUMU VE EN YAKIN GÖREVLERİ

1- XI. KEYK Plenumu, Komünist Enternasyonal seksi-

yonlarının bir dizi ciddi siyasal ve örgütsel başarılar elde ettiklerini bildirir. En önemli başarılar şunlardır:

a) Çin'de Sovyetlerin ve kızılordunun oluşturulması, Komünist Partisinin önderliğinin sağlanması,

b) Bir dizi Komünist Partisinin büyümesi ve etkisinin artması (Almanya, Çekoslovakya, Bulgaristan vb.)

c) Sermayenin saldırılarına karşı işçi sınıfının karşı saldırısını örgütlemede Komünist Partisinin önder rolünün artması (KPD)

d) Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin genel çizgisinin ve Almanya'da bağımsız sendikal hareketin oluşturulması.

e) Köylülük içinde Komünist Partisinin etkisinin artması (örneğin PKP)

f) Komünist Partilerin örgütsel büyümesi (ÇKP, Çek KP, İtalya KP, vb.)

g) Hindistan'da Komünist Partisinin oluşturulması.

2- Başarıların yanında çalışmalardaki eksiklikler de şunlardır:

a) Bir dizi büyük devrimci hareketin gerisinde kalmak (İşsiz eylemleri, köylü eylemleri, köyde ve kırda KP'nın zayıflığı).

b) İşçileri günlük kısmi ihtiyaçlar temelinde harekete geçirememek, bunları genel siyasal mücadele ile birleştirememek.

c) Faşizmin saldırılarında gereksiz biçimde pasif kalmak.

d) Sovyetler Birliği'ne karşı savaş hazırlığı karşısında, ordu içinde oportünistçe pasif kalıp, çalışma yapmamak.

e) Emperyalist ülkelerin Komünist Partileri tarafından sömürgelerdeki kurtuluş hareketinin kesinlikle yetersiz olarak desteklenmesi.

f) Reformist sendikalar içinde çalışmanın küçümsenmesi.

g) Örgüt çalışmasındaki genel zayıflık.

h) Ülkenin ve durumun somutuna bakmadan direktiflerin mekanik uygulanması.

Komünistler, parti içinde sağ tehlikeye karşı yeterli mücadele vermedikleri, "sınıfa karşı sınıf" taktiğini doğru uygulamadıkları, ülkenin durumunu gözönüne almadıkları ayrımsız faşizm ile sosyal-faşizm, sosyal-demokrat önderler ile basit sosyal-demokrat sıradan işçileri aynılaştırdıkları her yerde, sosyal-demokrasiye karşı mücadeleyi zayıflattılar.

3- KEYK, tüm Komünist Partilerin esas görevini, işçi sınıfı içinde çoğunluğu ele geçirmek olarak tespit eder.

Krizin ve devrimci atılımın gelişiminin eşitsizliği yüzünden her Komünist Partisi birlik cephesi taktiğine somut yaklaşmalıdır.

İçinde bulunulan durumda Komünist Partileri esas olarak şu yönde çalışma yürütmelidirler:

1. Sermayenin saldırısına karşı mücadele ve proletaryanın geniş karşı saldırısının örgütlenmesi.

2. Burjuva diktatörlüğün tüm biçimlerine karşı mücadele.

3. Emperyalist savaşa ve Sovyetler Birliği'ne müdahale savaşına karşı mücadele.

GDS derlemesi, cilt 2, s. 367.

12. PLENUM (Eylül 1932)
ULUSLARARASI DURUM VE KOMÜNİST ENTERNASYONAL SEKSİYONLARININ GÖREVLERİ ÜZERİNE

Yoldaş KUUSİNEN'in raporu ile ilgili tezler

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nin 12. Plenumu'nda kabul edilmiştir.

I- Kapitalist İstikrarın Sonu ve Sovyetler Birliği'nin Yükselişi

Kapitalizmin genel krizi daha da keskinleşerek yeni bir basamağa yükselmiştir. Bir dizi gerçek, son zamanlarda dünyada meydana gelen temel değişiklikleri karakterize etmektedir:

1- Kapitalist ve sosyalist dünya arasındaki güç ilişkisinde Sovyetler Birliği'nin gücü muazzam ölçülerde arttı. SB, dev adımlarla sanayileşmeyi, kollektifleşmeyi, kültür devrimini gerçekleştirip sınıfsız sosyalist toplum yolunda ilerliyor.

2- Aynı zamanda kapitalist dünyada

a) iktisadi krizin keskinleşmesi,

b) devrimci atılımın yükselişi,

c) emperyalist devletler arasındaki çelişkilerin daha da keskinleşmesi,

d) SB'ne karşı, karşı-devrimci savaş hazırlığının güçlenmesi devam ediyor.

3- Kapitalist toplumun tüm ekonomisini kendine tabi

kılan tekelci sermaye, krizden daha fazla kâr, daha yüksek gümrük vb. yöntemler ile çıkmaya çalışması yüzünden iktisadi krizin aşılmasını olağanüstü zorlaştırmaktadır. Bu kapitalizmin krizini derinleştirmekte ve yığınların devrimci hareketini yükseltmektedir.

Kapitalizmin istikrarı sona ermiştir ama önemli kapitalist ülkelerin hiçbirinde daha devrimci durum yoktur. Şu an sınıflar ve devletler arasında büyük çatışmalar devresine, savaşlar ve devrimler devresine *geçiş* yaşanmaktadır. Bu geçiş kendini, Japonya ve Fransa'nın askeri saldırganlığının artmasında, İspanya'da devrimde, Çin'de devrimci durum ve önemli bir alana sahip Sovyetlerin kurulmasında, Almanya'da sınıf mücadelesinin keskinleşmesinde, Polonya'da devrimci krizin yaklaşmasında, vb. göstermektedir.

II- Yeni Bir Dünya Savaşı Tehlikesi. Japonya'nın Çin'e Karşı Savaşı. Sovyetler Birliği'ne Karşı Bir Müdahale Savaşı Hazırlığının Yeni Aşaması

1- Emperyalistlerin pazarlar ve sömürgeler uğruna amansız mücadeleleri, gümrük savaşları ve silahlanma yarışı, yeni bir emperyalist dünya savaşını, doğrudan bir tehlike haline getirmiştir. Almanya, uluslararası çatışmaların en önemli merkezlerinden biri haline gelmiştir.

2- Japonya'nın Mançurya'yi işgali ve Şanghay'a saldırısı, Japonya, ABD ve İngiltere arasındaki Çin'deki nüfuz alanları üzerine anlaşmayı parçaladı. Japon emperyalizmi, Fransa ile ittifak halinde ve İngiltere'nin desteği ile Mançurya'yı sömürgesi haline getirmiş ve Çin'in silahlı mücadele ile paylaşımını ve SB'ne saldırıyı gündeme getirmiştir. Uzak Doğu'da kendi çıkarları için mücadele eden ABD ile Japonya arasındaki çekişme yeni bir emperyalist dünya savaşının okyanustaki kıvılcımı olacaktır.

3-SB'ne karşı, Milletler Cemiyeti ve II. Enternasyonal

tarafından barış açıklamaları örtüsü altında, Japon emperyalistlerinin Avrupalı ve ABD emperyalistleri tarafından silahlandırılıp, Japon ordusunun Mançurya'da yoğunlaşmasıyla, Uzak Doğu'da Beyaz Tugay birliklerinin silahlandırılıp şekillendirilmesiyle, Fransa'da özel keşif birliklerinin oluşturulmasıyla, Polonya, Romanya, Letonya, Estonya, Finlandiya'da orduların ateşli hazırlıklarıyla ve bitmek bilmez provokasyonlarla bir saldırı ve kuşatma savaşı hazırlanmaktadır. Bu sadece SB'nin sağlam barış politikası ve burjuvazinin, emperyalist savaşın iç savaşa ve sömürge ayaklanmalarına yolaçacağı korkusu yüzünden şimdilik engellenmektedir.

Bu durumda KP'ler, Sosyal-demokrasinin soyut ve iki yüzlü pasifist açıklamalarının karşısına, savaş hazırlığına karşı gerçek mücadeleyi koymalıdırlar.

III- Burjuva Diktatörlüğü, Milliyetçilik, Faşizm ve Sosyal-Faşizm.

1 – Burjuva diktatörlüğü gittikçe daha fazla siyasal gericiliğe ve devletin faşistleşmesi yoluna giriyor. Burjuvazi için kendi safları arasındaki çatışmaları bertaraf etmek gittikçe daha da zorlaşmaktadır. Kapitalist ülkelerin çoğunda burjuvazi, faşist iç savaş tugayları hazırlıyor, siyasal eşkiyalığı, beyaz terörü, işkenceyi vb. kullanıyor. Bu arada parlamentoyu kullanmaktan ve kitleleri kandırmak için Sosyal-demokrasinin hizmetinden hiçbir şekilde vazgeçmiyor.

Almanya'da von Papen hükümeti ile faşist bir diktatörlük kuruldu, onun yıkılması, onun her biçimine karşı işçi sınıfının devrimci mücadelesine bağlıdır. İktisadi krizden önce geldiği ülkelerde faşizm, kitlelerin artan devrimci atılımı ile etkisini kaybediyor (Polonya, Yugoslavya, İtalya.)

2 – İktisadi krizin yükü, büyük ülkelerde *milliyetçilik* ve *şovenizmin* gelişmesine yolaçıyor. Almanya, Fransa, Japon-

ya, İtalya'da diğer ulusları küçümseme, ırkçılık, intikamcılık korkunç boyutlara ulaşmıştır.

3- "Faşizm ve sosyal-faşizm (sosyal-demokrasi), kapitalizmin ve burjuva diktatörlüğünün korunması ve sağlamlaştırılması için çalışıyorlar." Faşistlerin ve sosyal-faşistlerin davranışları ülkelerin özelliklerine göre çeşitlilik göstermektedir. Sosyal-faşistler işçi yığınlarını kandırabilmek için, burjuva sınıf şiddetinin ılımlı ve "kanunlara uygun" kullanımından, burjuva diktatörlüğün parlamento ile örtülmesinden yanalar.

4- Tekelci sermaye, iktisadi politikasını kriz şartlarına uydururken, sosyal-demokrasi de kendini, ideolojik olarak finans oligarşisine uydurmaktadır (devletleştirme, zorunlu çalıştırma, kapitalizmde sosyalizmi kurma vb.).

5- Sosyal-faşistlerin kitlesel etkileri hemen hemen bütün ülkelerde geriledi ve onlar yeni manevralara giriştiler (grevi boğmak için yönetme, tek tek bazı durumlarda gösterişli genel grevler, faşizme karşı, barış için, SB'nin savunulması için sahte mücadeleler). Bu manevralarda özellikle "sol" sosyal-demokratlar özel çaba gösteriyorlar. Komünistler, sosyal-demokratlara karşı mücadelede SD önderler ile SD işçileri birbirinden ayırmasını bilmeli ve ikincileri devrimci birlik cephesine kazanmalıdır.

IV- Devrimci Atılımın Gelişimi ve Proletarya Diktatörlüğü İçin Mücadelenin Hazırlanması

1- KEYK'in XI. Plenum'undan bu yana devrimci atılım, özellikle Çin, İspanya, Polonya, Almanya, İngiltere, Çekoslovakya, Fransa, ABD, Belçika, Japonya ve Hindistan'da yükseliş kaydetti.

2- Geçen dönemde KP'ler daha da sağlamlaştılar. Almanya'da seçimlerde büyük başarı elde edildi. Çin, Polonya, Bulgaristan partilerinin kitle etkisi arttı vb.

3- Kapitalizmin istikrarının sona ermesi ve devrimci krizin önşartlarının olgunlaşması KP'lerin önüne, iktidarı almak için yığınların iktisadi ve siyasi mücadele içinde hazırlanması temel görevini koymaktadır. Devrimci hareketin düşmanları, örgütlü-örgütsüz işçilerin büyük bir bölümünü hâlâ peşlerinden sürüklüyorlar. Proletaryayı zafere ulaştırmak için KP'ler, XI. KEYK Plenumu tarafından alınan, işçi sınıfının çoğunluğunu kazanma görevini gerçekten yerine getirmelidirler.

4- Bu görevin yerine getirilmesi KP'nin, işçilerin çoğunluğu ile sürekli ve canlı bağlar geliştirmesine bağlıdır, bunun için; a) komünist olmayan işçiler arasında, her yerde ciddi bir çalışma yürütmek; b) işçilerin günlük, somut taleplerine kulak vermek; c) bu işi yapacak kadroları yetiştirmek zorunludur.

5- Bu bağlamda KP'lerin tekrar tekrar öne çıkan hata ve zayıflıkları şunlardır; parti fonksiyonerlerinin, çoğunlukla komünist olmayan ve reformist işçilerden kopuk olmaları; ajitasyonun, basının ve özellikle sloganların soyut ve şabloncu olmaları; tabandan birlik cephesini oluşturmak için gerekli olan proleter demokrasinin yöntem ve biçimlerini kullanamama, diğer yandan görüş ayrılıklarının oportünistçe rötuş edilmesi; devlete, işverenlere, faşistlere karşı mücadelenin, burjuvazinin ajanı sosyal-faşistlere karşı mücadele ile birleştirilememesi; grev taktiği ve stratejisindeki hata ve eksiklikler, çalışmanın başarısı bunların aşılmasına bağlıdır.

6- XII. Plenum, KP'lerin pratiğindeki hata ve eksikliklerin aşılmasının zorunluluğunu vurgular; hem sağ oportünist "kuyruk politikası", hem de kitleleri kazanma ve harekete geçirme zorlu mücadelesi yerine boş sözlerle devrimci eylem talep eden "sol" oportünizm aşılmalıdır. Esas sapma sağ sapmadır.

V- Komünist Enternasyonal Seksiyonlarının En Yakın Görevleri

1- Şu an yürütülmesi gereken somut mücadele: 1) Sermayenin saldırısına karşı, 2) faşizme ve gericiliğe karşı, 3) yaklaşan emperyalist savaşa ve SB'ne müdahaleye karşı olmalıdır.

Burjuvazinin saldırısına karşı bu mücadelenin yürütülmesi en sıkı şekilde, işçi sınıfının çoğunluğunu kazanma, sosyal-demokrasinin kitle etkisini kırma mücadelesi ile birleştirilmeli, çıkış noktası olarak geniş kitlelerin günlük iktisadi ve siyasi çıkarları alınmalıdır. SB'ndeki proletaryanın kazanımlarını yaymak önemlidir.

2- En önemli KP'lerin özel görevleri şunlardır:

Almanya KP: Emekçilerin milyonlarca kitlesini, tekelci sermayeye, faşizme, gericiliğe, şovenizme, milliyetçiliğe karşı harekete geçirmek. Grevler, genel grev, gösteriler, proleter enternasyonalizmi için mücadele etmek. Sosyal-demokrat kitleleri kazanmak. Temel slogan, faşistlerin 3. Reich'ına, Sosyal-demokratların 2. cumhuriyetine karşı "işçi-köylü cumhuriyeti", yani "sosyalist Sovyet Almanya" olmalıdır.

Fransa KP: İşçilerin, köylülerin günlük çıkarlarını savunmak, Fransız emperyalizminin savaş, sömürge politikasına karşı çıkmak.

Polonya KP: İktisadi ve siyasi grev cephesini genişletmek; PPS'in kitle etkisini kırmak.

Çekoslovakya KP: Tabandan birlik cephesi temelinde iktisadi ve siyasi mücadelenin daha da ilerletilmesi.

İtalya KP: Derin illegaliteden çıkma, emekçilerin günlük çıkarları temelinde faşist diktatörlüğe karşı yığın mücadelesini başlatma.

İspanya KP: Sovyet biçiminde işçi-köylü diktatörlüğü yolunda, yığın hareketinde dayanaklar kazanmak.

İngiltere KP: Reformist sendikalarda çalışmayı kararlıca sürdürme ve işçi yığınlarını tabandan birlik cephesi temelinde harekete geçirme.

ABD KP: Yığınları, sosyal sigarta, işsizlik sigortası, zencilere eşit muamele, Çin ve SB'nin savunulması için ve köylülerin harab olmasına karşı harekete geçirme.

Japonya KP: İşçi ve köylüleri Çin'in işgaline karşı mücadelede örgütleme ve bunu işçi, köylülerin günlük çıkarları uğruna mücadele ile birleştirme.

Çin KP: 1) Kitleleri emperyalizme karşı ulusal devrimci mücadele için harekete geçirme, 2) Sovyet bölgelerini ve kızıl orduyu geliştirme, 3) Kuomintang'ı devirmek için mücadele, 4) Kuomintang sendikalarını kızıl sendikalara çevirme, 5) Partizan hareketini genişletme, 6) Sovyet bölgesindeki başarıları yaygınlaştırma.

Hindistan KP: KP'nin siyasal ve örgütsel sağlamlaştırılması, bolşevik kadroların eğitilmesi, geniş anti-emperyalist cephenin kurulması, ulusal kongre'nin etkisinin kırılması.

3- Örgütsel alanda KE Seksiyonlarının en önemli görevleri: a) işletmelerdeki komünist hücrelerin itinayla gizlenmesi, b) ....., c) provakosyonlara karşı mücadele, d) illegal çalışmaya geçebilmek için zamanında önlemler almak, e) gazeteleri gerçek yığın organlarına dönüştürmek, f) aşırı merkezciliğe, kumanda yöntemine karşı daha fazla inisiyatif.

Gençlik kitle örgütleri içinde mücadele düzeltilmeli, spor ve sıhhi yardım örgütleri gerçek kitle örgütlerine dönüştürülmelidir. Proleter kadınlar arasında çalışmanın küçümsenmesine son verilmelidir. Yeni kazanılan üyelerden kadrolar yaratmaya çalışılmalıdır.

Parti içi demokrasi, bolşevik özeleştiri, görevlerin uygun dağıtılması tüm parti çalışmasında uygulanmalıdır. M-L'in her çarpıtılmasına karşı uzlaşmaz mücadele, parti teorisinin saflığının korunması.

Kriz, kapitalizmin temellerini sarsmıştır. SB'nde sosyalizm tarihsel zaferler kazanmaktadır. Bu uluslararası karşı-devrimin saldırılarının azgınlaşmasına yolaçmaktadır. Buna KE Seksiyonları, kararlı ve çalışmalarını bolşevikleştirerek cevap vermelidir. Birlik cephesi temelinde en geniş yığınları örgütlemeli, işçi sınıfını siyasal kitle grevlerine götürmeli, işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmalı ve sömürülen sınıflar ile boyunduruk altındaki halkların tüm hareketini sosyalist dünya devrimi yoluna kanalize etmelidir.

GDS derlemesi, cilt 2, s. 379.

13. PLENUM (28.11. – 12.12.1933)
FAŞİZM, SAVAŞ TEHLİKESİ VE KOMÜNİST PARTİLERİN GÖREVLERİ

KUUSİNEN yoldaşın KEYK 13. Plenumuna Sunduğu Rapor İle İlgili Kabul Edilen Tezler

Son KEYK (XII.) toplantısında tespit edilen göreceli istikrardan sonra kapitalizmin genel krizinin gelişimi bütün dünyada kapitalist sistemin daha şimdiden ilerlemiş olan sarsıntısına varmıştır.

Uluslararası proletaryanın ve ezilen halkların siperi olan Sovyetler Birliği, sosyalist inşasını geliştirir ve iktidarını gittikçe daha fazla sağlamlaştırırken kapitalist dünyanın ekonomisinde bir parçalanma oluyor. Yoksulluğun, yıkılışın, açlığın halkası gittikçe daha fazla daralıyor. Emekçi sınıfların soyulması, diğer halklara karşı yağmacı savaşlar ve faşist şiddet yoluyla burjuvazi, en son sınırına dek ekonomik sömürü yöntemlerini güçlendiriyor. Ama aynı zamanda emekçi yığınların devrimci kızgınlığı ve sömürücü sınıfların katlanılmaz boyunduruğunun yıkılmasına olan eğilimleri gittikçe daha fazla büyüyor.

Hem kapitalist ülkelerdeki iç sınıf çelişkilerinin hem de uluslararası çelişkilerin olağanüstü gerilimi, devrimci krizin objektif koşullarının öyle bir olgunluğunu ortaya çıkartıyor ki, dünya şimdiden yeni bir devrimler ve savaşlar nöbetine yaklaşmış durumdadır.

1- Faşizm Ve Devrimci Krizin Olgunlaşması

Faşizm, finans-kapitalin en gerici, şovenist, emperyalist unsurlarının açık terörist diktatörlüğüdür.

Faşizm, tekelci sermaye için küçük burjuvazi içinde kitle tabanını sağlama almaya çalışır ve bunun için yollarından çıkmış, savrulmuş köylülere, büyük şehirlerde zanaatkarlara ve ANMENTELlere yönelir. O (faşizm-çn), işçi sınıfı içine girmeyi de ister. Faşizmin büyümesi ve Almanya'da ve bir dizi diğer kapitalist ülkelerde iktidarı ele geçirmesi demek;

a) sermayenin iktidarına karşı devrimci krizin ve geniş kitlelerin isyanının büyümesi;

b) kapitalistlerin diktatörlüklerini parlamentarizmin eski yöntemleri ve burjuva demokrasisi ile genelde koruyamayacak durumda olmaları;

c) dahası, parlamentarizm yöntemleri ve burjuva demokrasisinin, hem iç politikada (proletaryaya karşı mücadele) hem de dış politikada (dünyanın emperyalist yeniden paylaşımı için savaş) kapitalistlerin önünde köstek olması;

d) bundan dolayı sermayenin, ülke içinde açık terörist diktatörlüğe ve dış politikada emperyalist savaşlara doğrudan hazırlık olan sınırsız şovenizme geçme zorunda kalması demektir.

Burjuva demokrasisinin kucağında büyüyen faşizmde kapitalistler, kapitalizmi çöküşten kurtaracak olan bir araç görüyorlar. Sırf işçileri yanıltmak ve silahsızlandırmak için, sosyal-demokrasi burjuva demokrasisinin faşistleşmesini inkar ediyor ve demokrasi ülkeleri ile faşist diktatörlük ülkelerini ilkesel olarak karşı karşıya koyuyor. Diğer yandan faşist diktatörlük her ülkede burjuva diktatörlüğünün kaçınılmaz bir aşamasını oluşturmaz. Onu engellemenin olanağı, ancak mücadele eden proletaryanın, en çok sosyal-demokrasinin yıkıcı etkisiyle felce uğrayan güçlerine bağlıdır.

2- Tüm burjuva partilerinin, sosyal-demokrasinin de, burjuva diktatörlüğünün faşistleştirilmesi ile ilgili genel çizgisi, bu çizginin gerçekleştirilmesinde kaçınılmaz olarak kendi aralarında faşistleşmenin biçimleri ve yöntemleri üzerine görüş ayrılıklarına neden olur. Proletaryaya karşı pratikte polisiye şiddetin her biçimini uygulamaktan geri kalmayan tek tek burjuva grupları, aynı şekilde sosyal-faşistler, burjuva diktatörlüğünün faşistleştirilmesinin uygulanmasında parlamenter biçimlerinin korunmasına sahip çıkıyorlar. Ama faşistler burjuva demokrasisinin bu eski, sarsılmış biçimlerinin tamamen veya kısmen kaldırılmasında, faşistleştirilmenin açık faşist diktatörlüğün inşası ve faşist çetelerin terörü yoluyla gerçekleşmesinde ısrar ediyorlar.

Faşizm iktidarı aldıktan sonra diğer burjuva partilerini sıkıştırır, böler, harabeder (örneğin Polonya) veya tasfiye eder (Almanya, İtalya). Faşizmin siyasal tekel olma çabası, egemen sınıfların saflarında, faşistleşmekte olan burjuvazinin durumundaki iç çelişkilerden dolayı, uyumsuzlukları ve anlaşmazlıkları güçlendirir.

3- Almanya'da faşist diktatörlüğün kurulması bütün dünya önünde *Almanya sosyal-demokrasisinin yüzünü* ortaya çıkarmıştır.

1918 proleter devriminin kanla bastırılmasından, kesintisiz hainlik, grev kırıcılığı zincirine, tüm koalisyon hükümetlerine, devrimci işçilere karşı vahşi kanlı polis mahkemelerine, "ehven-i şer" adına Hindenburg'a oy verilmesine, faşist kitle çeteleri ile işbirliği için yağcı gayretine kadar, - işte bu, Alman sosyal-demokrasisinin, II. Enternasyonal'in önder partisinin hizmet karnesidir.

Alman sosyal-demokrasisi, SPD'nin ayak izleri üzerinde gezinen tüm II. Enternasyonal partilerinin bayraktarıydı ve bayraktarıdır.

Sosyal demokrasi, açık faşist diktatörlük ülkelerinde de,

proletaryanın devrimci birliğine, aynı şekilde Sovyetler Birliği'ne karşı savaşarak ve işçi sınıfını bölme yoluyla kapitalizmin varlığının uzamasında burjuvaziye yardım ederek hâlâ burjuvazinin temel sosyal dayanağı rolünü oynamaya devam ediyor. Fakat ülkelerin çoğunluğunda daha şimdiden çöküş sürecinde bulunmaktadır. Sosyal-demokrat işçilerin radikalleşmesi, sosyal-faşist önderler arasındaki ihtilafları güçlendiriyor. (Açık neo-faşist gruplar oluşmakta, yeni bir II 1/2. Enternasyonalde birleşmeye çalışan "sol" parçacıklar ayrışmaktadır.) Karşı-devrimci burjuvazinin hizmetçisi Troçki, acınacak entrikalarla boşuna IV. Enternasyonal'in kurulmasına ve Sovyet düşmanı iftiraları yaygınlaştırarak sosyal-demokrat işçilerin komünizm saflarına geçmelerini engellemeye uğraşıyor.

Emperyalist ülkelerin en güçlü antagonizmasının zemini üzerinde sosyal-demokrasinin uluslararası örgütü çöküyor. II. Enternasyonalin krizi bir gerçektir.

4- Finans oligarşinin ekonomi politikası, krizi aşacak, (işçilerin soyulması, kapitalistlere ve toprak sahiplerine yapılan sübvansiyon) kapitalizmin istikrarını eski haline getirecek durumda değildir, bilakis tersine kapitalist ekonomi mekanizmasının daha fazla çöküşüne (para sisteminin, bütçe düzensizliği, devletin iflası, tarım krizinin daha fazla derinleşmesi), kapitalizmin temel çelişkilerinin son derece şiddetlenmesine hizmet edecektir.

Bu durumda tüm kapitalist devletler hiçbir zaman varolmamış ölçüde savaş üretimini geliştirirler ve endüstrinin bütün dallarını ve tarımı da savaşın ihtiyaçlarına göre ayarlarlar. Bu yolla yaratılan yıkma ve yoketme araçlarına karşı "talep" son yıllarda açık enflasyonla (ABD, İngiltere, Japonya), aşırı dampingle ve gizlenmiş enflasyon (Almanya) ile bağ içinde bir dizi ülkelerde tek tek endüstri dallarında (özellikle demir ve metal endüstrisinde, kimya ve tekstil endüstrisinde)

üretim artışına neden oldu. Fakat üretimin üretici olmayan amaçlar için böylesi teşvikini veya üretimin enflasyon zemininde böylesi spekülatif sıçrayışlarına bir dizi diğer endüstri dallarında bir durgunluk veya düşüş eşlik eder (makine yapımı, inşaat endüstrisi ve kitle ihtiyaç maddeleri üretimi) ve gelişim seyri içinde mecburi olarak devlet maliyesini daha büyük düzensizliğe ve kapitalizmin genel krizinin daha fazla şiddetlenmesine yol açar.

Dış pazarlar ve sömürge pazarları için amansız mücadele şimdiden uluslararası ekonomik savaş biçimini aldı.

5– Bu yüzden, dünyanın şimdiki durumu üzerine, sanki kapitalizm durumunu sağlamlaştırmayı başarmış, sanki genel krizini aşma yolundaymış gibi sosyal demokrat yaklaşım tamamen yanlıştır. Devrimci krizden kısmi istikrara geçiş esnasında meydana gelen kapitalist devletlerin faşistleşmesinin ilk dalgasından farklı olarak bugün, kapitalist dünya kapitalist istikrarın sonundan, faşizmin gelişmesine ve emekçilerin devrimci dünya hareketine başka bir perspektif açan, devrimci krize geçmektedir.

Eğer burjuvazi devrimci hareketi bastırmak için en vahşi teröre başvursa bile, bu kapitalizmin yıkılmasında emekçilerin en ileri tabakalarının gözünü uzun zaman korkutamaz ve onları aktif eylemlerden alıkoyamaz; bu terör, sosyal-demokrasinin peşinden giden işçilerin çoğunda bile kızgınlık uyandırıyor, bu onları komünist ajitasyon ve propaganda için daha duyarlı yapıyor. Eğer burjuvazi sallanan diktatörlüğünü sık ısıkıya kapalı, biraraya toplanmış bir iktidarı yaratmak için faşist tarzda reorganize ederse, bu şu an sadece kendi sınıf terörünü değil, bilakis kendi iktidarını da dezorganize edecek unsurların da güçlenmesini beraberinde getirecektir: Bu burjuva yasallığının otoritesinin geniş kitlelerin gözünde yıkılmasına, burjuva kampındaki sürtüşmelerin büyümesine ve burjuvazinin temel sosyal dayanağı sosyal-demokrasinin

çöküşünün hızlanmasına götürecektir. Eğer burjuvazi, nihayet saldırgan savaş politikası ile dış politik durumu sağlamlaştırmaya çalışırsa, o uluslararası çelişkileri ve bundan kapitalizm için doğan tehlikeleri son sınırına kadar güçlendirecektir.

6- Bundan dolayı şimdi, kapitalist ülkelerdeki devrimci krizin hızla olgunlaşan objektif eğilimini görememek sağ oportünist hata olurdu. Fakat hem ekonomik hem politik bu eğilimlerin ve etkilerin varolması hiçbir şekilde devrimci gelişimin, karşıt güçlerin mukavemetine çarpmadan kendiliğinden ve engelsiz yükseleceği anlamına gelmez. Burjuvazinin faşist hiddetlenmesi yüzünden devrimci gelişme, aynı zamanda hem zorlaşacak hem de hızlanacaktır. İflas etmiş kapitalizmin egemenliğinin ne kadar yakın zamanda proletarya tarafından yıkılacağı, işçi sınıfının çoğunluğunun mücadeleye hazır olmasına, sosyal-demokrasinin kitle üzerindeki etkisinin, Komünist Partinin başarılı çalışmasıyla yıkılmasına bağlıdır.

Antagonist sınıf güçlerinin büyük gerginliğinin yaşandığı şimdiki durumda, tek tek kapitalist ülkelerde devrimci kitle hareketinin büyümesi eskiden olduğundan daha az sürekli veya düzgün bir karakter taşıyabilir. *Çin*'de - savaş, müdahale ve devrim. *Japonya*'da - devrimci güçlerin artması ve askeri faşist güçlerin büyük sınıf çarpışmalarına seferber edilmesi. *İspanya'da* - devrimin karşı devrim ile mücadelesi. *Birleşik Devletler*'de - işçilerin kitle grevleri ve çiftçilerin krizden çıkışın burjuva programına karşı isyanı. [??] Almanya'da durumun gerginliği, komşu ülkelerde sınıf ilişkilerini son derece şiddetlendiriyor. *Çekoslovakya*'da, *Avusturya*'da, *Baltık ülkeleri*'nde, *İskandinavya* ülkelerinde, *Hollanda*'da, *Belçika*'da, *İsviçre*'de. *Polonya*'da - işçilerin kitle grevlerine, Polonya köylerindeki büyük devrimci hareketler eşlik ediyor. *Bulgaristan*'da - işçi sınıfının çoğunluğu, teröre rağmen ka-

rarlı biçimde Komünist Partisinin arkasında duruyor. *Romanya*'da – barikat savaşlarıyla birlikte demiryolu işçilerinin büyük grevi.

Dünya proletaryasının ana kalesi *Sovyetlerin* güçlü *ülkesi,* son ekonomik zorlukları aşan ve emekçi kitlelerin refahını yeni, daha yukarı bir aşamaya yükselten, muzaffer işçi sınıfının ülkesi, muazzam sosyalist zaferlerle aynı zamanda bütün ülkelerin emekçilerini devrimci mücadelelerinde canlandırıyor.

Kapitalizmin temel kaleleri derin, çözülemez çelişkilerinden dolayı şimdiden yıkılıyor. Dünya ekonomik krizi kapizalizmin genel kriziyle sıkı sıkıya birbirine geçmiş ve kapitalist dünyanın tüm temel çelişkilerini öyle bir ölçüde şiddetlendirmiştir ki, her an, ekonomik krizin devrimci krize dönüşümü demek olan değişiklik başlayabilir. Uluslararası proletaryanın önünde, kapitalist dünyanın bu krizini, proleter devrimin zaferine dönüştürme büyük görevi duruyor.

II. Emperyalistler tarafından yeni dünya savaşının burjuvazinin, sadece kendi ülkesinin emekçileri üzerindeki sömürünün artırılmasıyla krizden çıkmanın olanağı bulunmadığı şeklinde gelişen kanaati, emperyalistleri, esas kartlarını savaş lehine oynamaya sevk ediyor. Uluslararası durum yeni bir dünya savaşının arifesini gösteren tüm belirtilere sahip.

1– Yeni dünya savaşının yangını büyük okyanus havzasında tutuşuyor. Burjuva-derebeyi monarşisinin derin iç krizi tarafından harekete geçirilen Japon askeri kliği, Çin'e karşı istila savaşma devam ediyor ve Kuomintang'ın yardımıyla Kuzey Çin'i boyunduruğu altına aldıktan sonra, Moğol Halk Cumhuriyeti'ne karşı hazırlıyor.

İngiliz emperyalizmi ellerini Çin'in Güneydoğu vilayetlerine, Tibet'e, Seçuan'a, Fransızlar Jünnan'a uzatıyorlar. Japonya'nın faşist askeri kliği, Çin'deki anti-emperyalist ve tarım devrimine karşı hücum boğasıdır. Amerikan, Japon ve İngiliz emperyalizmi, Kuomintang'ın, Çin'deki tek halk ikti-

darına, Çin Sovyetlerine karşı 6. seferinin arkasında durmaktadırlar. Çin'deki Sovyet devriminin zaferleri, Mançurya'daki partizan savaşı, Japonya'daki devrim güçlerinin artması ve sömürge halklarının kurtuluş hareketi, emperyalistlerin arka cephesinin (hinterland) yeni bir cephe oluşturuyorlar. Çin'deki Sovyet devrimi, dünya devriminin önemli bir faktörü haline geldi.

2- Japon askeri kliği, Alman ve İngiliz emperyalistleri ile *Sovyetler Birliği'ne karşı* doğudan ve batıdan karşı-devrimci bir savaş çıkartmak için kırıştırıyor. Japonya'nın faşist askeri kliği Sovyetler Birliği'ne karşı aralıksız olarak provokasyonlar politikası güdüyor, Sovyet topraklarının işgalini planlıyor ve Sovyetler Birliği'ne karşı karşı-devrimci savaşın öncüsü olarak ortaya çıkıyor. Aynı zamanda nasnoyal-sosyalistler, uluslararası burjuvaziye Sovyetler Birliği'ne karşı paralı askerler olarak kendilerini beğendirmek istiyorlar; onlar İngiliz, İtalyan ve Polonya emperyalizmiyle entrikalar çeviriyorlar (Alman-Polonya görüşmeleri). Sovyetler Birliği'ne karşı savaşın baş örgütleyicisi olarak, Fransız emperyalizminin yerine şimdilerde İngilizler geçiyor.

Sovyetler Birliği, boyuneğmez ve sağlam barış politikası ile tüm emekçilerin yararına önemli başarılar elde etti (bir dizi saldırmazlık anlaşmaları, bir dizi yeni tanımalar, saldırganın saptanması, İngiliz ambargosunun zorunlu kaldırılışı). Sovyetler ülkesi, barışın ve emperyalist haydutların saldırısına karşı, zayıf devletlerin bağımsızlığının yegane siperidir. Sovyetler Birliği proleter politikası ile gittikçe daha fazla, tüm dünyanın emekçilerinin ve ezilen halklarının güvenini kazanıyor. Sovyetler Birliği iktidarının güçlü gelişmesiyle savaşın çıkması önünde engel olurken, böylelikle en gerici, en saldırgan emperyalist grupların kendisine karşı yeni bir kudurma nöbetine neden oluyor.

3- Avrupa'da savaşın esas kışkırtıcısı olarak Almanya'nın faşist hükümeti, Danzig'de, Avusturya'da, Saar bölgesin-

de, Baltık ülkelerinde, İskandinavya'da karışıklık çıkarmayı provoke ediyor. Versay'a karşı mücadele bayrağı altında Alman emperyalizmi yararına Avrupa'nın kanlı yeniden düzenlenmesi için bir blok oluşturmaya çalışıyor. Emperyalist çelişkilerin esas nesneleri için ateşli bir şekilde başlarında ya Fransa'nın, ya İtalya'nın ya da onların arkasından entrikalar çeviren İngiltere'nin bulunduğu emperyalist bloklar oluşturuluyor. Avrupa, her an patlamaya hazır bir barut fıçısı haline geldi.

İngiltere ve Birleşik Devletler, Avrupa'daki savaş öncesi alarmı ve Uzak Doğu'daki olayları kullanarak, Atlas Okyanusu ve Büyük Okyanus üzerindeki dünya egemenliği uğruna emperyalist final mücadelesi için hazırlıklarını güçlendiriyorlar.

4– Bu durumda *sosyal-demokrasi,* kendi burjuvazisinin emperyalist çıkarlarını desteklemekte hiçbir şeyden korkmuyor ve bunu Sovyetler Birliği'ne karşı uluslararası sermayeye uşaklık hizmeti ile birleştiriyor.

Japonya'daki sosyal-demokrasi ve sendika önderleri, General Araki'nin yaptığı gibi, Japon emperyalizminin Asya'da uygarlaştırma misyonu olduğunu ilan ediyorlar ve kendi burjuvazisinin Çin'deki haydutça istilalarını "sosyalizmin çıkarları" ile haklı çıkartıyorlar. İngiltere'de nasyonal labouristler (milliyetçi İşçi Partililer) konservatiflerle (Muhafazakârlar) beraber İngiliz emperyalizminin soygun politikasını yürütüyorlar. İşçi Partisi, hükümete karşı göstermelik muhalefetle işçileri kandırıyor ve esasta aynı emperyalist politikayı sürdürmek için bakanlık görevleri almayı amaçlıyor. Fransız sosyalistleri (Çekoslovakya, Polonya vd.'nin sosyal-demokrasisi gibi), "demokrasinin savunulması" ve "Alman faşizmine karşı savunma" adı altında "ulusun kutsal birliğini" gerçekleştiriyor ve Almanya'ya karşı savaş hazırlıklarına aktif katılıyorlar. Alman sosyal-demokrasisi, Reichstag'da açık olarak, bir savaş serüvenini hazırlayan Alman faşizminin ulusal cephesi lehine oy verdi.

Aynı zamanda II. Enternasyonal ve Amsterdam Enternasyonali, politikalarını savaş öncesi duruma uyduruyorlar ve kendi burjuvazilerinin çıkarlarını sağlama almayı amaçlıyorlar ve esas darbeyi Sovyetler Birliği'ne karşı yöneltiyorlar. Onlar ikiyüzlülükle, "savaşa karşı genel grev ve boykotla cevap vermeye" hazır olduklarını, ama onlar peşinen, sadece Milletler Cemiyeti tarafından saldırgan olarak nitelendirilen devlete karşı çıkacaklarını açıklıyorlar; onlar yalandan faşist Almanya'ya karşı boykot yapıyorlar, bu gerçekten yerine getirildiğinde ise onlar işçileri kovuşturuyorlar. Pisifizm, savaşa ve faşizme karşı mücadele sloganı altında Sovyetler Birliği'ne karşı-devrimci savaş için kapitalist ülkelerin kamuoyunu hazırlamada öncü olarak ortaya çıkıyor.

Burjuvazi kapitalizmin çöküşünü cani emperyalist savaşla ve muzaffer sosyalizmin ülkesine karşı karşı-devrimci bir seferle ertelemek istiyor. Uluslararası komünizmin büyük tarihi görevi, *kapitalizmin çöküşünü hızlandırmak için, daha çıkmadan önce savaşa karşı en geniş kitlelerin harekete geçirilmesinden* oluşuyor. Savaştan önce devrimin zaferi için sadece bu bolşevik mücadele savaşla bağıntı içinde devrimin zaferinin garantisini yaratır.

III- Komünist Partilerin Görevleri

Burjuvazinin, kitlelerin galeyanını, huzursuzluğunu, kızgınlığını, diktatörlüğünü sağlamlaştırma çıkarına *faşistleştirme* ve *savaş* kanalına aktarmaya çalıştığı, devrimci dünya krizinin olgunlaştığı koşullarda komünistlerin esas görevi, kitle hareketini, sömürücü sınıfların diktatörlüğünü devirme mücadelesine yöneltmekten oluşuyor.

A- Faşist İdeolojiye Karşı Mücadele

Komünistler:

Her ülkede şovenizmin maskesini düşürmek için kitlele-

rin önünde *günlük somut* çalışma yürütmelidirler ve bunun karşısına proleter enternasyonalizmini koymalıdırlar.

Emperyalist anavatanlarda tam kararlılıkla sömürgelerin bağımsızlığı ve bağımlı ulusların her türlü ulusal baskıdan kurtuluşları için çalışmalıdırlar. Ulusal çelişkilerin merkezlerinde, emperyalist işgal ve şiddet politikasına karşı (Yukarı Silezya, Saar bölgesi, Kuzey Bohemya vs.) komünistler, kendi kaderini tayin hakkı için mücadele etmelidirler; bütün bu bölgelerde, Avusturya ve Danzig'de olduğu gibi onlar, kendi yerli burjuvazisinin şovenizmine ve Alman faşizminin "3. Reich"ına katılmaya karşı çıkmalıdırlar.

Ekim devrimi ile kurtulan halklar tarafından ulaşılan, Sovyetler Birliği'ndeki ulusal sorunun çözümü ve muazzam ekonomik, sosyal ve kültürel başarıları geniş olarak herkesin anlayacağı şekilde kamuoyuna duyurmalıdırlar.

B- Burjuva Devlet İktidarının Faşistleşmesine Ve Savaşa Karşı Mücadele

Sözümona "demokratik" ülkelerin faşistleşmesine karşı mücadelede komünist partiler, herşeyden önce, komünist partileri pasifliğe mahkum eden, faşist diktatörlüklerin ve emperyalist savaşların *kaçınılmaz* olduğu, faşistleşmenin ve emperyalist savaş tehlikesinin gelişme hızının, oportünist şekilde küçümsenmesi gibi, kaderci, bozguncu tavrı reddetmelidirler.

Faşist diktatörlüğün emekçiler için nasıl bir ekonomik ve politik köleleştirme anlamına geldiği üzerine aydınlatmada, kitlelerin önünde, faşistlerin ne sosyalist ne de yeni bir toplum düzeninin taşıyıcıları olmadıkları, bilakis kapitalistlerin uşakları ve etek yalayıcıları oldukları gerçeğinin açığa vurulmasında komünistler, sendikaların, işçi basınının, işçi yurtlarının, grev özgürlüğünün, işçi toplantılarının savunulması için kitleleri zamanında seferber etmelidirler. Protestolar, yürüyüşler, grevler düzenlemelidirler ve faşist terör çete-

lerini püskürtmek için kendini koruma birliklerini kurmalıdırlar.

Faşist diktatörlüğe karşı mücadelede komünistler;

a) emekçilerin *günlük* ekonomik ve politik çıkarlarının savunulmasından yola çıkarak, faşizmin demagojisinin ve provokasyonlarının (Reichstag yanını, Reichstag seçimlerindeki sahtekârlık vs.) maskesini düşürerek, grevler çıkararak ve proletaryayı politik kitle grevlerine yaklaştırarak, işçileri, köylüleri ve şehirli emekçileri dolandıran faşist diktatörlüğe karşı kitleleri harekete geçirmek zorundadırlar;

b) tüm *faşist kitle örgütlerine* girmelidirler ve çalışma kamplarında devrimci çalışma yürütmelidirler; bunun yanında devrimci işçilerin faşist sendikalardan bireysel olarak ayrılmalarına karşı mücadele etmelidirler, bununla beraber işçilerden faşist sendikalara girmelerini talep etmemelidirler. Faşist örgütlerin içinde devrimci çalışmayı devam ettirmenin yanı sıra komünistler, tüm kitle hareketlerini, faşist sendikalardaki hoşnutsuzluğun kitlesel ifadesini, *bağımsız sınıf birliklerinin* ( ) kurulması ve güçlendirilmesi için kullanmak zorundadırlar.

c) Köylülere kendi ekonomik durumundan somut örnekler vererek, faşizmin politikasının toprak sahiplerinin ve büyük çiftçilerin çıkarına olduğunu ortaya koymalıdırlar; emekçi köylüleri faşist örgütlerden ayırmak, taşradaki bütün çalışmanın ana kaldıracı olarak *tarım proletaryasını* bağımsız sendikalarda örgütlemek için, taşradaki faşist kitle örgütlerine girmek zorunludur.

Savaşa *karşı* mücadelede komünistler, şimdiden emperyalist savaşı iç savaşa dönüştürmeye hazırlanmalı ve bunun yanında her ülkede güçlerini emperyalizmin *savaş mekanizmasının esas nesnelerine* yoğunlaştırmalıdırlar.

Komünist partiler, ajitasyonu artırmanın yanında mutlaka *kitle eylemlerinin* pratik örgütlenmesini (savaş yürüten ülkeler için siparişlerinin yerine getirilmesinin engellenmesi, savaş manevrasına karşı yürüyüşler, birlik ve cephane nakli-

yatını yollamayı kabul etmeme vs.) ve *orduda ve donanmada siyasi aydınlatma çalışmasının güçlendirilmesini* amaçlamalıdırlar.

KEYK'in 13. toplantısı, KE'nin bütün seksiyonlarını, dünyanın bütün işçi ve emekçilerini emperyalistlerin karşı devrimci komplosuna karşı Sovyetler Birliği'ni fedakârca savunmaya, Çin devrimini ve onun Sovyet iktidarını emperyalist müdahaleye karşı savunmaya çağırır.

C- Sosyal Demokrasiye Karşı Tabandan Birlik Cephesi İçin

Sosyal demokrasiye karşı mücadelede komünistler, işçilere, sosyal demokrasinin ve II. Enternasyonalin en son iflasının tarihi kaçınılmazlığını göstermelidirler; sosyal demokrasinin ikiyüzlü, haince tüm safsatalarının kitleler önünde açığa çıkarılıp parçalanmasıyla komünistler, sosyal demokrat işçileri KP önderliği altındaki aktif devrimci mücadele için kazanmalıdırlar.

KEYK'in 13. toplantısı, KEYK başkanlığının birlik cephesi üzerine çağrısını onaylar ve KEYK siyasi sekreterliğinin İngiliz bağımsız partisi ile yazışmasındaki tavrını tamamen onaylar. Emperyalist savaş ve Ekim Devrimi döneminde işçi sınıfını ihanetiyle bölen sosyal-demokrasi, tüm ülkelerde II. Enternasyonalin direktiflerine uyarak, komünist partilerin yekpare sınıf eylemleri yapma önerilerini reddetti, Amsterdam ve Paris'te oluşturulan faşizme karşı birlik hareketini rahatsız etti, sürekli olarak faşizm ve savaş karşısında proletaryanın bölünmesini derinleştirmek için gayret sarfetti.

KEYK'in 13. toplantısı, KE'nin bütün seksiyonlarını ısrarlı bir şekilde sosyal-demokrasinin hain liderlerine karşı ve onlara rağmen sosyal-demokrat işçilerle birlikte mücadele cephesinin gerçekleşmesi için mücadele etmeye çağırır.

Toplantı, 1 Nisan 1933 tarihli KEYK başkanlığının Almanya'daki durum üzerine kararını ve Thälmann yoldaşın

başında bulunduğu Almanya KP MK'sının faşist darbe sırasında ve öncesinde yürüttüğü siyasi çizgiyi tamamen onaylar. Toplantı Almanya Komünist Partisi'nin faşist diktatörlüğe karşı bolşevik, kahramanca mücadelesinin önemini vurgular.

D- Kitle Çalışmasının Görevleri Ve Komünist Partilerinin Sağlamlaştırılması

Bu temel görevlerin yerine getirilmesi, KP'lerin *tüm kitle çalışmasının,* özellikle bu çalışmanın hâlâ en zayıf parçasını oluşturan işletmelerde ve sendikalarda çalışmanın gerçek bir değişikliğini gerektirir. Komünistler, emekçiler arasındaki müthiş kaynama karşısında, kitlelerin moral durumuna kulak vermeye, slogan ve talepleri hareketin bugünkü seviyesini çıkış noktası alarak ve aynı zamanda işçilere devrimci çözüm yolunu göstererek dile getirmeye zorunludurlar.

Bunun anlamı şudur:

a) *Ajitasyon* ve *basının* içeriğini ve dilini proletaryanın ve emekçilerin en geniş katmanlarına göre buna ilişkin ajitasyon ve kitle eylemlerinde (yürüyüşlerde, grevlerde ve diğer kitle eylemlerinde) komünist partisinin çehresi gösterilmelidir;

b) *en kısa sürede işletmelerdeki* çalışmalarda kesin bir dönüşüm gerçekleştirilmeli, parti örgütlerinin güçlerini önemli işletmelerde yoğunlaştırmalı ve günlük sınıf savaşı yönetiminin siyasi seviyesi işletme hücreleri aracılığıyla yükseltilmelidir;

c) *sendika çalışmasının* ve özellikle *reformist sendikalarda* ve faşist, Hıristiyan sendikal kitle birliklerindeki çalışmanın oportünist, teslimiyetçi, küçümsenmesine, KEYK'in 12. toplantısı tarafından verilen sendikalarda çalışma ile ilgili direktiflere uygun olarak bir son verilmelidir;

d) *işsizler arasında* gerçek bir *kitle çalışmasının* gelişmesi, buna ilişkin sosyal sigorta için, komün desteğinin değişik *biçimleri için* yorulmak bilmez bir mücadele yürütülmelidir;

e) *kırda devrimci çalışmayı* güçlendirmeli, büyük toprak sahiplerinin ve büyük çiftçilerin "yekpare köy" sloganının karşısına emekçilerin sınıf sloganlarını ve Sovyet devriminin tarım programını koymak; ama aynı zamanda proletaryanın ve köy yoksullarının çıkarlarına karşı gelen büyük çiftlik sahiplerinin taleplerine karşı çıkmak; tarım işçileri, yoksul köylüler ve yarı proleter köy unsurları arasında dayanak noktaları oluşturmak (tarım işçileri sendikaları, köylü komiteleri) ve küçük ve orta köylülüğün esas kitlesi kazanılmak zorundadır;

f) *kadınlar* arasındaki kitle çalışması güçlendirilmeli ve aynı zamanda şimdiden savaş esnasında bir dizi olay için harekete geçirilmiş yoldaşların yerine geçebilecek partiye bağlı bir kadın örgütlenmesi oluşturulmalı ve eğitilmelidir;

g) gençlik birliğinin kapalılığı aşılmalı ve işçi gençlik kitlelerine doğru gerçekten yönelme ele alınmalı, askerileştirmenin ve faşistleştirmenin devlet şiddet sistemine karşı mücadele edilmelidir; KP'ler, komünist gençlik birliklerine, burjuva ve reformist gençlik kitle örgütleri (kültürel, sportif vd.) içindeki çalışmalarının gelişmesinde ve işletmelerde gençlik hücrelerinin kurulmasında her biçimde yardımcı olmak zorundadırlar.

KEYK'in 13. toplantısı, tüm KP'lerin en önemli görevi olarak, alınan *kararların,* özellikle *kitle çalışması* üzerine olanların yerine getirilmesinin sürekli ve doğrudan kontrol etmek, saflarını örgütsel olarak sağlamlaştırmak, kendini *illegaliteye hazırlamak,* her parti örgütünün her parti üyesinin *disiplinini* ve mücadele yeteneğini yükseltmek olduğunu tespit eder.

Bütün durum KP'lerden, *kadrolarının* aynı zamanda illegaliteye hazırlanmasını, *provokasyonlara* karşı *mücadelenin ciddi* örgütlenmesini, kitlelerle *en iyi bağların* azami şekilde korunması ile *en sıkı gizlilik* yöntemlerinin birleştirilmesi, illegal örgütlerin yapısındaki ve çalışmasındaki *şematizmin* aşılmasını talep eder.

Şadece parti örgütlerinin tüm çabalarının illegal işletme hücrelerinin oluşturulmasına yoğunlaştırılması ve komünist fraksiyonların bütün kitle örgütleri içinde çalışmasının artması kitlelerle bağı ve aynı şekilde azami gizliliği ve etkiyi sağlayabilir.

Bu görevlerin yerine getirilmesinde komünistler, kitle çalışmasının geliştirilmesi için bütün legal olanakları kullanmalı ve legal çalışmayı illegal çalışma ile birleştirmelidir.

KEYK'in 13. toplantısı, KE'nin tüm seksiyonlarından oportünizmin her biçiminin ve özellikle sağ oportünizmin (Guttmann, Remmele, Neumann, Alman devriminin perspektiflerinin değerlendirilmesinde diğer ülkelerdeki bozguncular) kökünün kazınmasını talep eder, yoksa komünist partileri, işçi kitlelerini Sovyet iktidarı için muzaffer mücadelelere götüremezler.

E- Krizden Çıkışın Devrimci Yolu İçin, Sovyet İktidarı İçin!

1 – Komünist partiler, tam bir kesinlikle kitlelere kapitalizmin krizinden devrimci çıkış yolunun görevlerini göstermelidir.

Canlı canlı çürümüş olan kapitalizmi kurtarmak için faşistlerin ve sosyal-faşistlerin kocakarı ilaçlarının tersine komünistler, kitlelere kapitalizmin hastalığının iyileşmez olduğunu göstermek zorundadırlar; bundan dolayı komünistler, emekçilerin günlük taleplerini tüm gücüyle savunarak, açlık ve sömürü altında acı çeken kitlelere yorulmak bilmez şekilde emekçiler güçlerini, sermayenin egemenliğine karşı saldırmak ve onu yıkmak için birleştiremedikleri sürece, sermayenin devam edecek saldırılarının darbeleri altındaki berbat durumlarının daha da kötüleşeceğinin tüm gerçeğini göstermek zorundadırlar.

Kapitalizmin genel krizinden, Ekim Devriminin gösterdiğinden başka hiçbir çıkış yolu yoktur. Sömürücü sınıfların

proletarya tarafından devrilmesi, bankalara, fabrikalara, işletmelere ve maden ocaklarına, taşıma araçlarına, evlere, mal stoklarına ve toprak sahiplerinin, kilisenin, hanedanlıkların topraklarına el konulması.

2– *Büyük Sovyet ülkesi yaşayan örnek olarak* güçlü bir şekilde tanıtılmalı ve bütün kapitalist ülkelerdeki emekçilere ve ezilenlere açıklanmalıdır; her burjuva devlet gittikçe daha fazla toplumsal ekonomik asalak olarak halkın iktisadi gücünü yiyip bitirirken, kapitalizmin anarşi ve krizinden kurtulmuş olan Sovyet ekonomisinin nasıl engellenmeden üretici güçlerini sosyalist planlılık ilkelerine göre geliştirecek durumda olduğu, Sovyetler Birliği işçi ve emekçilerinin bu gelişmeyle ve bunun gelişme hızıyla nasıl doğrudan ilgilendikleri, aynı zamanda proleter Sovyet iktidarının örgütü ve toplumun egemen üretim örgütü olan devletinin, nasıl sürekli toplumsal zenginliği ve böylelikle bütün emekçilerin refah düzeyini yükselttiği gösterilmelidir.

Sovyetler Birliği işçilerinin ve kollektif köylülerinin sınıf mücadelesinin tüm cephelerinde ve sosyalist inşadaki büyük zaferlerinin deneyimleri ışığında, değişik ülkelerde koşulların özelliği gözönüne alınarak, her ülkede emekçilere *Sovyet sisteminin onlara kendi ülkelerinde ne getireceğini gösterecek* bir program geliştirilmelidir. Bu arada Sovyet iktidarı altında işsizliğin ve yarın korkusunun nasıl ortadan kaldırılacağı; köy emekçilerinin feodalizmin tüm kalıntılarından; her türlü kölelikten nasıl kurtulacakları; tüm topraksız ve az topraklı (toprak yoksulu) köylülere nasıl toprak sağlanacağı ve köylü kooperatiflerinin ve kollektif iktisadın nasıl desteklenecekği ve işçi gençliğin ve tüm emekçilerin kültürel gelişimi için bütün olanakların nasıl yaratılacağı vs., özellikle öne çıkarılmalıdır.

İşçilerin ve yarı proleterlerin kitle örgütünün temelini oluşturduğu Sovyet iktidarı, önceden kapitalizm tarafından ezilen kitlelerin, demokrasiden gerçekten ve geniş olarak yararlanmasını olanaklı kılar.

Sovyet iktidarı proletarya diktatörlüğünün devlet biçimidir.

Sovyet iktidarı, burjuva-demokratik devrimin sosyalist devrime doğru gelişmesini güven altına alan (Çin vb.) proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün devlet biçimidir.

O, emekçiler için demokrasi, fakat sömürücüler için sıkı bir diktatörlüktür.

3- Komünist partilerinin kitle çalışmasında ısrarla *iktidar* sorunu üzerinde durulmalıdır. KE'nin temel sloganı *Sovyet iktidarıdır.*

Sovyetler Birliği örneği, *bolşevizmin* örneğidir. Bütün emperyalist ve sömürge ülkelerin sömürülen ve ezilenlerine çareyi ve kurtuluşu sadece *bu* örnek gösteriyor.

Bolşevizmin örneği, proleter enternasyonalizminin örneğidir. Sosyalist devrimin zaferi ancak, devrimci proletaryanın uluslararası bağlarının güçlenmesiyle mümkündür. Bolşevizmin yolu, bütün milliyetlerin ve ırkların proleter güçlerinin birleşme yoludur, onların, ezenlere ve sömürenlere karşı Sovyet proletaryası ile omuz omuza birlikte mücadelesinin yoludur. KEYK toplantısı, KE'nin tüm seksiyonlarını, olayların her değişiminde uyanık olmakla ve bir dakika bile kaybetmeden tüm güçlerini, iktidarı almak için önümüzde duran belirleyici öneme sahip mücadelelere hazırlamakla görevli kılar.

GDS derlemesi, cilt 2, s. 393.

1929

BELA KUN

SOSYAL-REFORMİZMİN SOSYAL-FAŞİZME GELİŞİMİ

(Bir analiz denemesi)

Daha KE'in 5. Kongresinde sosyal-demokrasinin sosyal-faşizme geliştiği görüldü, orada şu tespit yapıldı: "burjuva toplumun ilerleyen çöküşü ile birlikte tüm burjuva partiler, *özellikle sosyal-demokrasi az ya da çok bir faşist karaktere* büründüler. *Faşizm ve sosyal-demokrasi, büyük kapitalist diktatörlüğün aynı aletinin iki yönüdürler,* bu yüzden sosyal-demokrasi, faşizme karşı mücadelesinde proletaryanın, *hiçbir* zaman güvenilir bir müttefiği olamaz."

5. Kongreden sonraki kapitalizmin beş yıllık gelişimi, kapitalizmin korunmasında büyük kapitalist diktatörlüğün *esas* aygıtının, gittikçe daha fazla biçimde faşizm olduğunu göstermiştir. Şu veya bu biçiminde faşizm, emperyalistlerin savaş hazırlığı için arka cepheyi sağlama alma yöntemidir.

Faşizm bugün, "illegal mücadele aracı" olmaktan çıkmış "*legal mücadele aracı*", bir dizi ülkede esas mücadele aracı olmuştur. *Sosyal-demokrasi de gelişmesinin yeni bir aşamasına ulaşmıştır.* Sosyal-reformizm, siyasal olarak demokrasi (yani burjuva demokrasisi) ile özdeşti. Ama artık her durumda, burjuvazinin proleter devrime karşı varlık savaşında sosyal-demokrasinin, demokratik yöntemlerin savunucusu olduğu söylenemez. Bütün büyük partilerin gelişimi sosyal-reformizmin, gittikçe daha hızlı biçimde sosyal-faşizme geliştiğini göstermektedir. Tam da bu yüzden bugün faşizm, *-ve özel-*

likle sosyal faşizm – uluslararası devrimci işçi hareketinin bir sorunu haline gelmiştir. O bugün, savaş sonrası ilk dönemde devrimci durumun ortaya çıktığı zamanda, sözümona "saf demokrasi"nin (yani, merkezciler tarafından burjuva-demokrasisinin, "saf", "sınıfsız" demokrasi diye çarpıtılması) oynadığı rolün hemen hemen aynısını oynamaktadır. O zamanlar 2 1/2. Enternasyonalcilerin yaptıklarını bugün, KE. içindeki sağ ve uzlaşmacılar, tüm oportünist unsurlar veya KE. dışında sosyal-reformizme, oradan da sosyal-faşizme yönelenler yapmaktadır.

1- Demokrasi Ve Faşizm

Alman uzlaşıcılar, sosyal-demokrasinin sosyal-faşizme gelişimi üzerine şunu söylüyorlar: "Burjuva devletin proletaryaya karşı her baskı önlemini faşizm, sosyal-demokrasinin bu baskı önlemlerine her katılışını da sosyal-faşizm olarak nitelendirmek Marksizme uygun değildir".

Uzlaşıcılar, sosyal-demokrasinin sosyal-faşizme gelişme gerçeğini görmüyorlar. Onlar *faşizmin, kapitalist diktatörlüğün sağlamlaştırılmasında, sömürünün korunmasında burjuvazinin esas, legal mücadele aracı haline geldiğini* görmek istemiyorlar.

Uzlaşıcıların şimdi gizli olarak söyledikleri şeyi, Brandlerciler merkez yayın organları "Akıma Karşı"da çoktandır açık olarak söylüyorlar: "Faşizm, burjuva parlamentarizme karşı koymaya başladığı yerde kazanıyor. Bu parlamentarizmin karşıtına dönüştüğü yavaş yavaş bir geçiş değil, bir sıçrama bir darbedir". Bu yaklaşım faşizm ile burjuva demokrasisi arasında, proleter ve burjuva diktatörlüğü arasında olduğu gibi ilkesel bir çelişki görmektedir. O, "saf", "sınıfsız" demokrasi bakış açısından bakıp, faşizm ile burjuva demokrasisinin aynı sınıf içeriğine sahip olduğunu görmek istememektedir. Bu savaş zamanı dönemin merkezciliğine geri dönüştür.

Bu yaklaşımın anlamı, burjuva parlamenter demokrasi-

nin faşizme karşı korunmasının, işçi çıkarlarının bir savunma aracı olarak görülmesidir. Onlar "saf" demokrasi olarak ortaya çıkan burjuva demokrasisinin, Engels'in öngördüğü ve Lenin'in belirttiği gibi karşı-devrimci rolünü unutuyorlar. Engels, 11 Aralık 1884 tarihli Bebel'e mektubunda "devrim anında saf demokrasinin, tüm burjuvazinin, hatta feodallerin bile son kurtuluş umudu olarak ortaya çıktığım" (48 Mart-Eylül) yazar. Lenin'de "şu anki kriz gününde tek düşmanın saf demokrasi etrafında gruplaşan bütün gericilik" olduğunu söyler.

Kapitalizmin barışçı gelişim zamanında "işçi sınıfı çıkarları uğruna mücadele için en iyi zemin" olan burjuva demokrasisi, "kriz ve sonraki günlerde" tüm gericiliğin (sosyal-demokrasinin de) yoğunlaşma noktasıdır. Savaştan sonra devrimci durumun ortaya çıktığı zamanda karşı-devrimci şiddet, devrimci proletaryaya karşı demokrasi bayrağı altında saldırdı, çünkü:

1- Bir dizi ülkede burjuva-demokratik dönüşüm tamamlanmamıştı (Almanya, Avusturya-Macaristan, Balkan ülkeleri ve Rusya), buralarda burjuva-demokratik devrim, ilk gününden itibaren karşı-devrim olarak ortaya çıktı.

2- "Eski demokrasi" ülkelerinde (İngiltere, Fransa vb.) demokrasinin tekrar tesis edilmesi, halkın gözünde savaş durumunun, olağanüstü yasaların kaldırılması demekti. Bu yüzden bu ülkelerde de ayaklanan işçi kitlelerini bastırmak için "saf demokrasi" uygun bir araçtı.

3- İktisadi kriz ve savaş yüzünden iyice zayıflayan burjuvazi, egemenliğini korumak için "saf demokraside" bir çare gördü. "Eski" ve "yeni" demokratik ülkelerde ezilenlerin hakları artırıldı, buna paralel olarak işçi sınıfına karşı o zamana kadar görülmemiş kaba askeri şiddet ile gidildi. Burjuvazi bu zaman içinde sözümona "saf demokrasi"nin temsilcisi olarak sosyal-demokrasiyi önplana sürdü, "demokratikleşme" ve askeri şiddet kullanımı aynı anda sosyal-demokrasi bayrağı altında uygulandı.

Devrimci durum ile istikrara kavuşma dönemi arasında, aynı şekilde istikrarın ilk döneminde kapitalizmin korunma yöntemlerinde bir değişiklik görüldü. Demokraside umduğunu bulamayan küçük burjuva yığınlar (zanaatkarlar, küçük köylüler, aydınlar) faşist hareketi oluşturdular ve ülkelere göre değişik olmak üzere proleter devrime mesafeli yaklaştılar. Az ya da çok anti-kapitalist özellikler taşıyorlardı. Faşist hareketler, "Halk hareketi", küçük burjuva yığınların hareketi olarak oluştular ve başlangıçta demokrasiye karşı çıkmadılar. Taraftarları "demokratik sınıfların" saflarından geliyordu ve talepler sosyal-demokratlardan daha az demokratik değildi. Faşistler İtalya'da diğer demokratik partilerden, bu arada sosyal-demokratlardan da daha az demokratik olmayan talepler ile ortaya çıktılar ve zamanla faşizmin anti-demokratik partisi olarak geliştiler. Diğer ülkelerde faşizmin gelişimi tabii ki İtalya'dan değişiktir, ama tüm faşist örgütlerin ortak özelliği, başlangıçta demokratik taleplerle ortaya çıkıp zamanla anti-demokratik partilere gelişmeleridir. Brandlercilerin ve uzlaşmacıların sosyal-demokrasinin sosyal-faşizme gelişimini reddetmeleri, faşizm ile demokrasiyi ilkesel iki ayrı sistem olarak karşı karşıya koymaları, burjuva demokrasisini sınıfsız bir demokrasi olarak görmekten başka birşey değildir.

Burjuvazinin güçlenen konumu, bir dizi "demokratik hakların" geri alınması, burjuvazinin sadece sosyal-demokratları değil faşistleri de kullanması, sadece Noske gibilerini değil, faşistleri de finanse etmesi anlamına gelmektedir. Duruma göre burjuvazi, bir sosyal-demokratları, bir faşistleri ön plana sürmektedir. Ve mümkün olduğu yerde burjuvazi faşist diktatörlükler kurup, demokratik hakları bir kenara atmaktadır. Burjuvazi istikrar durumuna göre, sosyalist devrime karşı, bir sosyal-demokrasiyi, bir faşistleri kullanmaktadır.

Gelişim, faşist metodlar ile demokratik metodların sürekli daha fazla kaynaşması ile karakterizedir. Parlamentariz-

min mutlak olarak faşizmin karşısına konulması yanlıştır. Mussolini İtalya'da uzun süre parlamento ile, liberal hatta katolik partinin yardımı ile hükümet etti.

Faşizm ile demokrasinin birbirini dışladığı ve ilkesel iki ayrı sistem oldukları şeklindeki yaklaşım, sadece teorik değil tarihsel olarak da yanlıştır. Sosyal-demokrasinin sosyal-faşizme geliştiği tespitine karşı çıkanların bütün mantık sistemi, faşizm gelmeden önce parlamentonun ve burjuva demokrasisinin yıkılması gerektiği, bir darbenin olması gerektiği iddiası üzerinde yükselmektedir, bununla onlar, parlamenter demokrasinin kendi karşıtına dönüşme olanağını yok saymaktadırlar. İtalya'da faşizmin darbesi, hiçbir şekilde iktidarın sınıfsal içeriğinde bir değişiklik anlamına gelmiyordu; sınıf içeriğine göre parlamenter demokrasinin iktidarı da faşizmin iktidarı da burjuvazinin iktidarıdır.

Sosyal-demokrasinin sosyal-faşizme gelişiminin, demokrasi ile faşizmin uzlaşmaz zıtlıklar olduğundan ötürü mümkün olmadığını savunan iddia, sosyal-demokrasinin, ilk planda sol sosyal-demokrasinin ideolojik cephaneliğinden çıkmaktadır. Bu soyut anti-marksist, sosyal-demokrat iddia, demokratik, reformist "sosyalizmin" gerçek gelişimine karşı tamamen yanlış yaklaşmaktadır, sosyal-demokrasi, hemen hemen bütün ülkelerde az veya çok hızlı bir tempoyla sosyal-faşizme gelişmektedir.

"Die Kommunisticshe Internationale",
Jahrgang 1929, Heft 29/30, s. 1630.

1929
TRADE-UNIONİZMDEN SOSYAL-FAŞİZME

Swansea ve Hamburg'tan Amsterdam EYK'nin Prag toplantısına ve Trade-Union'un Belfast kongresine – bu yol, uluslararası reformist sendikal hareketin faşistleşme yoludur. Şimdiye kadar Alman reformist sendikal hareketi faşistleşmenin örnek okuluydu, şimdi buna İngiliz Trade-Union'u da katıldı.

Son beş-altı senedir Trade-Unioncu bürokratlar Britanya emperyalizmini istikrara kavuşturma yoluna girdiler. Onlardan Thomas, Clynes ve Cramp gibi bazıları, açıktan pan-Britanya yoluna girdiler. Purcells, Cooks ve Citrines gibi diğerleri aynı hedefi değişik yollardan takip ettiler; İngiliz emperyalizminin çıkarlarını korumak, sömürgeler proletaryasına karşı olmak.

Savaş sonrasında İngiltere'de, işçi sınıfının sosyal yapısında muazzam değişiklikler meydana geldi. Eski geleneksel sanayi kolları –öncelikle madenciler– sürekli mevki kaybettiler, Trade Union'un eski tutucu kanadından aşırı sol kanada, muhalefete geçtiler. Kimya, uçak, otomobil, elektro-teknik gibi yeni sanayi dalları, işçi-aristokrasisinin emperyalist Trade-Unioncu bürokrasi için kurtuluş olan yeni katmanlarını oluşturdular.

İngiliz işçi hareketindeki kutuplaşma gittikçe daha fazla arttı, genel grevin bastırılması, madencilerin lokavt edilmesi, proletaryanın radikalleşmesini durdurmadı, ama onu karmaşık bir hale soktu. İngiliz işçi sınıfının radikalleşmesi, sanayi

kollarının ayrışması ile gerçekleşti. Eski geleneksel işçi aristokrasisi kurtarılamaz biçimde yokolurken, yeni "sol" generasyon onun imdadına yetişti. Yeniler, ahlaksızlık ve ihanette eskilerin en tutucularını dahi solladılar, genel grevden sonra üç kat kötüleşen ve orospulaşan "sol"lar, İngiliz işçi hareketinde faşistleşmenin kamçılayıcısı haline geldiler.

Trade-Union'un 51. Kongresi yeni birşey getirmedi. "İş barışı", "kapitalizmin rasyonalleşmesinin kaçınılmazlığı", "sendikaların çoktandır sanayinin tamamlayıcı bir parçası" olduğu şeklindeki konuşmalar cansıkıcı tekrarlardan öte gitmediler.

"İşçinin, sanayinin iyileşmesinden çıkarı olduğu, sanayinin durumunun onu ve onun ailesini yakından ilgilendirdiği, işçi sınıfının iyiliği olduğu vb." Ben Tillet'in bu yaklaşımını bundan bir sene önce Alman reformist sendikal hareketinin tarih yazarı Karl Zwing sergiledi. Belfast kongresi yeni bir *aşama* oluşturmamaktadır, onun tarihsel anlamı, İngiliz Trade-Union'unun burjuva devletle kaynaşmasını tamamlamış olmasıdır.

İşçi Partisi ile Trade-Union, ingiliz emperyalizmini kurtarma işini kendi aralarında bölüştüler. Sendikaların, sadece kapitalist istikrarın hizmetinde oldukları dönem oldukça geride kaldı, şimdi sıra işçi aristokrasisinin "genç" elleri sayesinde rasyonalleşmeyi, İngiliz emperyalizmini takviye etmeyi gerçekleştirmede.

İngiliz sendikalarının önderleri, Amsterdam Enternasyonali Yönetiminin programına uygun olarak faşistleşmeyi gerçekleştiriyor. Bunun anlamı, ulusal İngiliz ölçeğine göre anlamı şudur; "pan-Britanya işçi enternasyonali" temelinde, sömürgeler proletaryasının daha iyi soyulması için imparatorluğun sağlamlaştırılması; pan-Britanya ölçeğinde "iş barışı"; "özgür" (gerçekte büyük basm tröstleri tarafından finanse edilen) Trade-Unioncu basın. Yeni "işçi" hükümeti altında yapılan İngiliz sendikalarının kongresinde durum budur. O,

proletaryadan izole olmuştur. Kongreye katılmayı başarabilmiş, işsiz kalmış maden ve tekstil işçilerinin konuşmaları, kongredeki birkaç devrimci konuşmayı oluşturuyorlardı. Bu konuşmalar Trade-Unioncu sendika bürokratları tarafından, Almanya'da ADGB'nin sosyal-faşist çetelerinin kongrelerde yaptığından daha az kanlı ve hiddetli bastırılmadı.

Ama bu ses kongre dışında da yükseldi. Hemen hemen aynı zamanda Ulusal Azınlıklar Hareketi, 6. yıllık konferansını yaptı. Komünistleri tasfiye tehditlerine ve işçi hareketinin savunmaya çekilmesi tezlerine rağmen konferans 700 delege ile toplanarak önemli bir başarı kazandı. bu konferansta, işletmelerden ve madenlerden gelen delegeler son konferanstan daha fazladır.

Bu konferansta, İngiliz proletaryasının devrimci öncüsü, Mac Donald'ın emperyalist işçi hükümetine ve Trade-Unioncu sendika bürokrasisine layık olduğu kıymeti biçti. Konferans, tekstil işverenleri, Mac Donald hükümeti ve Trade-Union bürokrasisinin, uzlaşma dalaveresinin yardımıyla, lokavt edilmiş tekstil işçilerinin grevinin kırılmasının başarılmasına kararlılıkla karşı çıktı. Konferans, "işçi hükümeti"nin saldırı politikasının ve Hindistan ile Filistin'deki pravokatör rolünün maskesini düşürdü. Konferans, kapitalist rasyonalleşmeye karşı pratik bir mücadele programı hazırladı ve Lancashire'deki tekstil işçilerine mücadeleye devam çağrısı yaptı. Ulusal Azınlıklar Hareketi'ndeki hata ve eksikliklere karşı sıkı bir devrimci özeleştiri yapıldı. Bunlardan en önemlisi yükselen sınıf hareketinin arkasında kalmaktır.

Tekstil işçilerinin lokavt edilmesi sırasında UAH'nin tekstil proletaryası ile hiçbir bağı olmadığı ortaya çıktı. KP, eylem komitelerini örgütlemeyi ve lokavt edilen işçileri desteklemeyi kendi eline aldı. Şimdi İngiltere'de yeni iktisadi mücadeleler gündemdedir. Ağır ve tekstil sanayiinde ve demiryolu işletmelerinde, bunlar özel siyasal karakter kazanmaktalar. Eğer UAH, kitlelerle bağ kurmayı başaramaz, dev-

rimci seksiyonlar oluşturamaz, yığınları Trade-Unionculara karşı mücadeleye hazırlayamazsa, yine Trade-Unioncu bürokrasi, yığınları uzlaşma sahtekârlığı ile sömürünün boyunduruğuna takacaktır. İngiliz Trade-Union'unun faşistleşmesi şartlarında en önemli problem, *uzlaşma kurumuna karşı, İngiliz işçilerinin geleneksel legalizmine karşı,* burjuva devlete saygın tutumlarına karşı, mücadele ve anavatandaki iktisadi mücadeleler ile sömürgelerdeki sınıf savaşının birleştirilmesidir. İktisadi mücadelelerdeki yeni taktik ile ilgili sallantılara bir son verilmelidir. UAH konferanslarında yüzbinlerce işçi temsil ediliyorsa, bunun sadece, yığınlar arasında bir dayanağı varsa, doğrudan yığınlar tarafından seçiliyorsa bir anlamı vardır. UAH, İngiliz sömürgelerindeki sendikal hareket ile daha sıkı bağlar kurmalı, onları iktisadi mücadelede, yeni sendikalar kurmada desteklemeli, İşçi Partisi'nin sömürgelerdeki emperyalist politikasının maskesini indirmelidir. KEYK 10. Plenumunun İngiltere üzerine kararlarının somut anlamı budur.

"Die Kommunistische Internationale",
Jahrgang 1929, Heft 36(?), s. 1963.

1933
SOSYAL-FAŞİST KAÇAKÇILAR VE TARİH ÇARPITMA KAHRAMANLARI ÜZERİNE

"Proleter kurtuluş mücadelesinin dünya cephesinde faşizme karşı mücadele yükseliyor." Almanya'daki faşist diktatörlüğün gelişimi KEYK'in öngörüsünü, yani faşizmin Almanya'yı iktisadi buhrana ve savaşa götüreceğini haklı çıkardı. Kanlı faşist terör uygulanmasına rağmen KPD, faşizme karşı gerçek devrimci mücadele veren *tek* partidir. Küçük-burjuvazinin geniş yığınlarını ve hatta proletaryanın bir bölümünde ulusal ve sosyal demagoji ile ardına katan faşist diktatörlük, yaklaşan proleter devrime karşı tekelci kapitalizmin celladı rolünü oynuyor.

Faşistler tarafından kandırılan katmanların hayalleri boşa çıktı, kitlelerin kızgınlığı günbegün artıyor. Ama daha patlamalar yok, belki yarın da olmayacak. KP, önce onu hazırlamalı ve örgütlemelidir. Faşistlerden verdikleri sözleri yerine getirmesini talep eden kitlelere Hitler, ateş açılması emrini vermiştir.

Komünizm faşizme karşıdır. Geniş emekçi yığınları, onlar arasında sosyal-demokrat işçi yığınları da, yavaş yavaş *komünizmin faşizmi yeneceğini* anlıyorlar, Versay köleliğine, açlığa, işsizliğe, dayanılmaz sömürüye karşı kurtuluşun, sadece KPD önderliğinde proletaryanın devrimci mücadelesi ile mümkün olduğunu görüyorlar.

"Bu şartlar altında komünist öncünün görevi, *kitlelerin kızgınlığını, faşist cellatların iktidarını devrimci bir şekilde yık-*

mak için açık mücadeleye kanalize etmeyi örgütlemek ve yönlendirmektir." KEYK'in tespit ettiği gibi, önemli işçi yığınlarını peşinden sürükleyen SPD'nin korkunç ihaneti yüzünden KPD, bu mücadeleyi tek başına, bağımsız ele alamaz. Şu an açık burjuva diktatörlüğüne karşı Alman emekçi yığınların *bağımsız,* kesin mücadelelerini *hazırlayan* KPD'nin görevi, şehir ve kır emekçi yığınlarına, sadece şehir ve kır emekçilerinin desteğini almış devrimci işçilerin mücadelesinin, "kapitalistlerin direnişini kırmaya, halka karşılıksız toprak dağıtmaya, tam özgürlüğe, açlık ve savaş üzerinde zafere, haklı ve sürekli barışa" (Lenin) götürebileceğini açıklamaktır. Bu yüzden KPD ajitasyonunu, faşistler iktidardan gitmeden ve sosyal-demokrasinin maskesi düşürülmeden kitlelerin durumunun iyileşmeyeceği, belki daha da kötüleşeceği üzerine kurmalıdır.

"Sadece devrimin yükselişinden bahsetmek yetmez, karşı-devrimin devrimci yıkılışı için mücadelenin yolu gösterilmelidir".

KPD'nin bu görevi muazzam *uluslararası* bir öneme sahiptir. Son bir yıl, kapitalizmin görece istikrarının sona erdiği şeklindeki KEYK 12. Plenumu görüşünü doğruladı. Gelişmenin çok karışık ve eşitsiz olması yüzünden burjuvazi ve onların sosyal-faşist ajanları, savaş konjuktürü ve enflasyon temeli üzerinde bazı ülkelerde üretimin artmasını, Almanya'da faşistlerin geçici zaferini kullanıyorlar ve iktisadi krizin bittiği, işçi hareketinin yenildiği, dünyada gerici bir dönemin başladığı efsanesiyle proletaryanın devrimci mücadele gücünü zayıflatmaya çalışıyorlar. KE tarihinde proletaryanın mücadelesinin her kızıştığı dönemde yaptıkları gibi KP'ler içinde oportünizm ve sosyal-faşizmin "yol arkadaşları" ve dönekleri, şimdi de devrimci mücadelenin yükselişi sürecini frenlemek için KE'e hırslı bir saldırı başlatıyorlar. Bu dönemde KE'in mücadelesinin anlamı, oportünizmin her türüne karşı, *ilerlemek* için, *mücadele* için, *karşı-saldırıya* ve

işçi sınıfının *saldırısına* hazırlık için yolu açmaktan oluşuyordu. Döneklerin mücadelesinin anlamı ise, işçi sınıfı ve onun öncüsüne, sınıf düşmanının iktidarının aşılamazlığını ve kendi zayıflığını aşılamaktan oluşuyor.

Komintern'in XII. Plenumu'nda, Almanya'da faşist hareketin gelişmesinden yola çıkarak Komintern'in "geriye doğru gittiği" ve sosyal-demokrasiye karşı taktiğin "gözden geçirilmesi" sonucunu çıkaran Humbert-Droz sağ oportünistinin maskesi dürüldü. XII. Plenum'da, yoldaş Neumann, Remmele vb. savunduğu, yığınların bolşevik tarzda harekete geçirilmesinden, devrimci mücadelelere hazırlanılmasından ve sosyal-demokratlara karşı mücadele edilmesinden vazgeçilmesini savunan oportünist çizgilerinin maskesi de düşürüldü.

KEYK'in XII. Plenumu'ndan bir yıl sonra, sınıf zıtlıklarının iyice sertleştiği günümüzde, burjuvazinin sosyal dayanağı dönek sosyal-demokrasi rolünü bugün, uluslararası bolşevizme gözü dönmüş bir şekilde saldırarak, onu Alman proletaryasının yenilmesinde ve gericilik döneminin başlamasında suçlu veya suç ortağı (sosyal-demokrasi'nin yanında) göstererek, KPD'nin yenildiği ve SPD'nin "devrimci sınıf mücadelesinde tekrar doğduğu" masalını yayarak yerine getirmektedir.

Menşevik mülteci Dan "Sosyalist Haberciler" dergisinde kitleleri daha kolay kandırabilmek için "sosyalizmin demokratik yolu"ndan ve "kapitalizmin sosyalizme barışçıl geçişi"nden dönüş yaparak "sosyalizm üzerinden, işçi iktidarı üzerinden demokrasiye" sloganına sarılmıştır, gerçekte bu aynı sosyal-faşist madalyonun diğer yüzüdür.

İşçi iktidarı uğruna kesin savaşlar için gerçek devrimci bir hazırlık yapan ve işçi yığınlarını günlük mücadelelerde faşist diktatörlüğün saldırılarına karşı koruyan KPD, kendi önderliği altında proletaryanın birlik cephesini gerçekten gerçekleştirmekte ve böylelikle devrimin küçük-burjuva mütte-

fiklerinin proletarya etrafında toplanmasının en önemli önşartlarını yaratmaktadır. KPD'nin faşizmin saldırısına SPD gibi bölünmeden, parçalanmadan, duraksamadan topyekün karşılık vermesi, onun bolşevik olgunlaşmasını göstermektedir. KPD, Alman bolşevizminin yenilmez olduğunu ve faşizm ile sosyal-demokrasiye karşı zaferinin durdurulamaz olduğunu ispatlamıştır.

Almanya'da sınıf güçlerinin bu yeni gruplaşması KPD'yi, her türlü sosyal-faşist güruhun maskesini düşürmeye ve kökünü kazımaya zorlamaktadır. Bu güruh bugün parti içinde gizlenirken ve sözde parti kararlarına uyan sağ ve "sol" oportünizmin tamamen temizlenmemiş artıklarını, panik ruh halini, tasfiyeciliğini gizlemek için gizlice parti saflarına sokmayı denemektedir. Dönek Troçki ve onun karşı-devrimci yandaşı Brandler, açıktan "Çin devriminin yenildiğini, Alman proletaryasının parçalandığını, SSCB'nin ciddi olarak zayıfladığını" savunurlarken parti içindeki sosyal-faşist güruh bunu, Komintern kararlarından, Marx ve Lenin'den alıntılar yaparak yerine getiriyor.

KPD MK'si son toplantısında maskesi düşürülen Herzen'in; yeni bir sistem oluştuğunu iddia etmesi, iktidar sistemi olarak faşizmin, iktidar sistemi olarak demokrasiden başka birşey olduğunu savunmasından, sosyal-demokrat iddiayı yinelemesinden başka nedir? Sosyalizm sistemi ile kapitalizm sisteminin korkunç bir şekilde kapıştığı ortamda yoldaş Herzen, faşistlerin iktidara gelmesiyle "sistemin değiştiği" şeklindeki sosyal-demokrat efsaneyi tekrarlamakta ve faşistlerle sosyal-demokratlara yardım etmektedir. Naziler, iktidarı almalarıyla "sistemin değiştiğini" ilan etmediler mi? Sosyal-demokrasinin "demokrasiye dönüş", "ikinci cumhuriyet" sloganları, KPD'nin proletarya diktatörlüğü için *tüm kapitalist egemenlik sisteminin tasfiye edilmesi* sloganına tamamen karşıt değil mi?

"Faşizmin esas görevi, işçi sınıfının devrimci öncüsünü

yoketmektir. Burjuvazinin durumunun kritik olduğu anlarda faşizm anti-kapitalist laflar sarfeder, iktidara gelir gelmez ise büyük sermayenin terörist diktatörlüğünü uygular."

(Komintern programı)

"Sistemin değişti"ni savunan teori de "faşizmin yeni çağı", "gericiliğin yeni çağı" gibi sosyal-demokrat teorilerin bir tekrarı yok mu? Bu teori ile faşist diktatörlüğün, Alman proletaryası tarafından devrimle yıkılması *ileri bir tarihe* atılmıyor mu?

Herzen'in maskesi düşürülen bir diğer tezi de: Lumpen proletaryanın oynadığı rolün eski toplumlara göre değiştiği –Bonapartizm–, faşizm çağında ise burjuvazinin lumpen proletaryanın emrine girdiği şeklindedir. Bu tez M-L'in temellerine ve XII. Plenum kararlarına müthiş bir zıtlık oluşturmaktadır. Belki yoldaş Herzen, lumpen proletaryadan küçük-burjuvazinin bir kesimini anlamaktadır, bu da faşizmi küçük-burjuvazinin bir diktatörlüğü olarak gösteren Troçki ve Thalheimer'in görüşleri gibi gerçeklere uymayan anti-Marksist, anti-Leninist bir iddiadır.

Bir de korkunç düşmanın cephe saldırıları yüzünden, güvenlikli bölgelerde tütünün faşizme zararları üzerine doktora tezi yazmaya, yalanlar yaymaya, KP'sini bataklığa çekmeye, tarih çarpıtmaları ile "sistem değişikliği" teorisinin anlamını ortaya koymaya çalışanlar var. Sosyal-demokrat mültecilerin çıkardığı "Neue Vorwärts", şu ara tarihi paralellikler kurmakla meşgul, ayrıca onlar '18. Brumaire'den, "düzen kahramanları" için bir şamar olan bütün bölümleri atlıyorlar. Otto Bauer'den Kautsky'e, Thalheimer'den Troçki'ye hatta oportünist kampın en küçük, parti üye defterli unsuru ziraat bilimleri doktoru Kemper'e kadar, bir şerit gibi hepsi, "bonapartizmin zaferi"nden, "gericilik çağı"ndan, "KP'nin hataları"ndan "faşizm tarafından gerçekleştirilen jun-

kerlerin önderliğinde köyün birlik cephesi"nden bahsederek sosyal-faşist güruhu oluşturuyorlar.

Kemper'in ve yandaşlarının "tarih felsefeleri, eski bilginlerden sosyal-faşist Otto Bauer'in basit tekrarı olan, faşizm (ya da bonapartizm) küçük-burjuvazinin özellikle köylülüğün burjuva cumhuriyete karşı ayaklanması teorisidir.

Herzen'in "sistem değişimi" teorisi ile Dr. Kemper'in, köyün "yekpare gerici yığınları" teorisi ve proletarya diktatörlüğü ile faşist diktatörlük arasında fark görmeyen sosyal-faşist Otto Bauer'in açıktan Sovyet düşmanı, karşı-devrimci teorileri arasındaki zincir böyle oluşmaktadır. 15.08.33

«Die Kommunistische Internationale",
Jahrgang 1933, Heft 13, s. 561.

1933
FRİTZ HECKERT
SOSYAL-DEMOKRASİ HÂLÂ BURJUVAZİNİN TEMEL TOPLUMSAL DAYANAĞI MIDIR?

Sosyal-demokrasinin, burjuvazinin temel toplumsal dayanağı olup olmaması, bu partinin iktidardan alınmasına veya dağıtılmasına bağlı değildir. Sosyal-demokrasinin programı, stratejisi, taktikleri temelinde oluşan bu komünist tanım eskiden olduğu gibi şimdi de doğrudur, sosyal-demokrasi sadece iktidarda olduğu sürece burjuvazinin temel toplumsal dayanağı olabilir gibi teoriler, temelden yanlış ve proletaryanın devrimci mücadelesi için zararlıdır.

Sosyal-demokrat politikanın iflası sonucu bu partiden kitlelerin kopuşunu gören sosyal-demokrat yazarlar, kitleleri kendi etrafında tutabilmek için manevraya girdiler, Viyana "işçi gazetesi"nin "sosyal-demokrasinin sonu" diye başlayıp, "eski Alman sosyal-demokrasisi öldü. Yaşasın savaşan Alman işçi sınıfı" diye bitirdiği gibi. Bu eski sosyal-demokrat önderlere kitleleri yeniden kandırmanın yolunu açmaktadır. Onlar hâlâ önemli bir kitleyi etkilemekte ve bunu faşizme karşı devrimci birlik cephesinin kuruluşunu engellemek için kullanmaktadırlar. Bu değişik durum altında da sosyal-demokrasinin, burjuvazinin temel toplumsal dayanağı olduğundan şüphe edilemez.

Bu formülasyonun doğruluğundan şüphelenen komünistler varsa, onlar bununla, kitleleri kandırmada sosyal-demokrasinin kullandığı manevrayı desteklemektedirler.

Sosyal-demokrat partinin ölümü, onun ideolojisini de değiştirdi mi? Bununla ilgili "Neue Vorwärts"te şunlar yazılı: "sadece eski sosyal-demokrat aygıt parçalandı. Demokrasi despotluk tarafından kaldırıldıktan sonra onun yerine devrimci sosyal-demokrasi geldi."

Sosyal-demokrasinin burjuvazinin temel toplumsal dayanağı olduğu tespiti, komünistler tarafından, iddia edildiği gibi kitlelerin gözünden sosyal-demokratları düşürmek için ortaya atılan bir küfür değil, varlığı uğruna mücadele eden burjuvazinin çıkarına sosyal-demokrasinin oynadığı rol yüzünden yapılmış ve sosyal-faşizm tanımı ile aynı temele sahip olup sosyal-demokrasinin gerçek karakterini ortaya sermektedir.

Lenin, Alman komünistlerine daha 1921 yılında "Batı Avrupa ve Amerika'da burjuvazi, proletarya içinde bir dayanağı olmadan (II. ve II 1/2 Enternasyonalin burjuva ajanları) iktidarı elinde tutamaz" diye yazmıştı. Sosyal-demokrasinin neden burjuvazinin temel sosyal dayanağı olduğu sorusu burada yanıtlanmaktadır. Sosyal-demokrasinin görevi proletarya içine burjuvazinin etkisini taşıyıp proletaryanın mücadelesini parçalamak ve ona ihanet etmektir. Lenin'in yazdığının doğruluğunu geçen yıllar ispatlamıştır. İktisadi kriz mevcut krizi daha da derinleştirip burjuvazinin bir dizi ülkede, demokratik egemenlikten açık faşist diktatörlüğe geçmesine yolaçtı. Sosyal-demokrasi bu yolda burjuvazinin çıkarlarını adım adım takip etti, burjuvazi proletaryaya karşı ne kadar kararlı şekilde faşist metodlar uyguladıysa, sosyal-demokratlar o ölçüde faşistleştiler. Bu sadece sosyal-demokrasi de burjuvazinin mücadele örgütlerinin aktif desteği olmadan kesin başarılar kazanamaz. Bu örgütler birbirini dıştalamaz, aksine tamamlarlar."

Sosyal-demokrasi, sosyal-reformizmden sosyal-şovenizme, sosyal-ihanetten de sosyal-faşizme vardı. 30. Ocak 1933'de faşistlerin iktidarı alması sosyal-demokrat siyasetin

doğrudan sonucudur. Burada sosyal-demokrasinin, Brüning-hükümetinin düştüğü 1932 yazından beri yaptıklarını tekrar ortaya koymak istiyoruz.

20 Temmuz 1932'de Hitler'in öncülü *Papen,* Prusyalı sosyal-demokrat hükümeti düşürdüğünde KPD, sosyal-demokratlara, reformist sendikalara, faşistlerin saldırılarını geri püskürtmek için genel grev önerisi yaptı. Sosyal-demokrat önderler bu öneriye, komünist "felaket politikacılarının provokasyonlarına" gelmeyin diye üyelerini uyararak yanıt verdiler. Komünistlerin önderliğinde DSM (Devrimci Sendikal Muhalefet), Papen hükümetinin ücretleri kısma saldırısına karşı grevler örgütlerken sosyal-demokratlar grev kırıcılar olarak ortaya çıktı. 1933 başlarında burjuvazinin saldırısı gittikçe artan ölçülerde gelişirken, sosyal-demokrat işçilerin bir kısmının bile gelen tehlikenin büyüklüğünü görüp birlik cephesinin kurulmasını, faşizme karşı devrimci mücadeleyi talep ederlerken sosyal-demokrat önderler, yeni bir sabotaj manevrası ile bundan kaçtılar. 30. Ocak'taki komünistlerin yinelediklerı birlik cephesi ve genel grev önerisi şiddetle reddedildi. Sosyal-demokrasi, faşizme karşı mücadele sloganı yerine *bekleme* ve *iflas etmesini bekleme* sloganını ortaya attılar. Ama Hitler, sosyal-demokrat sloganların "gerçekleşmesini" beklemedi ve sosyal-demokrasiyi iyice teslim olmaya zorladı. 1 Mayıs'ta sendika önderleri topluca Hitler kampına gitmeyi denediler, Hitler bunu, tüm sendikaları birleştirerek yanıtladı. 17 Mayıs'ta sosyal-demokrasi bir adım daha ileri gitti, Hitler ile barışabilmek için mecliste tüm Hitler politikasını onayladı. Bunlar, sosyal-demokrasinin rolü üzerine bizim tezimizi ispatlamak için yeterlidir.

Bizim sosyal-demokrasiyi değerlendirmemizin doğruluğuna şüpheciler, sosyal-demokrasi yasaklanana ve parçalanana kadar evet diyeceklerdir. Biz buna; ilkesel olarak sosyal-demokrasinin rolünde hiçbir şeyin değişmediği, sosyal-demokrasinin bugünkü şartlar altında da hâlâ burjuvazinin

temel toplumsal dayanağı olduğu şeklinde cevap vereceğiz.

Faşistler tarafından iktidarın alınması, burjuvazinin sağlamlığının, istikrarının ve bu yüzden sosyal-demokrasiye artık ihtiyaç duymadığının bir işareti değil mi?

Kapitalizmin faşizme, göreceli istikrarın arifesinde değil, yeni bir devrimler ve savaşlar nöbetinde, kapitalizmin Almanya'da çöküşünün ortaya çıktığı bir zamanda başvurduğu unutulmamalıdır. Bu durum burjuvazinin önüne ya yığınların artan yoksullaşması temelinde kapitalizmin varlığının devamı, ya da kapitalizmin yıkılıp sosyalizmin kurulması seçeneğini koydu. Bu durumda proletarya, krizden devrimci bir çıkış olarak sosyal devrim için çalıştı.

Burjuvazi bu alternatifin bilincindedir. Kendi durumunu kurtarmak için açık faşist diktatörlüğe gitmiştir.

Sosyal-demokrat önderler de bunu çok iyi kavrıyorlar, proleter devrim olgunlaştığından, açıktan faşistleşen burjuva devleti takip ediyorlar. Sosyal-demokrasi, "Eğer benim faşizm ile proletarya diktatörlüğü arasında seçme hakkım olsa faşizmi seçerdim" diyen Edward Bernstein'ı takip ediyor. Bir sürü ünlü sosyal-demokrat, seçim gününü bile beklemeyip, çok önceden faşist cepheye geçtiler (August Winnig, Grützner, Bergemann vb.). Mussolini'nin İtalya'da faşist birleştirmeyi gerçekleştirmesi için 6 sene geçti, Hitler bu süreci 6 ayda gerçekleştirdi. Almanya'da sosyal-demokrasi, faşizme yolu hazırlamak için herşeyi yaptı.

Sosyal-demokrasinin şimdiki "muhalif" önderleri bunu biliyorlar ve işçileri kandırmak için, suçun sosyal-demokrasi-de olmadığını, eski sosyal-demokrat önderlerde olduğunu, önderlerin değişmesinin, siyaseti de değiştireceğini açıklıyorlar. Bu yeni "muhalif" önderler, düne kadar Hitler'in çizmesini yalayan, mecliste 67 sosyal-demokrat milletvekilinin Hitler'e oy vermesini "hoş gören", "Vorwärts"in baş sorumlusu Stampfer ve Wels'lerdir. Şimdi onlar, sağ salim geldikleri dış ülkelerde "faşizme karşı savaşçılar" olarak ortaya çıkıyor-

lar. Stampferci radikal sözler ve sosyal-demokrasinin devrimci dönüşümü, siyasal üçkâğıtçıların, yığınların gözüne fırlattıkları kumdan başka birşey değildir.

Örnek olması için bu "yeni", "daha iyi" sosyal-demokrat önderlerin bazı yeni yazılarından alıntılar yapıyoruz:

"Alman sendikalarının kaderinin esas suçlusu Rus komünizminin Alman işçiler arasında oynadığı roldür. *Ama geçmiş hükümetlerde, özellikle Prusya'da sosyalistler suçun büyüğüne ortaktır*" (Çekoslovak Sendikalar Birliği gazetesi içindeki, "Alman sendikalarının kaderi" başlıklı makaleden.)

Önder Wels, Praglı gazetecileri karşılarken şu açıklamayı yaptı: "Nasyonal-Sosyalist partinin devrilmesi an işidir, *ama onun yerine bolşevik bir Almanya kurulmamalıdır.* Bunun için demokratik bir örgüt hazır olmalıdır. *Rusya'nın dışında bir veya birkaç ülke daha bolşevik olursa dünyada hayat durur*".

"Neue Vorwärts"in 3. sayısında bir "sol" sosyal-demokrat, faşizmin bir çıkış yolu bulamadığına ve kitleleri kandırdığına değindikten sonra devamla: "Artık her mücadele illegal yürütülmek zorunda olduğundan karanlık varlıkların harekete sızması özellikle kolaydır ve *işçilerin* büyük bölücüsü doğudaki ulusal bolşevizm harekete el atabilir. Alman işçileri böylelikle bir felaketten diğerine sürüklenecektir." Sonuç olarak o sosyal-demokrasinin bolşevizme karşı baraj oluşturmasını öneriyor.

Breitscheid da aynı görüşleri 21 Haziran 1933 tarihli makalesinde geliştiriyor: "Marksist sosyalizm demokratik olarak kalmalıdır. Kahverengi çetelerin şiddetinin sadece şiddet ile yıkılacağı, Hitler-diktatörlüğünün karşısına proleter diktatörlük konulması gerektiğine inanan işçilerin bakışı insalcıldır, ama şiddetin tek başına siyaset olamayacağı ve bir diktatörlüğe karşı başka bir diktatörlük bayrağı altında savaşmanın harekete epey güç kaybettireceğini göstermek bizim görevimizdir. Demokrasi için mücadelemizde biz, özgürlük ve

adaletin sadece boş bir laf olmadığı yerlerdeki insanların sempati ve desteğini umud ediyoruz."

Bu görüşlerden, yeni önderleri ile sosyal-demokrasinin, gerçekte eski politikayı sürdürmek istedikleri görülüyor. Hitler düştüğünde, proleter devrime karşı burjuvaziyi koruyabilmek için II. Enternasyonalin yardımıyla aygıt yeniden oluşturulmalıdır. *Sosyal-demokrasinin, burjuvazinin temel toplumsal dayanağı olma rolünü oynamaya devam ettiği ve edeceği çok açıktır.*

Hitler, işçilerin belirleyici katmanlarını kendine katamamıştır, katamayacaktır da. Bu burjuvazinin egemenliğini tehdit etmektedir, bu yüzden burjuvazi sosyal-demokrasiye işçi sınıfını bölme görevini devam ettirme görevini havale etmektedir. Bu iş, şu an, işçilerin gözünden tamamen düştüğü için eski tarzda yapılamayacağından yeni yöntemler denenmektedir. Bu amaca en uygun en etkili çare sosyal-demokrat önderlerin, *yığınların devrimci mücadelesini durdurma* taktiğidir. Bu kendisini "bekleyin", "iflas etmesini bekleyin" sloganlarında göstermektedir, yani; işçiler dikkatli olun, susun. Hitlerin kendiliğinden düşeceği gün gelecektir.

Bu pasif bekleme yönteminin en tipik temsilcisi *Otto Bauer*'dir. "Demokrasi uğruna" başlıklı bir makalesinde o, neden burjuva diktatörlüğü yerine proleter diktatörlüğün gelmemesi gerektiğini açıklarken şöyle diyor: "Avusturya'lı işçiler 1919'da proletarya diktatörlüğü için ayaklanmaya cesaret edemediler, etselerdi, Macar işçileri gibi felakete sürüklenirlerdi. Ve o zaman şartlar şimdikinden daha iyiydi, o zamanlar biz Macar ve Bayern sovyet diktatörlüklerinin ortasındaydık, şimdi ise İtalyan ve Alman faşizminin ortasındayız"! Böylece o, o zamanki sosyal-hain politikayı ve şimdiki hiçbir şey yapmama politikasını haklı çıkarıyor. Devamla o şöyle diyor: "Bugün seçim demokrasi ile proleter diktatörlüğü arasında değil, demokrasi ile faşist diktatörlük arasındadır." Kapitalist istikrarın son devresinde yeni bir hain sosyal-demokrat teori.

II. Enternasyonal tümünün durumu böyle. Fransa, İngiltere, İsviçre, Hollanda, Çekoslovakya, Danimarka, İsveç'teki sosyal-demokratlar adım adım Wels ve Breitscheid'ların Almanya'da gittikleri yolu gidiyorlar. "Sol" sosyal-demokratların durumu da aynıdır. Onlar sosyal-demokrasinin iflasından bir tek ders çıkardılar; işçi sınıfının *bölünmesi,* sınıf mücadelesinin ve proleter birlik cephesinin engellenmesi.

İşçi sınıfının kurtuluşu proleter devrim ile mümkündür. Bu yüzden işçilere, şimdiki durumdan kurtulmanın tek çaresinin, Lenin'in Ekim Devrim'i ile proletarya diktatörlüğüne gittiği yolun olduğu kavratılmalıdır. Ama sosyal-demokratlar hâlâ büyük bir işçi kitlesini etkilemekteler, onları kazanmadan önemli adımlar atmamız mümkün değil, bu da sosyal-demokrasinin tümüne karşı mücadele ile olacaktır!.

Son zamanlarda sosyal-demokrat işçilerin, önderlerinin izlediği siyasetten memnun olmadıkları, iyi önderlere sahip bir parti istedikleri duyuluyor. SPD'nin resmi politikasına karşı gerçek bir mücadeleyi gerektiren bu iş sadece kafalardaki bir hayaldir. KEYK'in son kararında söylendiği gibi, Alman işçi sınıfının geri çekilmesinin sorumluluğunu sadece önderler değil onları takip eden sosyal-demokrat işçiler de taşımaktadır.

"Tek düşman, tek cephe, tek zafer" sloganı da yanlıştır, bununla açıklık sağlanamaz. Bu slogan ile sosyal-demokrasinin burjuvazinin temel toplumsal dayanağı olduğu ve o işçi sınıfından tamamen izole edilene kadar bu rolü oynayacağı komünist tezi tasfiye edilmektedir.

"Tek düşman" ne demektir? Hitler tarafından yasaklandıktan sonra sosyal-demokrasi, burjuvazinin düşmanı mı oldu? Sosyal-demokrasinin tüm pratiği bunun tersini ispatlamaktadır. "Tek cephe" acaba bizim, Stampfer ve onun siyaseti ile hemfikir olduğumuz ve sosyal-demokrat işçilere onun hain, ajan rolünden bahsetmeyeceğimiz anlamına mı geliyor? "Tek zafer" acaba bizim. Wels ve Loebe ile birlikte Hit-

ler ve kapitalizm üzerinde zafer kazanacağımız anlamına mı geliyor? Bu slogan kafaları karıştırmakla, sosyal-demokrasi ile komünizm arasındaki ortadan kaldırılamaz zıtlıkları silmekte ve sosyal-demokrat işçiler arasında, sosyalizm için savaşmak istiyorlarsa, partilerinden ayrılmak zorunda olmadıkları hayalini yaymaktadır.

Sosyal-demokrasinin böyle hatalı sloganları nasıl kullandığı, aşağıdaki Rus menşeviki Garvy'nin makalesinden yapılan alıntı göstermektedir:

"Tek hedef, tek düşman, tek kitle tabanı". Farklı olan atılacak adımlardır. Diktatörlük ya da demokrasi, – biz hedefe sadece komünizmi aşarak varacağız"! Görüldüğü gibi bu slogan birlik cephesine değil, onun parçalanmasına yardımcı olmaktadır.

İşçi sınıfı için gerçekte tek düşman vardır: Faşist burjuvazi ve onun temel toplumsal dayanağı olarak sosyal-demokrasi. Bu düşmana karşı proletarya önderliğinde geniş yığınların devrimci birlik cephesi mücadelesi yürütülmelidir, ama sosyal-demokrat parti ile birlikte değil, ona karşı.

Faşizme karşı mücadele, işçilerin gücünün büyük bir yoğunlaşmasını gerektirmektedir, bu da sosyal-demokrasinin rolü üzerine tam bir açıklığı gerektirmektedir. SPD'nin kovuşturulması ve parti aygıtının parçalanması bize onun, burjuvazinin temel toplumsal dayanağı olduğu şeklindeki tarihsel rolünü –işçi sınıfının bölünmesi, sınıf savaşının boğulması– ve onun bu rolü sonuna kadar oynayacağını unutturmamalıdır. O böyle davranmazsa, sosyal-demokrat olmazdı.

"Die Kommunistische Internationale",
Jahrgang 1933, Heft 13, s. 571,

1929

BORİS BEİNSTEİN

II. ENTERNASYONAL'İN YARI-MARKSİZMDEN SOSYAL-FAŞİZME KATETTİĞİ YOL

(II. Enternasyonal'in kuruluşunun 40. yılı dolayısıyla)

14. Temmuz, II. Enternasyonal'in kuruluşunun 40. yıl dönümü. Bu yazı ile ben, II. Enternasyonal'in detayh analizini tarihçilere bırakarak, II. Enternasyonal ve onun önder partilerinin tarihindeki temel faktörlere değinmek istiyorum.

II. Enternasyonal'in Ve Onun Temel Direği SPD'nin Kuruluşlarındaki Statüleri

40 yıl önce kurulduğunda II. Enternasyonal, devrimci, Marksist bir örgüttü. II. Enternasyonal kurulduğunda, I. Enternasyonal gibi hastalıklara sahip olmayıp (prudhonizm, bakuninizm), Marksist enternasyonal olarak ortaya çıktı, ama daha kuruluşunda bile onun içinde reformist, oportunist unsurlar vardı.

1914'e kadar 25 yıl süresince II. Enternasyonal'in en gelişmiş, en ileri, önder partisi SPD bile, Marx ve Engels zamanında defalarca sert eleştirilere uğradı. Gotha Programından (1875) Erfurt Programına (1891) kadar SPD, takibatlara ve Bismarck'ın anti-sosyalist yasasına rağmen devrimci Marksizme yaklaşmadı, daha çok uzaklaştı. Engels, Erfurt Programı dolayısıyla SPD yönetimini, "kapitalizmin sosyalizme doğru barışçıl gelişeceği" tezleri yüzünden tekrar sert

biçimde eleştirmek zorunda kaldı ve düzenin şiddetle parçalanmasının zorunluluğunu dile getirip yazısının sonunu "dürüst oportunizmin belki en tehlikeli olduğu" görüşü ile bitirdi.

Bu partinin katettiği süreç, tüm 2. Enternasyonal gelişimidir. 1914'teki parçalanış anlaşılmak isteniyorsa bu partinin gelişimine bakılmalıdır.

Alman Sosyal-Demokrasisi

Almanya için 1871 ile 1914 arasındaki zaman, sanayileşmenin ve kapitalist ekonominin korkunç gelişimi ile karakterizedir. Almanya bu zaman içinde kapitalist gelişmede sadece Fransa'yı değil, İngiltere'yi de yakalayıp geçti ve büyük bir güç haline geldi. Bu gelişimden sürekli iş bulabilen ve iyi kazanan proletarya da payını aldı. "Varlık bilinci belirler", bu görece rahat ve güvenceli durum, en ileri ve bilinçli Alman işçileri arasında reformist, oportünist hayallerin ve sosyalizme barışçıl, "acısız" geçişin mümkün olduğu görüşünün yayılmasına yolaçtı.

Alman proletaryasının, devrimci Marksizm yolundan reformizm yoluna girmesinde aynı zamanda burjuvazinin, mutlakiyete karşı savaşı yarı yolda bırakmış olması ve proletaryanın kendine en yakın görev olarak; "imparatorluğun demokratikleştirilmesi"ni, insan hakları ve özgürlüğü kazanmayı alması da rol oynadı. Demokrasi, herşeyin çaresi olarak görülüp bir fetiş haline getirildi. Bunlar objektif etmenlerdir.

Bunlara bir de şu subjektif etmen eklenmelidir: 1889'da II. Enternasyonal kurulduğunda SPD illegaldi, sosyal-demokrat olmak bir sürü zorluğa göğüs germek demekti. Bu dönemde partinin yönetim aygıtı pek büyük değildi, ama çoğunlukla çelikleşmiş, tecrübeli proleterlerden oluşuyordu. Aydınlar arasından gelen birkaçı da çoğunlukla çelikleşmiş,

sadık tecrübeli unsurlardı. Marx 6 yıl önce ölmüş, Engels yaşıyordu ve gerçek devrimci bir etkiye sahipti. Sonradan revizyonistleşen Vollmar ve ünlü E. Bernstein bile o zamanlar sağlam unsurlardı.

SPD, 1890'daki seçimlerde, Bismarkçı olağanüstü yasaların kanlı uygulanmasına rağmen 1.427.000 oy aldı. Bismark gitti. Yeni hükümet, anti-sosyalist kanunu devam ettirip SPD'yi daha da bastırmak, yani onun niceliğine saldırmak yerine anti-sosyalist yasayı kaldırıp SPD'yi legalleştirdi, yani onun niteliğine saldırdı.

Hükümet yaptığı hesapta yanılmadı. Partinin legalleşmesi, onun içindeki görece az oportünizm, parlamentarizm ve reformizmi aktifleşmeye itti. Sağlam, fırtına gibi gelişen kapitalizmin sağladığı pay sayesinde oldukça iyi bir durumda olan proletaryanın üst katmanları, parti hücrelerinde artmaya başladılar. Ve parti balık gibi baştan kokmaya başladı.

Legalleşme ile birlikte küçük-burjuvalar partiye aktılar ve kısa zamanda bir dizi önemli mevkiyi ellerine geçirdiler. O sıralarda sahneye Bernstein çıktı ve açıktan Marksizmin revizyonunu savundu. Genç devrimci marksistlerin desteği ve hatta onların zorlamasıyla eski marksistler Bebel ve Kautsky, Bernstein'a karşı marksizmi savundular. Tabii bu kararlar da kaldı, pratikte Bernştaynçılık kazandı. Sınıf mücadelesi keskinleştiğinde Bebel ile Kautsky mızrağın sivri ucunu sollara çevirdiler. Sonuç olarak partinin üye sayısı arttı ama kalite de düştü.

Buna paralel olarak sendikaların reformistleşmesi büyük öneme sahiptir. Burjuva ve hıristiyan sarı sendikalara karşı oluşturulan "bağımsız" sendikalar, başlangıçta gerçekten devrimci ve enternasyonalist idiler. Partinin legalleşmesi ve dönüşümü ile birlikte daha az bilinçli unsurları içinde barındıran bu sendikalar, reformist yolu ve oportünist dönüşümü partiden daha hızlı katettiler. Zamanla parti sendikalar üzerindeki etkisini kaybetti, hatta durum tersine döndü.

Alman sendikalarının parti üzerindeki bu yön verici etkisi, özellikle 1914 yılında savaşın başladığı kritik günlerde açıkça görüldü.

II. Enternasyonal ve Sömürgeler

Doğu halkları ile sömürge ve yarı-sömürge halkları II. Enternasyonal'de sadece örgütsel sebeplerden değil, ilkesel sebepler yüzünden de temsil edilmiyorlardı. II. enternasyonal önderlerinin çoğunluğuna göre bu halklar önce, modern kapitalist ekonomiye geçmeliler ve "medeni" batı devletlerine dahil olmalıydılar. Bu önderler, bu halkları, bağımsızlıkları uğruna kurtuluş için devrimci mücadeleye bile davet etmiyorlardı, onlar sadece baskının hafifletilmesini ve "insancıl" olmasını öneriyorlardı.

II. Enternasyonal ve Savaş Tehlikesi

II. Enternasyonal "marksist" önderlerinin çoğunluğunun militarizm ve savaş sorunundaki tavırları durumu daha da kötüleştirmektedir. II. Enternasyonal sosyalistlerinin ezici çoğunluğu esasta pasifisttiler ve haklı, haksız ayrım yapmadan savaşa karşıydılar. Ama onların ezici çoğunluğu gerçekte "saldırı savaşları"na karşı, "savunma savaşları"ndan yanaydı. Eğer hükümetleri "saldırı savaşı" yürütürse ona karşı savaşacaklar, "savunma savaşı" yürütürse, sınıf savaşını bırakıp, burjuvazi ile birlikte "anavatan savunması" yapacaklardı. 1914-18 savaşı bu politikanın nasıl hüsranla sonuçlandığını çok açık göstermiştir.

Basamak Basamak

II. Enternasyonal karakteristik özellikleri gözönüne alınırsa, onun gelişiminin çizgisinin yükseldiğini, zorunlu ola-

rak basamak basamak, yarı-marksizmden reformizme, oportünizme, revizyonizme, sosyal-milliyetçiliğe, tarihin en büyük ihanetine, ve nihayet bugün sadece emperyallizmi proleter devrimden koruyan bir sipere, paratonere değil sosyal-faşizme kadar düştüğü görülür. Bunun için II. Enternasyonal gelişimini karakterize eden bazı gerçekleri göstermek istiyoruz.

1 Mayıs Gösterileri

II. Enternasyonal 1. Kongresi kararları arasında, tüm dünya işçileri tarafından sevinçle karşılanan karar, senede 1 günün, 1 Mayıs'ın tüm ülkelerin işçilerin birlik, mücadele, dayanışma günü ilan edilmesiydi. II. Enternasyonal zamanında 1 Mayıs kutlamalarında gerçekten işçiler hemen hemen her yerde caddelere çıktılar, ama daha sonra gevşemeler başladı. Önce 1 Mayıs'ın tatil olması kaldırıldı, gösteriler akşama alındı, daha sonra 1 Mayıs, 1 Mayıs'tan sonra gelen ilk pazar gününe alındı, sonraları sokak gösterileri iyice azalıp, iş kapalı yerlerde mitinglere döküldü, buralarda da konu sosyal devrim vb. değil, sekiz saatlik işgünü, iş yasaları vb. idi.

Millerandizm Ve Kautsky'nin "Kauçuk" Kararı

90'lı yılların başlarında Fransız meclisinde, ünlü bir hukukçu, küçük-burjuva ve sosyal-reformist olan Alexander Millerand sahneye çıktı. O, başlangıçtan beri sınıf mücadelesi diye birşey tanımadı ve sürekli sınıfların işbirliğinin tutarlı savunucusu oldu. 1893 yılında yüzmilyonlarca Frank'ın batırıldığı Panama kanalı inşası skandalından, tek temiz parti olarak sosyalistler çıkınca kariyeri yararına o partiye girdi. 1899 yılında Millerand hükümette bakanlık aldı. Aynı hükümette savaş bakanı olarak Paris Komünü'nün celladı General Gallifet de yer alıyordu ve böylece Millerand, Gallifet'-

nin iş arkadaşı oldu. Bu, bu tipte (bir sosyalistin burjuva hükümete yeralması) ilk defa oluyordu. Bu konuda fırtınalı tartışmalar yürütüldü ve konu 1900 yılındaki II. Enternasyonalin Paris Kongresi'nde ele alındı. Kautsky bu konu ile ilgili bir karar hazırladı, bu karar devrimci unsurların muhalefetine rağmen kabul edildi. Bu kararı Plehanov o zamanlar çok haklı olarak "kauçuk karar" diye adlandırdı. Bu karara göre; burjuva bir hükümette bir tek sosyalistin yeralması, iktidarı ele geçirmenin normal yolu olarak değil, bilakis geçici istisnai, şartların zorladığı bir araç olarak (yani her halükârda yapılabilir) görülüyordu ve karar yetkisi sorun *ilkesel* değil *taktiksel* görüldüğünden her ülkenin yetkili organlarına bırakılıyordu. Bu kararın esası ama son paragrafta yatmaktadır, orada her halükârda bir noktada açık tavır takınılmakta ve eğer hükümetin, sermayenin işçilere karşı yürüttüğü mücadelede taraf tuttuğu ispatlanırsa hemen hükümetin terkedilmesi gerektiği belirtilmektedir. Yani daha 29 yıl önce Marx ile Engels'ten sonra Marksizmin büyük teorisyeni olan Kautsky tarafından, sınıflı bir toplumda (bu durumda burjuva), "sermayenin işçilere karşı yürüttüğü mücadelede taraf tutmayan" bir hükümetin olabileceği varsayılmakta ve bu *kongre* tarafından *kabul edilmektedir.* Ama bu karar tartışmayı sona erdirmedi. Kongreden sonraki yıllarda Millerandlar arttı, millerandizm salgın bir hastalık gibi yayıldı. Sorun 1904'teki kongrede, bu sefer "oportunizme karşı mücadele" düzeyinde ele alındı. Millendarizme kapıyı açan karar, katagorik olarak reddedileceği, sosyalistlerin burjuva hükümette yeralması yasaklanacağı yerde, partilerin "devrimci" karakterlerinin revizyonizme karşı korunması şeklinde bir karar alınıp, kararda; *partilerin, burjuva toplumu çerçevesi içinde hükümette yeralmak için çaba göstermemesi gerektiği* belirtiliyordu (yani yasaklanmıyordu da).

Bebel'in Rus Menşeviklerine Yardım Etme Denemesi

Amsterdam Kongresi'nden 1 yıl sonra yapılan RSDİP'in 2. Kongresi'nde parti Lenin önderliğinde bolşevikler ve Martov önderliğinde menşevikler diye ikiye bölündü. Bu bölünmede II. Enternasyonal önderlerinin ezici çoğunluğu menşeviklerin yanında yeralıp özellikle Lenin'i bir "bölücü", "sekter", "dezorganizatör" hatta neredeyse bir "anarşist" olarak gördüler. Bebel, Rus menşeviklerinin arzusu üzerine bu ayrılıkta Alman sosyal-demokratlarının hakemlik yapmasını önerdi. Alman sosyal-demokratları içinde daha o zamanlar rüzgârın nereden estiğini iyi bilen Lenin, tabii ki bu öneriyi reddetti.

Stuttgart ve Diğer Kongrelerde Savaş Sorunu

Savaş sorunu, en aktüel ve acil olarak 1907 Stuttgart Kongresi'nde ele alındı. Bu kongrede Lenin ve R.Luxemburg sallanan reformistlere ve geleceğin sosyal-milliyetçilerine karşı birlikte mücadele ettiler. Bu kongrede Fransız Guesde, en doktriner tavrı takınıp, her türlü somut ve özel mücadele önlemine karşıydılar, onların sloganı; "kapitalizmi yıkarsak, emperyalist savaşlara da son vermiş oluruz"du. Alman Bebel, Vollmar ve Fransız Jaures önderliğinde merkezciler, ulusal savunma savaşlarını savunuyorlardı. Lenin ve R. Luxemburg önderliğinde sol kanatta bulunan devrimci Marksistler ise "anavatan savunması" ilkesini reddedip, çıkacak savaşın "kapitalist sınıf egemenliğinin yıkılmasını hızlandırmak için" kullanılmasını önerdiler.

Bebel, Haase ve Adler tarafından; "savaştan kaçınma için mücadele, ama buna rağmen savaş çıkarsa savunma savaşlarını destekleme imkanı" tanıyan bir karar ile geldiklerinde Lenin ile R. Luxemburg, sonradan kabul de edilen bir düzeltme önerisi getirdiler. Stuttgart Kongresi'nin temel nok-

tası olan bu düzeltme, "savaşı önlemek için mücadele etmeyi, ama buna rağmen savaş çıkarsa onun çabuk bitmesi için mücadele etmeyi ve iktisadi ve sosyal durumu kapitalist sınıf egemenliğinin tasfiyesini hızlandırmak için kullanmayı" içeriyordu.

Solların kısmi zaferi olan bu şekilde bir kararı II. Enternasyonal önderleri arasındaki nüfuzlu sosyal-milliyetçilerin hoşuna gitmedi ve somut uygulamanın nasıl olacağını her ülkenin partisine bırakan, böylece herkesi memnun eden bir karar daha alındı.

Böylece II. Enternasyonal "anavatan savunucuları"nın elleri, Stuttgart Kongresi tarafından kâğıt üzerinde bile bağlanamadı. 1910 Kopenhag ve 1912 Basel Kongreleri de önemli değişiklikler getirmedi. Kongrelerde şovenistlerin ellerini bağlayacak ve emperyalist savaşı iç savaşa, devrime dönüştürmeyi görev kılacak bir karar alınmadı.

1914 Yılındaki Çöküş

Bu yapısıyla II. Enternasyonal 1914 yılına yaklaştı ve olması gereken oldu.

II. Enternasyonal önderlerinin ezici çoğunluğu teoride, kapitalizme, emperyalizme özellikle emperyalist savaşlara karşıydılar, ama onlar pratikte "savunma savaşlarından" yanaydılar. Onlar, emperyalizm çağında emperyalist devletler ve devlet grupları arasında, dünya pazarları, sömürgeler, ucuz işgücü ve maden yatakları uğruna yürütülen savaşlardan başka savaşların olamayacağını görmezlikten geliyorlardı. Bu şartlar altında hangi emperyalistin saldırdığı hangisinin savunduğunu tartışmak, iki köpeğin önüne kemik atıp bu yüzden köpekler birbirine girdiğinde hangi köpeğin saldırdığı, hangisinin savunduğunu tartışmak kadar saçmadır. Bu 1914'te ispatlandı.

O zamanlar ne oldu hatırlayalım. Almanya, tekniği,

örgütlenme metodları, sömürge sistemi ile sanayi ve ticarette öyle gelişti ki, o zamanlar dünya pazarlarının hakimi olan İngiltere'nin kârına elkoymaya başladı. Bu yüzden, arkalarında taraftar ülkeler olduğu halde iki kamp oluştu.

Bu durum, *dışa* nasıl yansıdı? Sırp milliyetçiler Avusturya-Macaristan veliahtını öldürdüler. Avusturya-Macaristan, Sırbistan'a yerine getirilemez ağırlıkta bir ultimatom sunup askerlerini sınıra yığdı. Almanya, bunu destekledi. Rus çarı "slavlar"a hakaret edildiği için onlara karşı çıktı ve ordularını hazırladı. Almanya, Rusya'ya ve onun müttefiki Fransa'ya karşı harekete geçti ve ordularını tarafsız Belçika'ya gönderdi. İngiltere, "zayıf, küçük, yaralanmış Belçika"dan yana tavır takındı ve ordularını işgalci Almanya ve onun müttefiklerine karşı harekete geçirdi. Ondan sonra olaya İtalya, Romanya, Bulgaristan, Türkiye, ABD ve diğerleri de karıştılar ve herkesin birbirini yediği dünya çapında savaş başladı.

Bu durumda "savunma savaşları" teorisinin savunucuları ne yapacaklardı? Her hükümet, kendi savaşlarının "savunma savaşı", "barış için" olduğuna dair en ağır yeminleri ediyor, suçu diğerlerine yüklüyor ve işçi sınıfından destek istiyordu. Sonuç, 4 Ağustos kara günü ve SPD'nin, "hükümetinin" tüm isteklerini tamamen yerine getireceğini açıklamasıydı.

Aynı zamanda Fransız hükümeti de savaşı önlemek için herşeyi yaptığını ilan edip kendi sosyalistlerine Berlin'de olanları gösterdi ve destek istedi. Ve Fransız sosyal-milliyetçileri de –hatta Fransa'da Marksizmin temelini koyan Guesde bile– Alman sosyal-demokratlarının gittiği yoldan gittiler.

Belçika'da, birkaç yıl öncesine kadar extrem anti-militarist olan, II. Enternasyonal yönetim kurulu başkanı Vandervelde, tüm savaş boyunca dışişleri bakanı olarak tüm gücünü "anavatanının" savunmasına adayarak "kendi" kralı Albert'in hizmetine girdi.

Aynı şey Avusturya'da, İngiltere'de, her yerde gerçek-

leşti. Tarihin en büyük cinayeti gerçekleşti. Düne kadar proleter enternasyonalizmine ve devrimine bağlılık yemini eden milyonlarca proleter, değişik ülkelerin siperlerinde, "savunma savaşları" adına birbirlerini boğazladılar.

Bir zamanlar kendinden çok şey beklenen II. Enternasyonal paçavraya dönüştü ve yolunun bu kısmını en onursuz, en korkunç cinayetle kapadı.

Son Aşama

II. Enternasyonal'in 1914-18 olaylarından sonraki gelişimi, dünya proletaryasının genç neslinin belleklerindedir. II. Enternasyonal bu aşamadaki evriminden birkaç önemli gerçeği saymak yeterlidir.

Sosyal-demokrat önder Ebert'in, 1918-19 Alman devriminin kritik anında proleter devrime ihanet etmesi. K. Liebknecht ve R. Luxemburg'un öldürülmesi. 1919 yılında sosyal-demokrat cellat Noske'nin birlikleri tarafından Berlin caddelerinde ve diğer sanayi şehirlerinde onbinlerce Alman proleterinin öldürülmesi. Kautsky ve Alman sosyal-demokratları tarafından SB'ne karşı en adi en alçak kışkırtma kampanyası. Devrimci sendikacıların kovuşturulması ve işletmelerden atılması. 1923 devrimci olaylarında sosyal-demokrasinin hain rolü. Berlin'de 1 Mayıs'm yasaklanması ve sosyal-demokrat emniyet müdürü Zörgiebel tarafından işçilere, annelere, kadınlara, çocuklara ateş açtırılması. II. enternasyonal önderlerinin, Finlandiya, Macaristan, İtalya, Bulgaristan, Yugoslavya vb. ülkelerde devrimci işçi ve köylülere karşı kanlı uygulamalara aktif katılımı. Mac Donald ve diğer II. Enternasyonal önderlerinin katılımı ile 1926'da İngiltere'de genel grev ve madencilerin grevinin bastırılması. Aynı önderlerin, İngiliz emperyalizminin Çin'de, Hindistan'da vb. kurtuluşları için çarpışan halkları kanla bastırmasını desteklemeleri.

II. Enternasyonal ile ilgili bu tip örnekler sonsuz uzatılabilir. Ama sosyal-demokrasinin Marksizmden sosyal-faşizme gelişimini görmek için bu kadar yeterlidir. O, proletaryaya, emekçi köylülüğe, ezilen halklara, sömürgelere, yarı-sömürgelere karşı kapitalizmin ve emperyalizmin koruyucusu olarak kalmıyor, o bizzat celladın kendisidir.

Bunu görmeyen, hiçbir şey göremez.

"Die Kommunistische Internationale",
Jahrgang 1929, Heft 27, s. 1534.

1933
YAŞASIN İŞÇİ SINIFININ BİRLİĞİ
KPD MK'SİNİN AÇIK MEKTUBU

Almanya'nın tüm sosyal-demokrat işçilerine!

Değerli sosyal-demokrat yoldaşlar!

"Biz komünistler olarak sizinle konuşmak istiyoruz ve konuşmak zorundayız." Politik gerçekler son aylarda her işçinin önüne, faşist diktatörlüğün nasıl yıkılacağı sorusunu çıkardı. Ama biz, geçmişten ders çıkarmadan ileriye göz atamayız. Hitler iktidara nasıl geldi? "Demokrasi" neden sosyalizme değil de faşizme götürdü? Almanya'da sosyalizmi nasıl kurabiliriz? İşte cevap arayan sorular bunlardır.

Sınıf yoldaşlarımız, burada pasif kenarda durmak ve faşistlerin terörü üzerine sızlanmak hiçbir şeyi çözmez. Marx'ın Manifesto'da söylediği "işçi sınıfının kurtuluşu sadece kendi eseri olacaktır" şiarını hatırlayın. Biz, sizin bizim önerilerimiz üzerine ciddi bir şekilde tartışacağınızdan eminiz.

Almanya'nın işçileri birleşiniz!

Bu, komünistlerin tüm işletmelerdeki mücadele çağrısıdır. Bir dizi siyasal gerçek, birleşik cephenin yaratılması için KPD MK'sinin bu çağrıyı yapmasına sebep oldu.

1- "Nasyonal-Sosyalist" sahtekârlığı iflas etti. 50.000 Anti-faşist en ağır işkenceler altında içeri tıkıldı, bu onun, kapitalist sömürü sistemini proleter devrimine karşı ne kadar kanlı koruduğunu göstermektedir.

2- Ücretlere, emekli aylıklarına korkunç bir saldırı başlatıldı, akordlar arttırıldı, kısa çalışma uzatıldı, enflasyon emekçilerin gelirlerini korkunç tehdit etmektedir.

3- "Ulusal insanın 4 yıllık planı"nın halkı utanmazca kandırmak olduğu ortaya çıktı. İşsizliği azaltma, iktisadi krizi hafifletmede naziler çaresizdir. Onların yükselen huzursuzluğa karşı ellerindeki tek çare, işsizleri zorla askerileştirmek, Marksistlere karşı kışkırtmak ve Yahudi katliamlarıdır.

4- Askeri alaylar, merasimler, gösteriler, spor oyunları ve proletaryaya karşı günlük iç savaş, Hitler hükümetinin barış sözlerinin boş laftan başka birşey olmadığını göstermektedir. Dörtlü ittifak, İngiltere önderliğinde SB'ne karşı yeni bir savaş bloğu oluşturma girişimlerine başlamıştır. Savaş, işçi sınıfı demir yumruğu ile araya girmezse gerçekleşecektir.

5- Merasimle Hitler, Versay'ı tanıdığını ve tüm tazminatları ödeyeceğini açıkladı.

6- Chemnitz'de iki idam kararı Hamburg'da komünist işçilere karşı dört idam kararı, bunlar yoldaş Thälmann ve üç Bulgar yoldaşa karşı yargılamanın başlangıç aşamasıdır. Bu mahkemeler korkunç anti-bolşevik kışkırtmaya dönüşecektir.

Tüm bu gerçekleri alırsak-ücretlerin kısılması, gelirlerin düşmesi, kanlı askerileşme, işsizler ordusu, savaş hazırlığı, toplama kamplarını ve gizli cinayetlerin tamamlayıcısı olarak "yasal" cinayetler-Hitler diktatörlüğünün en yakın planları işte bunlardır. Ama biz, faşistleri alaşağı etmek için işçi sınıfının ne gibi planları var diye sormalıyız?

"İflas etmesini beklemek?"

"Yoldaşlar! Sadece faşistlere yardım etmek isteyen birisi, işçi sınıfına böyle alçak bir nasihat verebilir."

"Hitler hiçbir zaman -'kendiliğinden' düşmeyecektir."

İşçi sınıfı mücadeleyi örgütleyemezse, Hitler iflas etmeyecek, Almanya üzerinde bir felaket olarak kalacaktır. Burjuvazi, işçi sınıfının bölündüğü ve bu yüzden mücadele yeteneğini kaybettiği spekülasyonunu yapmakta ve sadece bu spekülasyona dayanarak Hitler ile kanlı uygulamalar ve savaş planları tasarlamaya cesaret etmektedir. Hitler'e karşı huzursuzluk her geçen gün yükselmektedir. Kitlelerin kızgınlığına yol gösterebilecek tek güç, faşist diktatörlük altında en fazla acı çeken Alman işçi sınıfıdır.

Bizim sınıfımız **birdir**: İşçi sınıfı.

Bizim düşmanımız **birdir**: Kapitalizmin kanlı faşist diktatörlüğü.

Bizim görevimiz **birdir**: İşçi sınıfının birliği.

"Tüm bu nedenlerden ötürü KPD MK'si, komünistler ve Almanya'nın tüm işçileri ile birlikte, sermayenin saldırısına, faşist teröre ve emperyalist savaş tehlikesine karşı, kanlı Hitler diktatörlüğünün yıkılması için; *sosyalist özgürlük eylemini* uygulamayı önerir."

"Sosyalist özgürlük eylemi, işçi sınıfınını birleştirme eylemidir." Bizim özgürlük eylemimiz işçilere ve tüm emekçilere, faşistlere karşı bir adım gerilememe, yığın mücadelesinin her biçimini kullanma, faşist terörü grevler, kitle eylemleri ile geri püskürtme, Altona ve Chemnitz'deki tutuklu yoldaşlarımızın serbest bırakılması için mücadele sinyali vermektedir. Bunlar, bizim sosyalist özgürlük eylemimizin başlangıcı olmalıdır.

"Kriz ve terör zamanında mücadele edilmez" mi?
Sizin kendi tecrübeniz bu safsatayı çürütmektedir.

Yoldaşlar! Nerede kriz, terör anında mücadele edilmez diye konuşan birini görürseniz, bu sermaye ajanını konuşturmayın, bunun yalan olduğunu kendiniz de biliyorsunuz. 1932 yılında yüzbinlerce komünist, sosyal-demokrat, sendikacı,

DSM üyesinin tek vücut gibi oluşturdukları anti-faşist eylemi hatırlayın. Yüzlerce işletmede Papen ve işverenlerin ücretleri kısma politikası grev silahı ile yerlebir edildi. Berlin, Hamburg, Braunschweig, Düsseldorf'un işçi mahallelerinde, Ruhr bölgesi ve Orta Almanya'da kitle grevi ve eylemi ile faşist terör yenildi. Genel grev ile Kapp ve Lüttwitz'in nasıl safdışı bırakıldığını, Cuno'nun sıkıyönetiminin nasıl yıkıldığını, yüzlerce küçük, orta büyüklükte grevden sonra Papen'in nasıl çekilmek zorunda kaldığını hatırlayın. Faşist diktatörlükten daha fazla sınıf mücadelesinden korkan bu mücadele kaçkınları ile bağları hemen kesin. "'Huzur ve düzen' her zaman, 1789'da, 1848'de, 1871'de, 1917'de hep karşı-devrimin sloganı olmuştur." Mücadele her şeyin anasıdır. "Bu yüzden biz, işçi sınıfının birleşmesini sınıf mücadelesinin Marksist temelinde gerçekleştirmek istiyoruz. İşçi sınıfının başka türlü bir birliği olamaz."

Biz, size beş mücadele görevi öneriyoruz:
1 – Anti-faşist tutuklulara hemen yardım edilmesi

Biz hemen işletmelerde, fabrikalarda, sendikalarda, işçi mahallelerinde Altona ve Chemnitz'de ölüme mahkûm edilen altı işçinin öldürülme maksadına, toplama kamplarına karşı ve Ernst Toglers ile üç Bulgar yoldaşın serbest bırakılması için, Ernst Thälmann'ın serbest bırakılması ve korunması için genel bir protesto dalgası oluşturacağız ve her türlü protesto biçimi ile mücadele eylemini kullanacağız. Bu yüzden biz, işletmelerde ve yerleşim birimlerinde tutuklulara yardım komiteleri, mücadele komiteleri, savunma komiteleri oluşturmayı ve tutuklulara mektup, kitap, yiyecek göndermeyi öneriyoruz.

2 – Ücretlerin kısılmasına ve fiyatların yükselmesine karşı grevlerin örgütlenmesi

Tüm işletmelerde komünistler, sosyal-demokratlar, sen-

dikacılar, işçi temsilcileri, tüm diğer anti-faşist işçi örgütlerindeki görevliler ile birlikte, hemen işçilerin hayati çıkarları için taleplerde bulunmaya, bölüm toplantıları, kitle tartışmaları ile kitleleri harekete geçirmeye, işletme gazeteleri, bildiriler, devrimci yayınlar dağıtmaya başlamalı, hayat pahalılığı ile ücretlerin dengelenmesi için grevler örgütlenmeli, işten atılmalara, faşist komiserlere karşı, sendikal örgütlenmenin bağımsızlığı, çalınan işçi mülkiyetinin geri verilmesi, işçi demokrasisi için mücadele edilmelidir.

3- Dayanışmanın kısıtlanmasına ve zorunlu çalışmaya karşı yığın mücadelesi

Tüm sosyal-yardım kurumlarında işsizler, dayanışmanın kısıtlanmasına ve işsizlerin haklarının faşistçe yoksayılmasına karşı harekete geçirilmeli, işsizlere daha fazla yardım, bedava ekmek, patates, elbise, daire talepleri için mücadele edilmelidir. İşsizlerin zorla çalışma kamplarına gönderilmelerine karşı yığın eylemleri örgütlenmelidir. Genç işsizlerin harekete geçirilmesi ve aydınlatılması büyük öneme sahiptir.

4- Emperyalist savaş tehdidine karşı mücadele

Almanya'yı bir Almanya-Polonya ve Almanya-Fransa savaşının eşiğine getiren Hitler hükümetinin maceracı dış politikasına, kanlı militarizme ve faşist silahlanmaya, şovenist savaş kışkırtıcılığına karşı sosyal-demokrat işçiler, komünist işçiler ile ortak mücadelede birleşmelidir. Biz 1 Ağustos 1933'ü, emperyalist savaşa karşı işletmelerde siyasal yığın grevlerinin yapılıp, faşistlerin gösteri yasağını delecek bir proleter mücadele günü olarak öneriyoruz. Bugünün sloganı, Liebknecht'in "düşman kendi ülkendedir", Marx'ın "bütün ülkelerin proleterleri birleşiniz", Lenin'in "emperyalist savaşa karşı iç savaş" sloganları olmalıdır.

5- Sovyetler Birliği'nden ellerinizi çekin.

Gittikçe daha fazla SB bir savaşın içine sokulmak istenmektedir. Kapitalist Avrupa, İngiltere önderliğinde SB'ne karşı ittifaklar oluşturmaktadır. Almanya'da ve tüm dünyada

işçi sınıfına karşı kapitalist terör ne kadar kanlı olursa, işçilerin kalpleri o kadar daha fazla SB için atmaktadır. Bu yüzden biz, "SB'nden ellerinizi çekin" sloganını öneriyoruz.

Bunlar bizim, savaşkan bir birlik cephesinin kurulması ve Almanya'da işçi sınıfının bölünmüşlüğünün aşılması için, önümüzdeki döneme ilişkin önerilerimizdir.

Cesur, korkusuz mücadele için kardeş elinizi uzatınız!

Bizim önerilerimiz, bütün Avrupa'nın işçileri tarafından seçilip gönderilen 3.000 delege ile Paris'te yapılan Avrupa Anti-faşist İşçi Kongresi'nin kararları ve Anti-faşist Birlik Cephesi çağrısı ile uyum içindedir.

"Sosyalist özgürlük eyleminin talepleri, 'parti talepleri' değil, uluslararası proletarya için büyük öneme sahip olan Alman proletaryasının sınıf talepleridir." Alman işçi sınıfı, tüm kapitalist ülkeler proletaryasının birinci sırasıdır. Dünya proletaryasının gözü Almanya'dadır. Almanya proletaryasının zaferi veya yenilgisi, tüm dünya işçilerinin mücadelesine yansıyacaktır. Bunu bildiğimiz için biz, ücretlerin kısılmasına, faşist teröre, savaş kışkırtıcılığına, silahlanmaya, şovenizme izin vermemeli, buna karşı militanca mücadele etmeliyiz. Alman proletaryası, anti-kapitalist ve anti-faşist sınıf mücadelesinin en önünde savaşmaktadır.

Eski hatalardan öğrenilmek zorundadır!

Yoldaşlar! 4 Ağustos 1914 ile 30 Ocak 1933 tarihleri arasındaki zamana bir göz atınız. 20 sene boyunca Alman işçi sınıfının çoğunluğu sosyal-demokrasiyi takip etti ve yirmi yıllık sosyal-demokrat siyasetin sonucu; Hindenburg'un yardımı ile Hitler faşizminin legal iktidara gelmesidir.

Demokrasiden sosyalizme! Bu düşünce milyonlarca işçiyi şaşırttı ve işçi sınıfını böldü. Bu düşünceyi kesin olarak ortadan kaldırmanın zamanı artık gelmiştir.

Demokrasi, 1914'de savaş kredilerinin onaylanmasıdır.

Demokrasi, 1918'de Noske tarafından devrimci proletaryanın kıyılması, Liebknecht ile Luxemburg'un öldürülmesi, 15.000 işçinin, devrimci Marksistin öldürülmesidir.

Demokrasi, Ruhr bölgesindeki kızıl ordunun Bielefeld Anlaşması ile silahsızlandırılıp yere serilmesidir.

Demokrasi, burjuva ordu, makinalı tüfek, sınıf hukuku, jop, işçiler için ise oy kâğıdı demektir.

Demokrasiyi, sosyal-demokrat bakanların ve emniyet müdürlerinin devrimci işçileri kovuşturması, Kızıl Cephe Savaşçılar Birliği'nin yasaklanması, savaş karşıtı gösterilere saldırması, Berlin'de kanlı 1 Mayıs'ta 33 işçiyi öldürtmesi, sayısız grevi kanla bastırması demektir.

Demokrasi, faşizmin yeşerdiği, burjuvazinin proleter devrimden korkusundan açık faşist diktatörlüğe gittiği zemindir.

"Devlet, bütün partilerin üstündedir", biz hepimiz kendimizi "ulusal ekonomimiz" için feda etmeliyiz, "devlete katılalım, ekonomiye girelim", "küçük kötülükleri hoş görünüz". Yoldaşlar, bu burjuva öğretileri takip etmenin yanlış olduğunu şimdi görüyor musunuz?

"Demokrasi faşizme götürdü." Devlet, Marx'ın dediği gibi, hakim sınıfın baskı aracı olduğunu ispatladı.

İşçi sınıfının bölücüleri hangi taraftaydılar?

Yoldaşlar! 20 sene boyunca komünistlere ve Spartaküs'e bölücü diyen önderlerinize inandınız.

Bugün, komünistlerin Marksizme ve işçi sınıfına bağlılıklarını daha iyi görüyorsunuz. Bugün bölücünün kim olduğu gün gibi açıktır: Bölücüler: Hindenburg ve Wilhelm ile işçileri dörtbuçuk yıl dünya savaşı kıyımına gönderenlerdir; 1918 devrimini Hindenburg ve Noske ile kanla boğanlardır; koalisyon politikası iktisadi demokrasi, uzlaştırma kurumu

ile devrimci proletaryayı ezenler, grevleri boğanlar, zırhlı gemiler inşa edenler ve sıkıyönetimi hoş görenlerdir.

"Hindenburg'u seçen, Hitleri yıkar", "Thälmann'ı seçen, Hitler'i seçer", yoldaşlar, sosyal-demokrasinin komünizme karşı her yerde yaydığı bu alçaklığı hâlâ haklı çıkarmaya çalışacak bir tek işçi var mı? Komünistler "Hindenburg'u seçen Hitler'in iktidara gelmesine yardım eder" dediklerinde haklı olduklarından şüphe edecek düşünen bir tek insan var mı?

Marx'a doğru geriye – ve Lenin'e doğru ileriye!

Yoldaşlar! Mücadele eden her işçinin yüzünü kızartacak olan şu 4 gerçeği ele alınız.

20 Temmuz 1932'de Papen darbesine karşı biz genel grev önerdik, sosyal-demokrasi ve ADGB, bunun bir provakasyon ve Hitler'e yardım olduğunu söyleyip reddettiler.

30 Ocak 1933'de Hitler hükümeti kurulurken mücadele önerisi SPD ve ADGB tarafından komünist kışkırtıcılık olarak reddedildi.

1 Mayıs 1933'de Hitler demogojik biçimde, bizim anti-kapitalist mücadele günümüzü, milli tatil günü ilan ettiğinde ADGB tüm işçileri 1 Mayıs'a çağırdı ve Hitler, Göbels, Siemens, Klöckner, Thyssen ile kol kola yürüdüler.

Ondan sonra utanmazlığın son zirvesi geldi!

Hitler'in, Marksizmin ve bolşevizmin kökünün kazınacağını, Versay'a bağlılık ve savaş hazırlıklarını ilan ettiği hükümet programı oylamasında, yarısının ya hapis ya da nazi terörü yüzünden kaçtıkları için oylamada bulunmadığı SPD'nin diğer yarısı "tek bir adam gibi" bu programı onayladı ve Hitler ile birlikte Almanya marşını söyledi. Birkaç gün sonra da korku veya baskıdan değil, "doğruluğuna inandıkları" için oy verdiklerini açıkladılar. Sosyal-demokrat yoldaşlar; bir Marx, bir Engels en uç düşüncelerinde bile böyle kanlı cani-

lerle kardeşlik yapamazlardı. Böyle bir karşılaştırma bile Marksizmin eski ustalarına büyük hakarettir. Sosyal-demokrasi'nin ne derece battığını burada ölçebilirsiniz.

Ancak, 30 yıl önce Marksizmden sapan, Bernstein ile birlikte kapitalizmi öven, 20 yıl önce dünya savaşında enternasyonalizme ihanet eden, 1918 devriminde ölüm-kalım savaşı veren burjuvazinin yanında yeralan vb. bir parti bu kadar alçalabilir.

Bernstein, Kautsky, Hilferding, vb. burjuva çapulculara son! Weimar'a, demokrasiye, siyah-kırmızı-sarıya (Alman bayrağı- çn), "küçük kötülüğün hoş görülmesine" son! Sınıf savaşma, proleter devrim bayrağına doğru geriye - *Marx'a doğru geriye!*

Bugünün yaşayan Marksizmi, Leninizmdir. Lenin, 30 yıl önce burjuvalaşmış "teorisyenleri" ve "önderleri" partiden attı ve Rus proletaryasını devrime götüren, en zor şartlarda iktidarı alan ve koruyan, sosyalist plan ekonomisiyle kapitalizmin nasıl yenileceğini, işsizliğin nasıl kaldırılacağını, faşizmin kökünün nasıl kazınacağını gösteren bir parti yarattı.

İşte bu yüzden – Lenin'e doğru ileriye!
İşçi ve köylü cumhuriyeti için ileri!
Ve hiçbir zaman Weimar'a dönmeme!

Bizim zaferimiz kesindir. Faşist diktatörlük, burjuva devletin sağlamlığını göstermez. Bu sadece sömürücüleri proleter devrimden koruma girişimidir.

Sosyal-demokrat işçiler, Lenin'in sözlerine kulak verin.

Lenin, Rusya'da iktidarın alınmasını kolay, korunmasının zor olduğunu, Almanya'da ise alınmasının zor, korunmasının kolay olacağını söylemişti. Almanya'nın gelişmiş durumu bize çok olumlu perspektifler sunmaktadır. "Krizden bir tek çıkış yolu vardır; bu, Alman işçi ve köylü cumhuriyetinin sosyalizmidir."

Tek tek ülkelerin durumu değişik olsa da, kapitalist ülkelerde sosyalizmin zaferinin yolu ilkede aynıdır: Mücadele, grev, yığın grevi, genel grev ve siyasal iktidarın köylülük ve emekçiler ile ittifak halindeki işçi sınıfı tarafından ele geçirilmesi. Devrimci sınıf mücadelesinin bir tek hedefi vardır;

Proletarya diktatörlüğü!

"Proletarya diktatörlüğünü her kim reddederse o, sermayenin diktatörlüğünden yanadır. İkisi arasında bir üçüncü yol yoktur." "Bize karşı savaşan, sermayenin dayanağı ve faşizmin yardımcısıdır."

İtalya'da sosyal-demokrasi ne yaptı? Komünistlerle proleter devrim için işbirliği ya da proletaryayı yere sermek için burjuvaziye yardım etmek tercihine sahipti. O, grevleri boğdu, gösterileri engelledi, komünistlere karşı savaştı, Mussolini'nin yolunu açtı.

Polonya'da sosyal-demokrasi ne yaptı? Proleter devrim olgunlaştığında, Mareşal Pilsudski faşist bir darbe yaptığında sosyal-demokrasi bunu selamladı.

Ve sosyal-demokrasi Almanya'da ne yaptı? Parti yönetimi 20 seneden beri Hindenburg'la bağıntılara sahiptir. Noske, Severing ve Hörsing çeteleri örgütleneli 15 sene oldu. 10 seneden beri sosyal-demokrat emniyet müdürleri ve bakanları, işçi semtlerine saldıran nazilere yolu açıyorlar.

Onlar; Hitler'in dış politikasını onaylıyor ve ona istediği kadar savaş kredisi sunuyorlar. Onlar, Hitler'in komünizme ve bolşevizme karşı savaşı ile hemfikirler.

Yeni dolandırıcılık manevralarına tahammül etmeyin!

Yoldaşlar, daha fazla şaşırtılmanıza müsaade etmeyin! Sosyal-demokrat Wels, rahat bir ortam bulduğu için Prag'ı sosyal-demokratların yönetim şehri ilan etti. Hitler'e oy veren ve onunla marş söyleyen Löbe, Wels'in bir korkak

olduğunu ilan ederek yönetim kurulunun Almanya'da kalması gerektiğini söyledi. Gerçekte Löbe'nin bunu Göring ile anlaşarak söylediğini sağır sultan bile duydu, nazi hükümeti SPD yönetim kurulunun her zaman "el altında" olmasını istiyor. Ve Grispien gibileri de "sol" laflarla sosyal-demokrasinin düşen imajını tekrar yükseltmek istiyor. Bazıları da küçük mücadelelerin bir anlamı olmadığını, genel grevin büyük gününün beklenmesini salık veriyor.

Yoldaşlar, bunlar çok radikal gözüküyor ama, işçi sınıfının bölünmesini derinleştirmekten, sosyal-demokrasi ile komünistlerin arasına duvar örmekten, günlük sınıf mücadelesini engellemekten başka bir işe yaramıyorlar.

Yoldaşlar, siz şimdi pasif tahammül ile ya milliyetçiliğin, faşizmin, savaşın, felaketin, pahalılığın, bataklığına batacaksınız, ya da sadece bir tane anti-faşist, anti-kapitalist parti olduğunu, sadece bir tane Marksist, gerçek sosyalist parti – KPD olduğunu göreceksiniz.

Yoldaşlar, biz sosyal-demokrat işçiler olarak size, Alman ve dünya işçi sınıfı önünde takınmak zorunda olduğunuz sorumluluğu takınmak çağrısı yapıyoruz.

Yeni bölünmeler ve gruplaşmalar bize yardım edemez. Şimdi tüm gücümüzü ortak düşmanımıza karşı birlikte yoğunlaştırmalıyız. Biz komünistler sizin de devrim istediğinizi, sosyalizm istediğinizi biliyoruz. Biz size kardeş elimizi uzatıyoruz, 30 Ocak'a götüren siyasete kesin bir son verilmelidir.

MK, tüm komünist işçilerin, sosyal-demokrat işçiler ile ilişkiye geçmesini, onlar ile ortak mücadele üzerine tartışılmasını ve hemen sosyalist özgürlük eylemine başlamalarını talep eder. MK, aynı zamanda tüm sosyal-demokrat işçilerin komünist işçilerle ilişkiye geçmelerini, ortak mücadeleyi örgütlemelerini talep eder.

MK, tüm işçi sınıfına, Marx ve Engels'in geleneğine uygun davranma, Liebknecht, Luxemburg ve diğer katledi-

len on binlerin boşuna ölmediklerini gösterme ve Rus bolşeviklerinin muazzam başarılarından öğrenme çağrısı yapar.

Yoldaşlar, işe koyulun! Biz yolu ve hedefi biliyoruz. Bizim sloganlarımız;

Haydi sosyalist özgürlük eylemine!
Almanya Komünist Partisi saflarına katılın!
Yaşasın Sovyetler Birliği!
III. Enternasyonal dünyayı kurtaracaktır!

Almanya Komünist Partisi MK
(III. Enternasyonal seksiyonu)
"Die Kommunistische Internationale",
Jahrgang 1933, Heft 12, s. 540.

1934
W. KNORİN
FAŞİZM; SOSYAL-DEMOKRASİ VE KOMÜNİSTELR
(KEYK 13. Plenumu'nda Konuşma, Aralık 1933)

1 – Bizim Taktiğimiz Doğrudur

Yoldaşlar! Altı yıl önce Kiel'deki kongresinde sosyal-demokrasi, "örgütlü kapitalizm", "demokrasi üzerinden sosyalizme barışçıl geçiş" teorisini ortaya attı. Orada Hilferding "komünizmin batmakta, sosyal-demokrasinin ise doğru yolda ve gelişmekte" olduğunu söyledi.

O zamanlar kapitalizm hâlâ görece istikrarını yaşıyordu. Bu şartlarda 1928'de iki dünya kongresi yapıldı; Brüksel'de II. Enternasyonal Kongresi ve Moskova'da Komünist Enternasyonal'in VI. Dünya Kongresi. Brüksel kongresinde, kapitalizmin yaralarının iyileştiği, artık krizsiz kapitalizmin mümkün olduğu teorileri yapılırken, Moskova'da kapitalizmin istikrarının sarsılmaya başladığı ve yığınların sürekli güçlenen yeni bir devrimci atılımının oluşmaya başladığı tespiti yapılıyordu.

Bir sene sonra iktisadi krizin yaklaşması hissedildi. Aynı zamanda 1927'deki Sacco ve Vanzetti'nin idamına karşı yığın gösterilerinden hemen sonra işçi hareketindeki durgunluk kaybolup 1928'de muazzam bir grev hareketi oluştu.

Sosyal-demokrasi bu arada hâlâ "örgütlü kapitalizm" den, "Almanya'da SB'den daha iyi bir sosyalizm olduğun-

dan" bahsediyordu (Magdeburg Kongresi).

Bir zaman daha geçtikten sonra 1930'da iktisadi kriz tüm dünyayı sardı. 1930 ilkbaharında burjuvazi Almanya'da sosyal-demokrasiyi hükümetten attı. İngiltere'de İşçi Partisi hükümeti büyük bir yenilgi aldı ve "örgütlü kapitalizm" teorisi iflas etti, sosyal-demokrasi kapitalizmin ciddi olarak hasta olduğunu, sosyal-demokrasinin ona yol göstermesi gerektiği teorisini ortaya attı.

Ama biz KEYK'in XI. Plenumu'nda iki sistem arasındaki zıtlığın keskinleştiğini ve bir dizi ülkede devrimci krizin şartlarının olgunlaştığını, krizden tek çıkış yolunun devrim ile mümkün olduğunu tespit ettik. Ve nihayet biz XII. Plenum'da kapitalizmin istikrarının sona erdiğini, dünyanın büyük çatışmalara gebe olduğunu, yeni bir devrimler ve savaşlar devresinin yaklaştığını tespit ettik.

Bizim genel durum üzerine yaptığımız tüm tespitlerin doğruluğu yıldan yıla ispatlandı. Ama burjuvazinin ve sosyal-demokrat *teorisyenlerin teorileri birer birer kâğıt kulesi* gibi yıkıldılar. Çünkü biz tek bilimsel teori olan M-L'e dayanıyoruz, sosyal-demokrasi ise Marksizmi çoktan terketti.

Devrimci atılım her yerde gelişiyor. Faşizmin belirli yerlerde iktidara gelmesi de bunu engelleyemeyecektir.

Bizim durum tespitlerimiz doğrudur, bizim taktiğimiz doğrudur.

2 – Şu Anki Kapitalist Devlet

Kapitalist toplumun en sağlam direkleri bile, krizin muazzam, yıkıcı gücü yüzünden, Sovyetler Birliği'nin büyümesinin gücü yüzünden, kapitalist ülkelerdeki emekçi yığınların devrimci hareketi yüzünden sarsılmıştır.

Kapitalist ülkeler arasındaki çelişkilerin olağanüstü keskinleşmesi ve devletler arası savaşın hazırlanmasını yaşıyoruz. Aynı zamanda, iktidara **burjuvazinin en gerici, en şöve-**

nist, en faşist partilerini getirmek için milliyetçilik dalgasının yükselmesi burjuvazi tarafından kullanılmaktadır. Ama hiçbir yerde egemen sınıflar dümeni ellerinde tutamıyorlar, kapitalist dünya dümensiz gemi gibi çöküşe gidiyor. Sanatçılar karanlık tablolar çizip, ütopik romanlar yazıyorlar.

Kapitalist sistem içindeki iyi düşünebilen insanlar gittikçe daha fazla kapitalizmin vaktini doldurduğu kanaatine varıyorlar ve Sovyetler Birliği ile tüm dünyadaki devrimci harekete olan sempatileri artıyor. Kapitalizm ise işçilerin devrimci hareketini ateş ve kanla bastırıyor, sistemin çökmemesi için bankaları, tröstleri sübvanse ediyor. Mussolini'nin 1933'deki bir konuşmasında belirttiği gibi "devlet 24 saat uyuyup ekonomiye müdahale etmese muazzam çöküş olur, müdahale edilmeyen sanayi dalı kalmamıştır, bu devlet kapitalizmi, yani tersten devlet sosyalizmidir. Bu, kapitalist sistemin krizinin evrensel anlamıdır."

Kriz büyüdükçe, burjuvazinin parazit devlet aygıtı da büyümektedir. Kapitalizm yaşamını, devlet aygıtının büyümesine, yığınların kanla bastırılmasına, modern savaş tekniğine bağlamıştır. İşçi gösterilerine ateş açılmakta, sömürgelerde köyler uçaklarla gazlanmakta, hapishanelerde ortaçağ işkenceleri uygulanmaktadır. Ama tüm bu teröre rağmen hâlâ devlet aygıtı bir istikrara kavuşmamıştır, bu yüzden finans oligarşisi, kapitalist sistemin çelişkilerinin teröristçe aşılması için, yükselen devrimci hareketi kanla bastırmaya çalışmaktadır. Finans oligarşisi yeni bir devrimler ve savaşlar döneminin arifesinde bugün, devlet iktidarını, burjuvazinin en gerici, en terörist, en milliyetçi gruplarının eline vermektedir.

Şimdiki faşist dalga, tüm kapitalist sistemin sağlamlığının değil zayıflığının bir sonucudur. Kapitalist sistemin tüm zayıflığı ve sarsılmasını burjuvazi, emekçi yığınlar üzerinde faşist terör uygulayarak aşmaya çalışmaktadır. Burjuvazi faşist yöntemlere kendi isteğiyle değil, zorunlu gitmektedir. O, eski aygıtla ezilen sınıfların hareketini bastıramadığından

milliyetçi-şovenist unsurlardan terörist çeteler oluşturmakta, işçi sınıfının üzerine devlet içine yerleşmiş faşist çeteleri salmaktadır.

"Ama faşizmin zaferi sadece, sosyal-demokrasinin proleter taraftarlarını, merkezi proleter örgütleri sistemi ile komünistlerle devrimci birlik cephesinde birleşmekten engellediği yerlerde kaçınılmaz veya mümkündür." "Sosyal-demokrasinin faşizmi, proletaryayı bölerek, mücadeleden geri çekerek, onun mücadele gücünü polis keyfiliği, terörü ve kandırma ile zayıflatarak ve onu faşizme sunarak doğrudan desteklemediği hiçbir ülkede faşizm iktidara gelemez."

3 – Faşizm ve Alman Sosyal-Demokrasisi

"Yığınlar ne kadar örgütlüyse, kapitalizmin durumu ne kadar kötüyse, faşist diktatörlük faşist olmayan veya tam faşist olmayan örgütleri o kadar radikal tasfiye etmektedir." Mussolini sosyal-demokratlara ilk krize kadar tahammül etti, ancak ondan sonra tamamen yasakladı. Hitler, işçi sınıfının herhangi bir ülkede olduğundan daha örgütlü olduğu bir ülkede iktidara geldi. Ama işçi sınıfının çoğunluğunu ardından götüren sosyal-demokrasi, çoktan sınıf mücadelesinin örgütü olmaktan çıkmıştı. KP, etkisini çok hızlı artırmasına rağmen sosyal-demokrasinin etkisini kıramamıştı, bu yüzden işçi sınıfının çoğunluğu sosyal-demokratların arkasına takılmıştı.

İşçi sınıfını ezmek için faşistler, önce KP'ne saldırdılar, ama SPD ve sendikalar kısa zamanda sistemden hoşnut olmayan unsurların toplanma merkezi olabilirdi. Faşizm, sosyal-demokrasiyi, iktidara geldiğinde o hâlâ merkezi örgütlenmesiyle faşizmin gelişimini engelleyecek güce sahip olduğundan, ama sağlayacağı destek ile kapitalist sistemin sağlamlığını garanti edecek kadar güçlü olmadığından yoketti. Hitler'in, sosyal-demokratları, sendikaları ve diğerlerini çok

kısa zamanda tasfiye etmesi birincisi Alman burjuvazisinin krizden çıkabilmek için kısa zamanda tam merkezileşmiş bir aygıta ihtiyacı olduğundan; ikincisi sosyal-demokratlar ile birlikte Alman parlamenter sisteminin iflas etmiş olduğundan, satın alınabilir olduğundan, yolsuzluğun alıp yürümüş olduğundandır. Yoldaş Heckert'in "Almanya'da neler oluyor?" makalesinde belirttiği gibi sosyal-demokrasi **faşizme karşı mücadeleden vazgeçerek, onun karşısında teslim olarak, onun hizmetine girmekte sakınca görmeyerek siyasi ve ahlaki intihar girişiminde bulunduğu için battı.**

II. Enternasyonal Alman sosyal-demokrasisinin çöküşünü, Almanya'nın özgül şartları ve SPD'nin hataları ile açıklayıp kendini aklamaya çalışıyor. Bu yeni değildir, aynı şeyi Mac Donald'a karşı yaptılar. O zamanlar Wels ve Vandervelde, Mac Donald'ı eleştiriyorlardı, şimdi Vandervelde, Blum, Henderson ve Bauer, Wels'i eleştiriyorlar.

Ama Alman sosyal-demokrasisinin bu felaketini açıklamak için bu ve benzeri denemelerin hepsi boştur. Alman sosyal-demokrasisinin, 1918'de burjuva-demokratik devrimi sonuna kadar götürmediği, bütün imkânlara sahip olmasına rağmen 1918'de sosyalist devrim yolunu tutmadığı doğrudur. Ama bunlar hiç de Alman sosyal-demokratlarının tüm hataları değildir.

Sorun, Alman sosyal-demokrasisinin 1918'de, savaş yenilgisi şartlarında gerici bir diktatörlükten başka birşey olmayacak olan burjuva diktatörlüğünü gerçekleştirdiği, kendi ülkesinde devrimci güçlere karşı gerçek bir savaş açtığı, işçi örgütlerini dağıttığı, devrimci işçi örgütlerini yasakladığı ve faşistlere tam özgürlüğü sağlamış olmasıdır. "Alman sosyal-demokrasisi olmadan Almanya'da faşizm olamazdı. Sosyal-demokrasinin doğrudan desteği olmadan burjuvazi, faşist diktatörlükler kuramaz, hiçbir ülkeyi yönetemez."

4 – Eğer Sosyal-Demokrasi 1932 Yılında...

Breslau'lu sol sosyal-demokrat Müller, üç yıl önce "Eğer 1918'de" diye fantastik bir roman yazmış ve sosyal-demokrasinin 1918 devrimci bir parti olsaydı neleri gerçekleştirebileceğini tasarlamaya çalışmıştır. Biz de şimdi; eğer 1932'de sosyal-demokrasi, Weimar "demokrasisi"ni savunmuş olsaydı – daha fazlasını değil, sadece Weimar "demokrasisi"ni – neler olacağını tasarlayacağız.

Biz o zamanlar sosyal-demokrasiye birlik cephesi ve genel grev çağrısı yaptık, işçi yığınları buna hazırdı ve önderlerinden bir işaret bekliyorlardı. Eğer sosyal-demokratlar bu çağrıya uysalardı, faşistler işçi sınıfının birleşik gücü karşısında geri çekilmek zorunda kalacaklardı. Mücadele sosyal-demokrasi tarafından reddedildi. Ocak 1933'de durum daha da kötüleştiğinde sosyal-demokrasi hâlâ faşistlerden çok daha güçlüydü. Eğer sosyal-demokratlar, komünistlerin faşizme karşı Ocak ayındaki eylemlerini destekleselerdi, Hitler iktidarı almaya cesaret edemezdi. Eğer sosyal-demokrasi, 30 Ocak 1933'de komünistlerin genel grev çağrısına uysaydı, kaçırılan tüm fırsatlara rağmen Hitler pes etmek zorunda kalırdı.

Hitler'e karşı böyle bir ittifak, komünistler işçi sınıfının çoğunluğunu arkalarına almadan bir sosyalist devrim anlamına gelmezdi. Bu sadece faşistlere karşı bir mücadele anlamına gelirdi.

Ama Alman sosyal-demokrasisi, kitleleri mücadeleden uzak tuttu, Hitler'in önünde mücadelesiz teslim oldu, hatta onu selamladı. Weimar cumhuriyetini kesin olarak yokederek kendi intiharını hazırladı.

Olaylar sadece Almanya'da böyle gelişmedi, İspanya'da, sosyal-demokrasinin çok güçlü olduğu Avusturya'da, Letonya, Estonya ve Çekoslovakya'da da aynı gelişmeler yaşandı.

"Sosyal-demokratlar da dahil olmak üzere tüm burjuva partileri gericiliğin, karşı-devrimin partisi haline geldiler."

"Devrimin bir tek partisi vardır – KP."

"Sosyal-demokrasi, parti olarak kendi özgün çehresini kaybetti, o şimdi burjuvazinin karşı-devrimci birlik cephesi içindedir."

Faşizmin başarısı, sosyal-demokrasinin faşistleşmesinin sonucudur.

"Eğer sosyal-demokrasi 1918 yılında devrimci, Marksist bir parti olarak davransaydı, Avrupa şimdi çoktan sosyalist olmuştu.

Eğer sosyal-demokrasi 1933 yılında en azından demokrat bir parti olsaydı, o zaman Almanya faşist olmazdı.

Sosyal-demokrasinin şimdiki krizi, onun hızla faşistleşmesinden, faşizm önünde teslim olmasından ortaya çıkmıştır."

5 – Sosyal-Demokrasinin Şimdiki Krizinin Özellikleri

Sosyal-demokrasinin şimdiki krizi, onun savaş (I. Dünya Savaşı-ÇN) sonrası krizinden esasta farklıdır. O zamanlar sosyal-demokrasi, reformist bir küçük-burjuva partisine dönüşmüş, her ülkede kendi burjuvazisinin safına geçmiş ve sosyal-milliyetçi, sosyal-şoven, sosyal-emperyalist bir parti haline gelmişti.

II. Enternasyonal'in şimdiki krizi, SPD'nin Hitler önünde teslim olmasıyla başladı. II. Enternasyonal çökmektedir. Sosyal-demokrasi, şimdi sadece devrimci niteliğini yitirmekle kalmayıp, reformist, demokrat bir parti olarak da ihanet etti. "Bu yüzden şimdi, *sadece siyasal yenilgiden değil, sosyal-demokrasinin ideolojik felaketinden de* bahsetmek daha doğrudur." Bu ideolojik felaket, sosyal-demokrasinin bölünmesinden oluşan grupların birbirlerini eleştirmesine, suçlamasına yolaçmıştır.

Almanya'da şu an, sosyal-demokrat bir örgüt yoktur.

Ayrı ayrı tellerden çalan Prag, Berlin, Paris grupları ve bir sürü bağımsız yazar, sanatçı vardır. Bunların arasındaki fark, Hitler'e karşı devrimi savunmaktan Hitler ile işbirliğine kadar açılmıştır. Fransa, İngiltere, Avusturya, İsviçre, Hollanda'da durum aynıdır.

II. Enternasyonal, görünüşte ulusal partilerin çatışmalarını engellemeye çalışmaktadır. Ama hatanın kaynağı tek tek ulusal partilerde değil, II. Enternasyonal'in genel çizgisinde yatmaktadır. Onların tümü, proleter birlik cephesine karşı mücadelede burjuvazinin karşı-devrimci birlik cephesinde birleşmişlerdir. "Onların hepsi proletaryayı zayıflatan bir politika izlemişlerdir. Onlar, faşizm önünde teslim olan sosyal-faşist partilerdir."

Sosyal-demokrasinin bu krizinin sebepleri nelerdir?

Birincisi, dünyada yeni bir emperyalist savaşın arifesinin yaşanmasıdır. Her yerde milliyetçilik korkunç yayılmış ve her sosyal-demokrat parti kendi burjuvazisinin safına geçtiğinden II. Enternasyonal çökmüştür. İkincisi, sosyal-demokrasi parlamentarizm işlediği sürece burjuva hükümet sisteminde bir yere sahip olabilir. Burjuva iktidarın olağanüstü merkezileştiği şartlarda sosyal-demokrasi fazlalıktır. Üçüncüsü, yığınların yoksullaşması ve durumlarının kötülüğü sosyal-demokrasinin etkisinin kaybolmasına neden olmuştur. Bu onu, burjuvazisinin taleplerine daha hızlı uyum göstermeye ve faşistleşmeye zorlamaktadır.

Sosyal-demokrasinin her ülkede hızla faşistleşmesi, her ülkede bir sürü gruba ve partiye bölünmesi ve onun değişik ölçülerde faşistleşmesi bu yüzdendir. II. Enternasyonal'in çöküşü, "demokratik sosyalizm", "kapitalizmin barışçıl yollardan sosyalizme dönüşümü" teorilerinin iflas etmesi bu yüzdendir.

Her sosyal-demokrat partide sosyal-demokrasinin ideolojik çöküşünü yansıtan bir sürü gruplar, fraksiyonlar oluşmaktadır. Sağcılar, açıktan faşizme gidip, milliyetçilik treni-

ne takılıyorlar. "Sollar" pasif bekleyip gevezelik yaparak kitlelerin komünizme geçmesini engelliyorlar.

Sosyal-demokrasinin çöktüğü bu şartlarda, Troçki'nin, Brandler'in ve diğerlerinin grupçukları, eski sosyal-demokrasinin oynayamadığı rolü oynayıp burjuvazi için en önemli, en zor görevi yerine getirmeye çalışıyorlar; işçi sınıfının bölünmesi, işçi hareketinin küçük semtlere, gruplara, tarikatlara bölünmesi. Onlar aynı zamanda Sovyetler Birliği ve III. Enternasyonal'e karşı temel teorileri üretiyorlar. Sosyal-demokrasiye karşı mücadele eden KE, aynı zamanda faşistler tarafından desteklenen troçkist, brandlerci ve diğer bölücü akımların yokedilmesi için de çalışmalıdır.

6 – Devrime Doğru Gidiyoruz...

Almanya'da kitleler Hitler'in çizmesi altında yaşamak istemiyorlar, Weimar cumhuriyetine de geri dönmek istemiyorlar. Polonya'da, Macaristan'da, İtalya'da faşist diktatörlük gittikçe zayıflıyor. Büyük devrimci olaylar, aniden ortaya çıkabilir. Bu yüzden biz Sovyet iktidarı için mücadele sorununu, egemen sınıfların iktidarını silahlı ayaklanma ile yıkma sorununu gündeme getirmeliyiz. Daha hiçbir büyük kapitalist ülkede devrimci durum yok, ama çok kısa zamanda olgunlaşabilir. Bir sürü ülkede şimdiki aşama, barışçıl gelişme aşaması değil, sosyal-demokrasinin maskesini düşürmek değil, Almanya ve Avusturya'da işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmak için mücadele de değil, bilakis *iktidar uğruna kesin sınıf savaşları için devrimci orduların oluşturulması aşamasıdır.*

Biz, yığınların kendiliğinden ileri atılmalarına, kendiliğinden coşmalarına daha iyi reaksiyon göstermeliyiz.

Almanya'da bir büyük grev bile yığınların huzursuzluğunun patlamasına yolaçabilir. Bu yüzden gündeme genel grev sloganı konulmalıdır. Avusturya'da da yükselen faşist tehlike-

ye karşı genel grev şiarı ile mücadele edilmelidir.

"Ama devrimci orduların oluşturulmasında en önemlisi birleşik cephe taktiğidir." Komünistler sosyal-demokrat ve partisiz işçilere yönelmeli, komünistlerin önderliğinde faşizmden nasıl kurtulunacağını göstermeli ve faşizmin iktidarı almasını sağlayanların sosyal-demokratlar olduğunu kitlelere anlatmalıdır.

Almanya'daki birleşik cephe taktiğinin olumlu yanı Alman KP'nin sürekli sosyal-demokrat işçilere partileri üzerine gerçeği söylemiş olmasıdır.

Çekoslovakya'da Guttmann'ın taktiği ise birleşik cepheyi sadece birlik isteği yüzünden, sosyal-demokrat işçilere uyum sağlayarak gerçekleştirmeye çalışması olumsuzdur. Thälmann'ın taktiği devrimci, Guttmann'ın taktiği oportünist ve tasfiyecidir.

7 – Almanya Sorunu Ve Komünist Enternasyonal

Şimdi her Komünist Partinin devrimci olgunluğu ve hedef berraklığı üç büyük soruna karşı tavırları ile denenmektedir. **Birincisi,** Sovyetler Birliği'ne karşı tavırları ile. Sovyetler Birliği'ni savunmayan, onu örnek almayan ve tüm gücü ile onu korumayan devrimci olamaz, karşı-devrimcidir. **İkincisi,** Çin devrimine ilişkin tavırları ile. Çin devrimini savunmayan, komünistlerin uluslararası birliğini savunmuyor, kapitalist ülkelerin proletaryası ile sömürge, yarı-sömürgelerdeki emekçi halkların ittifakı için mücadele etmiyor demektir. **Üçüncüsü,** Alman devrimine karşı tavırları ile. Alman sorununu anlamayan, Avrupa'da proleter devrimin gelişim yolunu anlamamış demektir. Alman proletaryasını tüm gücü ile desteklemeyen, Avrupa'da proleter devrim için mücadele etmiyor demektir, çünkü Alman devriminin kaderi Avrupa devriminin kaderidir.

Almanya emperyalist devletler arasında en zayıf halka-

dır ve Almanya aynı zamanda Avrupa'nın kalbidir. Almanya, kapitalist dünyanın çelişkilerinin en keskin olduğu ülkedir, bu yüzden Almanya devrime en yakın ülkedir. Almanya'da proleter devrimin zaferi, Avrupa'da proleter devrimin zaferi demektir. Bu yüzden bütün KP'ler ve bütün komünistler Alman devriminin kaderi ile ilgilenmelidirler.

Bu anlamda, bizzat kendisi devrim ateşinin içinde bulunan genç İspanyol KP'sinin Alman sorununa ilgisi ve Alman proletaryasına verdiği destek büyük övgüye değer, aynı şey Polonya KP'si için de geçerlidir. Avusturya, Belçika, Danimarka, Hollanda KP'leri de güçleri ölçüsünde enerjik bir kampanya yürüttüler. Çek, Fransız, özellikle Amerikan yoldaşlar oldukça zayıf kaldılar.

Bizim Alman devrimini destekleme kampanyamız, özellikle Dimitrov, Torgler, Popov ve Taner'in yargılanmaları bağıntısında yetersiz kaldı. Karşılaştırırsak biz, Sacco ve Vanzetti davalarında çok daha büyük bir kampanya yürütmüştük. Leipzig duruşmaları, Sacco ve Anzetti olayından daha büyük siyasal anlama sahip olmasına rağmen biz, seviyeyi gerektiğince yükseltmeyi başaramadık. Sacco ve Vanzetti ile dayanışma kampanyamızda biz, devrimci atılımların yeni devrimci atılımlara yolaçtığını gördük. Faşist teröre karşı yığın mücadelemiz, işçi sınıfı hareketinin daha büyük siyasal eylemleri için çıkış noktası olabilir.

8- "Sol", Sosyal-Demokrasiye ve Komünist Partiler İçindeki Sağ Sapmaya Karşı Mücadele

Alman sosyal-demokratları Hitler önünde teslim olunca, sosyal-demokrasinin bu tavrına kızan işçilerin komünizme kayma durumu belirdi. Bunu önlemek için sosyal-demokratlar, işçilerin gözünü karartmak için, Sovyetler Birliği ve KE'i karalamak için büyük bir manevra başlattı. Çek sosyal-demokratları, Sovyetler Birliği'nin Alman proletaryasına

ihanet ettiğini, çünkü Alman faşizmine savaş ile müdahale etmediği çamurunu attılar. Bu açık provokatif kampanya başarıya ulaşmadı.

Daha sonra Sovyetler Birliği'ne, faşist Almanya ile diplomatik ilişkilere girdiği için işçi sınıfına ihanet ettiği suçlaması getirildi. Ama Sovyetler Birliği'nin Almanya'ya karşı berrak tavrı bu suçlamanın da etkisini kırdı.

Biz komünistler için, eğer en büyük kapitalist devlet ABD 16 yıl sonra Sovyetler Birliği ile diplomatik ilişki kurmak ihtiyacı duyuyorsa, eğer Mussolini, Litvinov'u Roma'ya davet ediyorsa, bu kötü birşey değildir. Sovyetler Birliği, tüm düşmanları tarafından bile dikkate alınmak zorunda kalınan önemli bir siyasal güç haline gelmiştir. Bu, Sovyetler Birliği'nin gücünün, düşmanları tarafından da kabul edilmesidir. Bu bize kıvanç verir.

Komünistlerin, baştan başarısızlığa mahkûm sosyal-demokrasinin boykot taktiğinin ardına takılma diye bir sorunu yoktur. Avusturya sosyal-demokratları, Hitler Avusturya'ya gelen turistleri yollamıyor diye boykot ilan ettiler. Uluslararası proletaryanın, böyle bir şeyi boykot etmede bir çıkarı yoktur, olsa olsa Avusturyalı otel sahiplerinin vardır.

İflasları ve Sovyetler Birliği ile KE'e karşı kızgınlıkları yüzünden Troçkistler ve Brandlerciler, sosyal-demokrasinin suçunu gizlemek için, faşizmin gelişinde sosyal-demokrasi kadar KPD'nin de suçlu olduğu safsatasını ortaya attılar. Gelişmeler tarafından tek doğru taktiğe sahip parti olduğu ispatlanmış olan KPD'yi, faşistlere karşı ayaklanmamakla suçlayıp kitlelerin gözünden düşürmeye çalıştılar.

Ya bizimle aynı saflara, ya da bize karşı mücadele. Başka bir yol yoktur.

Tüm partilerin, ama özellikle Alman, Avusturya, Çekoslovak partilerinin en önemli görevi, yığınların siyasal önderliğini garanti altına almak, olaylara zamanında tepki göstermek, zamanında hareketin ihtiyaçlarına cevap veren siyasal

sloganlar ortaya atmaktan oluşmaktadır. İkinci önemli görev illegal çalışmayı, gerçek illegal yığın çalışması ile birleştirmekten oluşmaktadır. Üçüncü görev parti örgütlenmesinde, merkez komitesinden hücrelere kadar gerçekten işleyen kesintisiz bir çalışmayı örgütlemekten oluşmaktadır. Oldukça önemli dördüncü görev, proleter enternasyonalizmini sadece lafta değil, gerçekte pratikte uygulamaktan oluşmaktadır.

Tüm bu görevlerin birleştirilmesi bağıntısında yaşayan en iyi örnek, en eski illegal yığın partisi olan Polonya KP'sidir.

Bizim görevimiz zor, ama hedefimiz büyük ve berrak, yolumuz doğrudur. Biz bugün bunu her zamankinden daha fazla bir haklılıkla söyleyebiliriz.

Bizden beklenen nedir?

"Şimdi komünistlerden, herşeyden önce, **iktidarı almak için mücadele isteği** beklenmektedir."

İktidarı alma isteği; işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmak için, devrimci orduyu oluşturmak için hırslı, zor, fedakâr mücadele demektir.

İktidarı alma isteği; işçi sınıfının günlük çıkarlarının inatla savunulması demektir.

İktidarı alma isteği; proletaryanın müttefiklerini devrime kazanmak için hırslı, zor mücadele demektir.

İktidarı alma isteği; savaşa ve faşizme karşı mücadele, Sovyetler Birliği'ni, Çin Sovyetlerini ve Alman proletaryasını savunmak demektir.

"Biz muazzam bir güce sahibiz, biz bu gücü işçiler arasında gerektiği gibi kullanırsak, zayıflıklarımızı tasfiye edersek, fabrikalarda, işletmelerde, sendikalarda çalışmaya dalarsak o zaman biz, tüm dünya burjuvazisine rağmen, faşizme rağmen tüm dünyayı değiştirebilir ve proletaryanın tam zaferini garanti altına alabaliriz."

"Die Kommunistische Internationale", Jahrgang 1934, Heft 2, s. 166.

II
KAPİTALİZMİN GENEL BUHRANI VE DÜNYA DEVRİMİNİN İLK AŞAMASI

1. Dünya Savaşı Ve Devrimci Buhranın Gelişmesi

En büyük kapitalist devletlerin dünyayı yeniden paylaşmak için sürdürdükleri emperyalist mücadele birinci emperyalist dünya savaşma (1914-1918) yol açtı. Bu savaş bütün dünya kapitalist sistemini sarstı ve böylece kapitalizmin *genel buhran* dönemini başlattı. Savaş, savaşan ülkelerin bütün milli ekonomilerini kendine tabi kılmış, devlet kapitalizminin baskısını yaratmış, üretici olmayan harcamaların baş döndürücü yüksekliklere çıkmasına yol açmış, akıl almaz ölçülerdeki üretim araçları ve canlı işgücünü yok etmiş, geniş halk tabakalarını felakete sürüklemiş ve sanayi işçilerinin, köylülerin ve sömürge halklarının sırtına ölçüsüz yükler bindirmiştir. Savaş, açık devrimci kitle eylemine ve iç savaşa dönüşen sınıf mücadelesini keskinleştirmiştir. Emperyalist cephe en zayıf olduğu noktada, Çarlık Rusyasında yarılmıştır. 1917 yılındaki Şubat Devrimi feodal mutlakiyeti, Ekim Devrimi ise burjuvaziyi devirmiştir. Bu muzaffer proletarya devrimi, mülksüzleştirenleri mülksüzleştirmiş, üretim araçlarını burjuvazi ve büyük toprak sahiplerinin elinden söküp almış, insanlık tarihinde ilk defa dev bir ülkede proletarya diktatörlüğünü kurmuş ve sağlamlaştırmış, yeni bir devlet tipini, *Sovyet Devletini* yaratmış ve böylece *uluslararası* proletarya devriminin ilk aşamasını belirlemiştir.

Dünya kapitalizminin geçirdiği şiddetli sarsıntı, sınıf mücadelesinin keskinleşmesi ve Ekim proletarya devriminin dolaysız etkisi, hem Avrupa'da hem de sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde bir dizi devrime ve devrimci eyleme yol açmıştır: 1918 Ocağında Finlandiya'da işçi devrimi; 1918 Ağustosunda Japonya'da "pirinç ayaklanmaları"; 1918 Kasımında, Avusturya ve Almanya'da, yarı-feodal krallıkları yıkan devrimler; 1919 Martında, Macaristan'da proletarya devrimi ve Kore'de ayaklanma; 1919 Nisanında Bavyera'da Sovyet hükümeti; 1920 Ocağında, Türkiye'de burjuva-millî devrim; 1920 Eylülünde, İtalya'da fabrikaların işçiler tarafından işgal edilmesi; 1921 Martında, Almanya'da proletarya öncüsünün ayaklanması; 1923 Eylülünde, Bulgaristan'da ayaklanma; 1923 sonbaharında Almanya'da devrimci buhran; 1924 Aralığında, Estonya'da ayaklanma; 1925 Nisanında, Fas'ta isyan; 1925 Ağustosunda Suriye'de isyan; 1926 Mayısında, İngiltere'de genel grev; 1927 Temmuzunda, Viyana'da işçi ayaklanması. Bütün bunlar, Endonezya'daki isyan, Hindistan'daki derin karışıklık, bütün Asya'yı sarsan Çin Devrimi gibi olaylarla birlikte uluslararası devrim zincirinin halkaları, kapitalizmin derin genel buhranının parçalarıdır. Bu uluslararası devrimci süreç, hem proletarya diktatörlüğünün, hem de milyonlarca köylünün toprak devrimine kopmaz bağlarla bağlı olan emperyalizme karşı millî kurtuluş savaşları ve sömürge ayaklanmalarının mücadelesini kucaklamaktadır. Böylece, devrim seli çok büyük halk kitlelerini sarmıştır. Dünya tarihi yeni bir gelişme aşamasına yani kapitalist sistemin uzun süreli genel buhranı aşamasına girmiştir. Dünya ekonomisinin birliği, ifadesini devrimin uluslararası niteliğinde, bu ekonominin farklı parçalarının gelişmesindeki eşitsizlik ise, devrimin farklı ülkelerde farklı zamanlarda meydana gelmesinde bulmakdadır.

1918-1921 yıllarındaki derin kapitalist buhrandan doğan ilk devrim girişimleri, Sovyetler Birliği'nde proletarya dikta-

törlüğünün zaferi ve sağlamlaştırılmasıyla, diğer birçok ülkenin proletaryası için ise yenilgiyle sonuçlanmıştır. Bu yenilgiler her şeyden önce, sosyal-demokrat önderlerin ve reformcu sendika ağalarının ihanet taktiklerinin sonucuydu. Fakat kısmen de, işçi sınıfının çoğunluğunun, komünistleri henüz desteklememesinin, birçok önemli devlette komünist partisinin bulunmamasının bir sonucuydu. Bu yenilgiler burjuvaziye, proletarya kitlelerinin ve sömürge halklarının üzerindeki sömürüyü artırarak ve onların hayat düzeyini daha da düşürerek kapitalizmi kısmen istikrara kavuşturma imkânını verdi.

2. Devrimci Buhran Ve Karşı-Devrimci Sosyal Demokrasi

Uluslararası devrim süreci içinde sosyal-demokrat partisinin ve reformcu sendikaların yönetici kadroları ile faşist nitelikteki kapitalist yarı-askerî müfrezeler, devrime düşmanlıkları ve kapitalizmin kısmen istikrara kavuşmasına çalışmaları ile en kuvvetli karşı-devrimci güç olduklarını kanıtladılar.

1914-1918 yılları arasındaki savaş buhranı ile birlikte *sosyal-demokrat İkinci Enternasyonal* utanç verici bir şekilde *çöktü.* Sosyal-demokrat partilerin birkaç istisna dışındaki önderleri, Marks ve Engels'in *Komünist Manifesto*'da ortaya koydukları, kapitalizm koşullarında proletaryanın anavatanı olmadığı yolundaki tezine ve Stuttgart ve Basel Kongrelerinin savaş aleyhtarı kararlarına açıkça karşı çıkarak savaş kredileri için olumlu oy kullandılar ve kesin bir şekilde emperyalist "anavatanlarının" (yani emperyalist burjuvazinin devlet örgütlerinin) savunulmasından yana çıktılar; emperyalist savaşa karşı savaşacak yerde, bu savaşın sadık savaşçıları ve taraftarları haline geldiler ve ona övgüler düzdüler (sosyal-yurtseverlik, sosyal-emperyalizme dönüştü). Bundan bir son-

raki aşamada, sosyal-demokrasi yağmacı barış antlaşmalarını destekledi (Brest, Versay); generallerle omuz omuza proletarya ayaklanmalarının kanla bastırılmasına faal bir güç olarak katıldı (Noske); ilk proletarya cumhuriyetine karşı silahlı mücadele verdi (Sovyet Rusya); iktidarı ele geçiren proletaryaya ihanet etti ve onu düşmana teslim etti (Macaristan); emperyalist Milletler Cemiyetine katıldı (Thomas, Paul-Boncour, Vandervelde); sömürgelerdeki kölelere karşı açıkça emperyalist köle sahiplerinin yanında yer aldı (İngiliz İşçi Partisi); işçi sınıfını katleden en gerici cellatları hararetle destekledi (Bulgaristan, Polonya); emperyalist savunma yasalarının çıkarılmasına önayak oldu (Fransa); İngiliz madencilerinin grevinin boğulmasına yardım etti; Çin ve Hindistan'm boyunduruk altında tutulmasına yardım etti ve hâlâ da ediyor (Mac Donald hükümeti). Sosyal-demokrasi emperyalist Milletler Cemiyetinin propagandacısı, sermayenin sözcüsü ve Sovyetler Birliği'ndeki proletarya diktatörlüğüne karşı mücadelenin örgütleyici gücüdür (Kautski, Hilferding).

Sosyal-demokrasi, bu karşı-devrimci siyaseti uygularken her iki kanadından yararlanmaktadır: Açıkça karşı-devrimci olan *sağ* kanat, burjuvaziyle görüşmeler yapmak ve doğrudan ilişkiler kurmak için zorunludur; *"sol"* kanattan ise, işçi sınıfını aldatmak için özellikle incelik isteyen manevralarda yararlanılmaktadır. Barışçı ve hatta bazen de devrimci sözler kullanan "sol" sosyal-demokrasi, özellikle can alıcı anlarda işçi sınıfının karşısına dikilir (1926 genel grevi sırasında İngiliz Bağımsız İşçi Partisi ve İngiliz İşçi Sendikaları Genel Konseyinin "solcu" önderleri ve Viyana Ayaklanması sırasında Otto Bauer ve Şürekası gibi). Dolayısıyla bu kanat, sosyal-demokrat partiler içindeki en tehlikeli hiziptir. Sosyal-demokrasi işçi sınıfı içinde burjuvazinin çıkarlarına hizmet ederek tamamen sınıf işbirliğini ve burjuvazi ile işbirliği yapılmasını savunuyorsa da, belli zamanlarda bir muhalefet partisi görünümüne bürünmek ve ekonomik mücadelelerde işçi sınıfının

çıkarlarını savunuyormuş gibi görünmek zorunda kalır ve bu hileyle işçi sınıfının bir kesiminin güvenini kazandıktan sonra, işçilerin uzun vadeli çıkarlarına, hem de can alıcı sınıf mücadeleleri verildiği sırada, daha da alçakçasına ihanet eder.

Bugün sosyal-demokrasinin başlıca işi, emperyalizme karşı mücadele için zorunlu olan proletaryanın birliğini baltalamaktır. Sermayeye karşı mücadelede proletaryanın birleşik cephesini bölen ve yok eden sosyal-demokrasi, emperyalizmin işçi sınıfı içindeki temel direği haline gelmiştir. Her renkten uluslararası sosyal-demokrasi, İkinci Enternasyonal ve onun sendika kolu olan Amsterdam Uluslararası İşçi Sendikaları Federasyonu böylece burjuva toplumunun yedek güçleri en güvenilir dayanakları haline gelmişlerdir.

3. Kapitalist Buhran Ve Faşizm

Burjuvaziye işçi sınıfını ezmekte ve onun proleter uyanıklığını köreltmekte yardım eden sosyal-demokrasinin yanı sıra, *faşizm* de bulunmaktadır.

Emperyalizm çağında sınıf mücadelesinin keskinleşmesi, sınıf mücadelesi etkenlerinin –özellikle emperyalist dünya savaşından sonra– yaygınlaşması, parlamentarizmin iflasına yol açmıştır. Bunun sonucunda "yeni" yönetim yöntemleri ve biçimleri (örneğin, "iç-kabineler" sistemi, oligarşik grupların perde arkasındaki faaliyetleri, "temsilî meclisler"in yozlaşması ve bunların görevlerinin çarpıtılması, "demokratik özgürlükler"in kısıtlanması ve ortadan kaldırılması vb.) ortaya çıkmıştır. Belli tarihî koşullarda, burjuva emperyalist gericiliğin bu saldırı süreci *faşizm* biçimini alır. Bu şartlar şunlardır: Kapitalist ilişkilerdeki istikrarsızlık; toplumsal bakımdan sınıfından kopmuş çok sayıda unsurun varlığı, şehirlerdeki geniş küçük-burjuva ve aydın tabakalarının yoksullaşması, köy küçük-burjuvazisinin hoşnutsuzluğu, son olarak da, pro-

letaryanın kitle eyleminin ortaya çıkardığı sürekli tehdit. Burjuvazi iktidarını daha dayanıklı, sağlam ve istikrarlı kılmak için, giderek parlamenter sistemi terk etmekte, parti ilişkilerinden ve bileşimlerinden bağımsız olan faşist yönetim yöntemlerini yeğ tutmaktadır. Faşizm, ideolojik bakımdan "millî topluluk" ve mesleğe göre temsil (yani aslında, hakim sınıfların çeşitli gruplarının temsil edilmesi) fikirlerinin ardına gizlenmiş olan burjuva diktatörlüğünün doğrudan uygulanması için bir yöntemdir. Bu, küçük burjuva kitlelerinin, aydınlarm vb. hoşnutsuzluğunu kötüye kullanmak için kendine özgü bir sosyal demagoji kullanan (yahudi düşmanlığı, arada sırada tefeci-sermayeye yöneltilen saldırılar, parlamentodaki "gevezeliklere" tahammülsüzlük) ve paralı ve küçük bir savaş birlikleri hiyerarşisi, faşist bir parti aygıtı ve faşist bir bürokrasi yaratarak bu unsurları satın alan bir yöntemdir. Faşizm aynı zamanda, sosyal-demokrasinin hoşnutsuzluğunu ve pasifliğini kötüye kullanıp işçi sınıfının en geri kesimlerini kendi safına çekerek işçi sınıfı saflarına sızmaya çalışır. Faşizmin baş görevi, işçi sınıfının devrimci öncüsünü, yani proletaryanın komünist kesimini ve onun önder kadrolarını yok etmektir. Sosyal demagoji, satm alma ve açıktan açığa beyaz terörden oluşan bileşim ile dış siyasette en aşırı emperyalist saldırganlık faşizmin belirleyici özellikleridir. Burjuvazinin durumu özellikle kötüye gittiği zaman faşizm, kapitalizme karşı çıkan sözler sarfeder, fakat iktidarım sağlamlaştırdığından emin olduktan sonra, büyük sermayenin terörcü diktatörlüğü olduğunu giderek daha açık bir şekilde gözler önüne serer ve kapitalizm aleyhtarı gevezelikten de vazgeçer.

Burjuvazi değişen siyasi koşullara göre, ya faşist yöntemlere ya da sosyal-demokrasi ile koalisyonlara başvurur. Sosyal-demokrasi ise, özellikle kapitalizmin darda kaldığı anlarda, sık sık faşist bir rol oynar. Sosyal-demokrasi gelişmesinde faşist eğilimler gösterir, ancak bu onun, siyasî durum değiştiği zaman, bir muhalefet partisi olarak burjuva hükü-

metine karşı çıkmasını önlemez. Normal kapitalizm için gerek faşizm gerekse sosyal-demokrasi ile koalisyon olağanüstü yöntemlerdir. Bunlar kapitalizmin genel bir buhran içinde olduğunun göstergeleridir ve burjuvazi tarafından devrimin ilerlemesini önlemek için kullanılırlar.

Komünist Enternasyonal Programında Faşizm sorunu (KE Programı Aydınlık Yayınları sayfa 28/35)

